TEZAUR LITURGIC

11 NOIEMBRIE

VIAȚA SF.MARE MUCENIC MINA

ATENA,2020

www.tezaurliturgic.ro

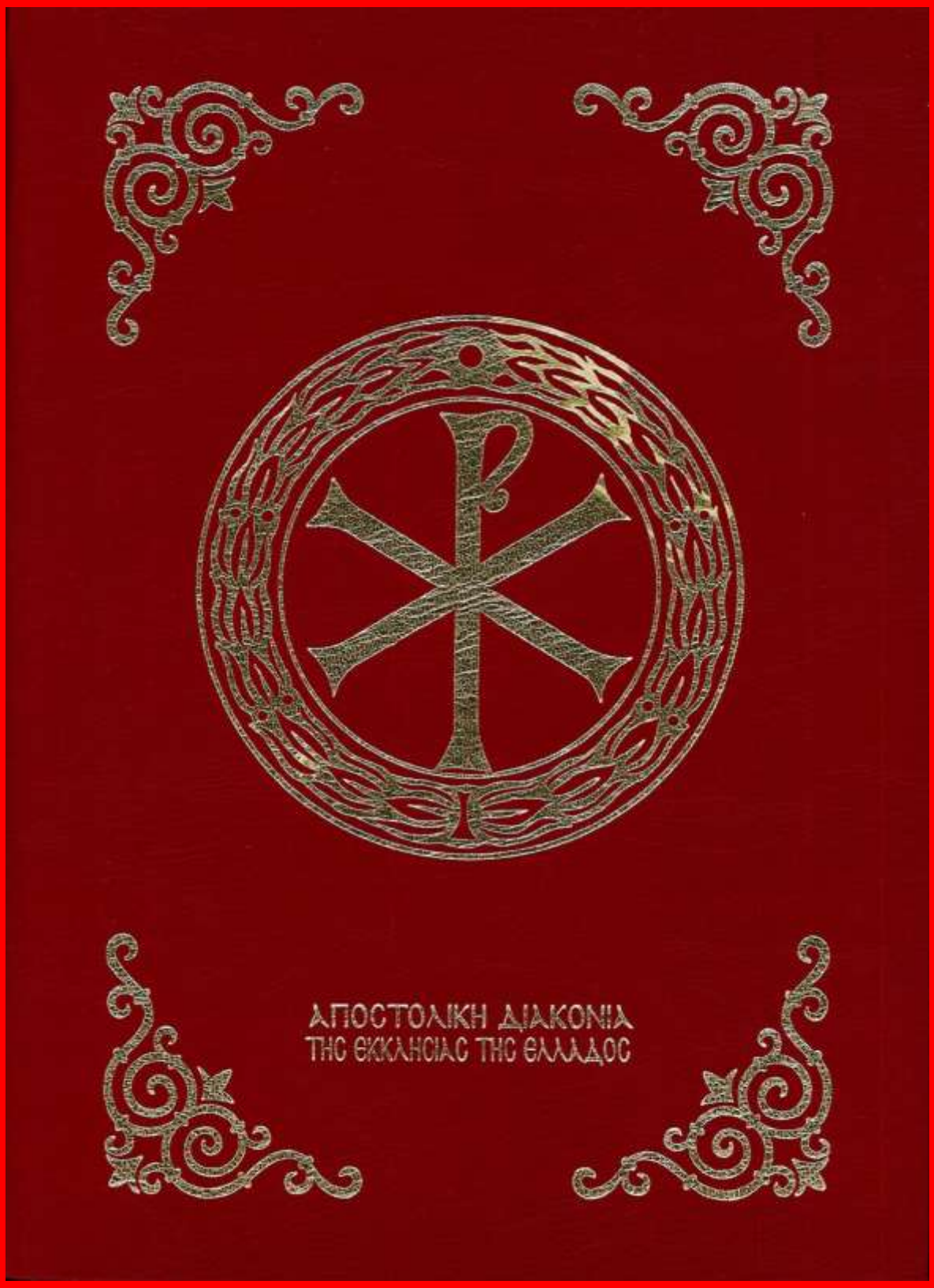

Βίος καὶ Πολιτεία τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου

1. Συναξαριστὴς τοῦ Ὁσίου Νικοδήμου τοῦ Ἁγιορείτου

2. «Ὁ Ἅγιος Μεγαλομάρτυς Μηνᾶς», Γ. Μαυρομάτη

3. Βίος & θαύματα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, Ἱ.Μ. Ἁγ. Μηνᾶ, Λάρνακα

4. Μαρτύριον & θαύματα τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ, Ἱ. Ν. Ἁγ. Μηνᾶ Ἀμφιάλης

8. Τὰ 100 χρονα τοῦ Ἱ.Ν. Ἁγ.Μηνᾶ εἰς Ἡράκλειον Κρήτης

9. Ἱστορικὰ στοιχεῖα Ἱ. Μ. Ν. Χίου (οἱ Ἅγιοι Βίκτωρες)

Συναξαριστὴς τῶν δώδεκα μηνῶν τοῦ ἐνιαυτοῦ Ἁγίου Νικοδήμου Ἁγιορείτου

Τόμος Α΄. Σεπτέμβριος, Ὀκτώβριος, Νοέμβριος, Δεκέμβριος
Α΄ ἔκδοσις, Ἐν Βενετίᾳ 1819, Β΄ (παροῦσα) ἔκδοσις, Ἀθῆναι 2005

Τῷ αὐτῷ μηνὶ ΙΑ΄, μνήμη τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ ἐν τῷ Κοτυαείῳ.

Στίχοι.

Αἴγυπτος ὄντως εἰ τέκοι, τίκτει μέγα.
Τμηθείς, ἀληθὲς τοῦτο Μηνᾶς δεικνύει.

Μηνᾶς ἑνδεκάτῃ ξίφος ἔτλη γηθόσυνος κῆρ.

Οὗτος ἦτον κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ βασιλέως Μαξιμιανοῦ ἐν ἔτει σϟϚ΄ [296], εὑρισκόμενος μὲ τὰ βασιλικὰ στρατεύματα εἰς τὰ Νούμερα τὰ ὀνομαζόμενα Ῥουταλικά, ὑποκάτω εἰς τὸν ἡγεμόνα Ἀργυρίσκον ἐν τῷ Κοτυαείῳ Φρυγίας Σαλουταρίας, τὸ ὁποῖον τώρα τουρκιστὶ ὀνομάζεται Κιούταϊ. Οὗτος λοιπὸν εὐσεβέστατος ὤν, δὲν ὑπέφερε νὰ βλέπῃ τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων νὰ παῤῥησιάζεται εἰς τὸν κόσμον. Ὅθεν ἀνέβη ἐπάνω εἰς τὸ βουνὸν διὰ νὰ καθαρίσῃ τὸν ἑαυτόν του μὲ νηστείας καὶ προσευχάς. Ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐστόμωσε καὶ ἐδυνάμωσε τὴν καρδίαν του μὲ τὸν ἔνθεον ζῆλον τοῦ Χριστοῦ, καὶ ἄναψε τὴν ψυχήν του ἀπὸ τὴν θείαν ἀγάπην, τότε ἐκατέβη ἀπὸ τὸ βουνόν. Καὶ σταθεὶς ἀνάμεσα εἰς τοὺς εἰδωλολάτρας, ἀνεκήρυξε τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθινόν. Ὅθεν ἔδειραν αὐτὸν καὶ μὲ τρίχινα πανία κατεξέσχισαν τὰς σάρκας του. Εἶτα ἔκαυσαν αὐτὸν μὲ φωτίαν καὶ ἐπάνω εἰς τριβόλους ἀσπλάγχνως τὸν ἔσυραν, εἰς τρόπον ὅτι, κατεφθάρη ὅλον τὸ σῶμά του. Τελευταῖον δὲ ἀπέκοψαν μὲ τὸ σπαθὶ τὴν ἁγίαν του κεφαλήν, καὶ οὕτως ἔλαβεν ὁ ἀοίδιμος τοῦ μαρτυρίου τὸν στέφανον. Ἔλαβε δὲ χάριν παρὰ Κυρίου ὁ Ἅγιος, νὰ κάμνῃ

ἐξαίσια θαύματα, καὶ νὰ βοηθῇ τοὺς ἐν ἀνάγκαις εὑρισκομένους. Ἀπὸ τὰ ὁποῖα θαύματα, εἶναι τὰ κάτωθεν ῥηθησόμενα.

Μίαν φορὰν πηγαίνωντας ἕνας Χριστιανὸς νὰ προσευχηθῇ εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου τούτου Μηνᾶ, ἐκόνευσεν εἰς ἕνα ξενοδοχεῖον. Ὁ δὲ οἰκοκύρης τοῦ ξενοδοχείου γνωρίσας, ὅτι ὁ ξενοδοχηθεὶς εἶχεν ἄσπρα εἰς τὸν κόλπον του, ἐσηκώθη κατὰ τὸ μεσονύκτιον καὶ ἐφόνευσεν αὐτόν. Εἶτα κατακόψας ὅλα τὰ μέλη τοῦ σώματός του, ἔβαλεν αὐτὰ εἰς ἕνα ζιμπίλι καὶ τὰ ἐκρέμασε, προσμένωντας νὰ ἐξημερώσῃ. Εἰς καιρὸν λοιπὸν ὁποῦ ὁ φονεὺς ἦτον εἰς ἀγῶνα καὶ μέριμναν, πῶς, καὶ ποῦ, καὶ πότε νὰ ὑπάγῃ νὰ κρύψῃ τὰ μέλη τοῦ φονευθέντος, διὰ νὰ μὴ τὸν καταλάβῃ τινας, ἰδοὺ φαίνεται εἰς αὐτὸν καβαλάρης εἰς τάξιν στρατιώτου ὁ Ἅγιος Μηνᾶς. Καὶ τὸν ἐξέταζε τί ἔγινεν ὁ ἐκεῖ κονεύσας ξένος. Ὁ δὲ φονεὺς ἐβεβαίονεν, ὅτι δὲν ἠξεύρει τίποτε. Τότε ὁ Ἅγιος καταβὰς ἀπὸ τὸ ἄλογόν του, ἐμβῆκε μέσα εἰς τὸ κρυφώτερον ὁσπήτιον. Καὶ εὑρὼν τὸ ζιμπίλι καὶ καταβάσας αὐτό, βλέπει τὸν φονέα μὲ φοβερὸν καὶ ἄγριον βλέμμα. Καὶ ποῖος εἶναι, τοῦ λέγει, ἐτοῦτος; Ὁ δὲ φονεὺς ἀπὸ τὸν φόβον του γενόμενος ἄφωνος καὶ ὡσὰν ἐκστατικός, ἔῤῥιψε τὸν ἑαυτόν του πτῶμα ἐλεεινὸν εἰς τοὺς πόδας τοῦ Ἁγίου. Ὁ δὲ Ἅγιος συναρμόσας ὅλα τὰ μέλη τοῦ φονευθέντος καὶ προσευχηθείς, ἀνέστησε τὸν νεκρὸν καὶ εἶπεν εἰς αὐτόν. Δὸς δόξαν εἰς τὸν Θεόν. Ὁ δὲ νεκρὸς ἀναστηθεὶς ὡσὰν ἀπὸ ὕπνον καὶ στοχασθεὶς

ἐκεῖνα ὁποῦ ἔπαθεν ἀπὸ τὸν ξενοδόχον καὶ πῶς ἀνεζωώθη πάλιν, ἐδόξασε τὸν Θεόν. Καὶ εὐχαρίστει καὶ ἐπροσκύνει τὸν φαινόμενον στρατιώτην, ὁποῦ τὸν ἀνέστησεν. Ἀφ᾽ οὗ δὲ ὁ φονεὺς ἐσηκώθη ἐπάνω, ἐπῆρεν ὁ Ἅγιος ἀπὸ αὐτὸν τὰ ἄσπρα, καὶ τὰ ἔδωκεν εἰς τὸν ἀναστηθέντα ἄνθρωπον, λέγωντας αὐτῷ. Πήγαινε ἀδελφέ, εἰς τὴν στράταν σου. Εἰς δὲ τὸν φονέα γυρίσας, ἔδειρεν αὐτόν, καθὼς τοῦ ἔπρεπεν. Εἶτα νουθετήσας αὐτὸν καὶ πρὸς τούτοις συγχωρήσας τὸ σφάλμα του, καὶ ὑπὲρ αὐτοῦ προσευχηθείς, ἐκαβαλίκευσε τὸ ἄλογόν του καὶ ἔγινεν ἄφαντος.

Ἄλλος δὲ πάλιν Χριστιανὸς πλούσιος, ὑπεσχέθη νὰ κάμῃ εἰς τὸν Ἅγιον ἕνα δίσκον ἀσημένιον. Πηγαίνωντας δὲ εἰς τὸν χρυσοχόον, εἶπεν εἰς αὐτὸν νὰ κατασκευάσῃ δύω δίσκους καὶ νὰ γράψῃ, ἐπάνω μὲν εἰς τὸν ἕνα, τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου. Ἐπάνω δὲ εἰς τὸν ἄλλον, τὸ ὄνομα τὸ ἐδικόν του. Ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐκατασκεύασε καὶ τοὺς δύω, ἐπειδὴ ὁ δίσκος τοῦ Ἁγίου ἐφαίνετο λαμπρότερος καὶ χαριέστερος, τούτου χάριν ὁ Χριστιανὸς ἐκεῖνος ἐκράτησε διὰ λόγου του τὸν δίσκον τοῦ Ἁγίου, χωρὶς νὰ ψηφίσῃ τὴν ἐπιγραφὴν ὁποῦ εἶχε καὶ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου. Ἔτυχε δὲ νὰ κάμῃ ταξείδιον εἰς τὴν θάλασσαν. Εἰς καιρὸν λοιπὸν ὁποῦ ἐδείπνα, ἔφερεν ὁ δοῦλος εἰς τὴν τράπεζαν τὸν δίσκον τοῦ Ἁγίου γεμάτον ἀπὸ φαγητά. Ὁ δὲ ἀναίσθητος ἐκεῖνος καὶ ἀνευλαβὴς Χριστιανός, ἔτρωγεν ἀπὸ τὰ φαγητὰ τοῦ δίσκου χωρὶς κἄμμίαν συστολὴν καὶ εὐλάβειαν. Ἀφ᾽ οὗ δὲ ἐσηκώθη ἡ τράπεζα, ἐπῆρεν ὁ

δοῦλος τὸν δίσκον, διὰ νὰ πλύνῃ αὐτὸν εἰς τὴν θάλασσαν. Ὁ δὲ δίσκος παρασυρείς, δὲν ἠξεύρω πῶς, ἀπὸ τὰς χεῖρας τοῦ δούλου, ἔπεσεν εἰς τὸν βυθὸν τῆς θαλάσσης. Ὁ δὲ δοῦλος σύντρομος γενόμενος καὶ πολλὰ φοβηθείς, πρὸς τούτοις δέ, καὶ ὅλος αἱμωδιάσας καὶ χαυνωθείς, ἔπεσε καὶ αὐτὸς εἰς τὴν θάλασσαν.

Τοῦτο δὲ βλέπωντας ὁ αὐθέντης του, ἐλεεινολογούμενος ἔλεγεν. Ἀλλοίμονον εἰς ἐμένα τὸν ἄθλιον! διατὶ ἐπιθυμήσας τὸν δίσκον τοῦ Ἁγίου, ἰδοὺ κοντὰ εἰς τὸν δίσκον, ἔχασα καὶ τὸν δοῦλόν μου. Ἀλλὰ εἰς ἐσένα, Κύριε, κάμνω τὴν ὑπόσχεσιν ταύτην, ὅτι ἀνίσως εὕρω μόνον τὸ λείψανον τοῦ δούλου μου, θέλω δώσω εἰς τὸν Μάρτυρά σου Ἅγιον Μηνᾶν μαζὶ μὲ τὸν ἄλλον τοῦτον δίσκον, καὶ τὴν τιμὴν ὁποῦ εἶχεν ὁ καταβυθισθεὶς τοῦ Ἁγίου δίσκος. Ὅθεν εὐγαίνωντας ἀπὸ τὸ καΐκιον, ἔβλεπεν εἰς τὴν παραθαλασσίαν, προσμένων καὶ ἐλπίζων νὰ ἰδῇ τὸ ζητούμενον νεκρὸν σῶμα τοῦ δούλου του. Ἐκεῖ λοιπὸν ὁποῦ ἐπρόσεχεν ἐπιμελῶς, ὢ τοῦ θαύματος! βλέπει τὸν δοῦλόν του ζωντανόν, ὁποῦ εὔγαινεν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, κρατῶντας εἰς τὰς χεῖρας τὸν τοῦ Ἁγίου δίσκον. Βλέπωντας δὲ αὐτόν, ἐξεπλάγη. Ὅθεν ἔκραξε μὲ μεγάλην φωνήν, τὸ θαῦμα τοῦ Ἁγίου κηρύττωντας. Οἱ δὲ ὄντες ἐν τῷ πλοίῳ, εὐγῆκαν ὅλοι ἔξω. Βλέποντες τὸν δοῦλον κρατοῦντα εἰς τὰς χεῖρας τὸν δίσκον, ἐθαύμαζον πολλὰ καὶ ἐδόξαζον τὸν Θεόν. Ἐρώτησαν δὲ αὐτόν, μὲ τί τρόπον ἐλυτρώθη ἀπὸ τὴν θάλασσαν. Ὁ

δὲ δοῦλος ἐδιηγήθη, λέγων, ὅτι εὐθὺς ὁποῦ ἔπεσα εἰς τὴν θάλασσαν, ἦλθεν ἕνας ἄνθρωπος ὡραῖος, ὁμοῦ καὶ ἄλλοι δύω, καὶ μὲ ἐπίασαν. Καὶ περιπατήσαντες μαζὶ μὲ ἐμένα χθὲς καὶ σήμερον, ἤλθομεν ἕως ἐδῶ. Ὅθεν διεφημίσθη τὸ θαῦμα τοῦτο πανταχοῦ. Καὶ ἕνεκεν τούτου μεγαλύνεται ἕως τῆς σήμερον ὁ Χριστός, ὁ οὕτω δοξάζων τοὺς Ἁγίους του.

Καὶ μία δὲ γυναῖκα πηγαίνουσα εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου, ἐβιάσθη κατὰ τὴν στράταν ἀπὸ ἕνα εἰς αἰσχρὰν μίξιν. Ὅθεν ἐπικαλέσθη τὸν Ἅγιον νὰ τῇ βοηθήσῃ, ὁ δὲ Ἅγιος δὲν ἐπαράβλεψεν αὐτήν. Ἀλλὰ καὶ ταύτην ἐφύλαξε καθαρὰν καὶ ἀμόλυντον, καὶ τὸν βιαστὴν ἐπόμπευσε καὶ ἐθεάτρισε μὲ τοιοῦτον τρόπον. Ὁ γὰρ βιαστὴς ἐκεῖνος, δέσας τὸ ἄλογόν του εἰς τὸ πόδι του, ἐβίαζε τὴν γυναῖκα, τὸ δὲ ἄλογον ἀγριώθη ἐναντίον τοῦ αὐθέντου του. Ὅθεν, ὄχι μόνον ἀπὸ τὴν ἄτοπον πρᾶξιν αὐτὸν ἐμπόδισεν, ἀλλὰ καὶ ἔσυρνεν αὐτὸν κατὰ γῆς. Καὶ δὲν ἐστάθη σύρνοντας, ἕως οὗ ἔφθασεν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου. Ἐκεῖ δὲ μὲ πολλὰς καὶ μεγάλας φωνὰς ἐχρεμέτισεν, ἤτοι ἐχλιμιντίρισεν. Ὅθεν ἔκαμε πολλοὺς ἀνθρώπους νὰ εὔγουν ἔξω νὰ ἰδοῦν. Ἔτυχε γὰρ τότε νὰ ἦναι ἑορτή. Ὅθεν ἔτρεχεν εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου πλῆθος πολὺ Χριστιανῶν. Ὁ δὲ δυστυχὴς ἐκεῖνος, βλέπωντας ἀπὸ τὸ ἕνα μέρος τὴν συνάθροισιν τοῦ λαοῦ, καὶ ἀπὸ τὸ ἄλλο μέρος τὸ ἄλογον, ὁποῦ ἀγριόνετο κατ᾽ ἐπάνω του περισσότερον, βλέπωντας δὲ καὶ τὸν ἑαυτόν του, πῶς δὲν ἐβοηθεῖτο ἀπὸ κἄνένα, ἐφοβήθη, μήπως πάθῃ ἀπὸ τὸ ἄλογον

κἄνένα κακὸν μεγαλίτερον. Ὅθεν ἐξωμολογήθη χωρὶς ἐντροπὴν ἔμπροσθεν εἰς ὅλους τὴν ἁμαρτίαν του. Καὶ εὐθὺς ἐστάθη τὸ ἄλογον μὲ ἡμερότητα. Καὶ λοιπὸν λύσας τὸ ποδάρι του ἀπὸ τὸ ἄλογον, ἐμβῆκεν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου, καὶ προσπίπτωντας εἰς τὴν ἁγίαν εἰκόνα του, ἐπαρακάλει αὐτόν, νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ νὰ λάβῃ ἄλλοτε τοιοῦτον, ἢ ἄλλον πειρασμόν.

Μίαν φορὰν ἐπρόσμεναν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου ἕνας κουτζὸς καὶ μία γυναῖκα βωβή, μαζὶ μὲ ἄλλους πολλοὺς ἀσθενεῖς, διὰ νὰ λάβουν ἰατρείαν ἀπὸ τὸν Ἅγιον. Κατὰ δὲ τὸ μεσονύκτιον, εἰς καιρὸν ὁποῦ ὅλοι οἱ ἀσθενεῖς ἐκοιμῶντο, φαίνεται ὁ Ἅγιος εἰς τὸν κουτζὸν καὶ τῷ λέγει. Τώρα ὁποῦ εἶναι ἡσυχία, πήγαινε καὶ πίασαι τὸ ἐπανωφόριον τῆς βωβῆς γυναικός, καὶ θέλεις ἰατρευθῇς. Ἀπελθόντος δὲ τοῦ κουτζοῦ καὶ πιάσαντος τὸ ἐπανωφόρι τῆς βωβῆς, εὐθὺς ἐκείνη ταραχθεῖσα ἐφώναξε, κατηγοροῦσα τάχα τὸν κουτζόν. Καὶ μὲ τὸν νόστιμον τρόπον τοῦτον ἐλύθη ἡ γλῶσσά της. Ὁ δὲ κουτζὸς πάλιν ἐντραπεὶς ἀπὸ τὰ λόγια τῆς βωβῆς, εὐθὺς ἐσηκώθη εἰς τοὺς πόδας καὶ ἄρχισε διὰ νὰ φεύγῃ. Γνωρίσαντες δὲ καὶ οἱ δύω τὸ εἰς αὐτοὺς γενόμενον χαριέστατον θαῦμα παρὰ τοῦ Ἁγίου, ἐδόξασαν τὸν Θεόν.

Ἕνας Ἑβραῖος ἔχωντας φίλον ἕνα Χριστιανόν, πολλαῖς φοραῖς ἐμπιστεύετο καὶ ἄφινεν εἰς αὐτὸν ἄσπρα ἱκανά, ὅταν ἔμελλε νὰ ὑπάγῃ εἰς τόπον μακρινόν. Εἰς τοῦτον λοιπὸν ἀφῆκε μίαν φορὰν

παρακαταθήκην ἕνα πουγκεῖον μὲ πεντακόσια νομίσματα. Ὁ δὲ Χριστιανὸς ἔβαλε βουλὴν νὰ ἀρνηθῇ τὴν παρακαταθήκην αὐτὴν τοῦ Ἑβραίου, τὸ ὁποῖον καὶ ἐποίησε διὰ τοῦ ἔργου. Ὅταν λοιπὸν ἦλθεν ὁ Ἑβραῖος, ἐζήτησε τὰ ἄσπρα του, καθὼς εἶχε συνήθειαν, ὁ δὲ Χριστιανὸς δὲν ἔδιδε ταῦτα εἰς αὐτὸν λέγων. Ἐσὺ δὲν ἄφησες τίποτε εἰς ἐμένα κατὰ τὴν φορὰν ταύτην, καὶ τί ζητεῖς ἀπὸ λόγου μου; Ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀνελπίστως ἀκούσας τοῦτο, ἄλλος ἐξ ἄλλου ἔγινεν. Ἐλθὼν δὲ εἰς τὸν ἑαυτόν του, λέγει πρὸς τὸν Χριστιανόν. Ἄλλο δὲν θέλει γένῃ, πάρεξ ὅρκος ἔχει νὰ διαλύσῃ τὴν ἀμφιβολίαν ταύτην. Ἐπειδὴ καὶ δὲν ἦτόν τινας μάρτυς παρών, ὅταν ἐπαρέδωκά σοι τὰ ἄσπρα μου, μὲ τὸ νὰ εἶχον εἰς ἐσένα πληροφορίαν, ὅτι εἶσαι πιστὸς καὶ ἀληθὴς ἄνθρωπος. Ὅθεν ἐζήτει ὁ Ἑβραῖος νὰ ἀποδειχθῇ διὰ μέσου τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ἐκεῖνος ὁποῦ δὲν ἀληθεύει.

Ἐπῆγαν λοιπὸν καὶ οἱ δύω συμφώνως εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Καὶ παρευθὺς ὁ Χριστιανὸς χωρὶς ἀργοπορίαν ἔκαμεν ὅρκον, καὶ ἐβεβαίωσε τὴν ἄρνησιν τῆς παρακαταθήκης. Ἀφ᾽ οὗ δὲ ὁ ὅρκος ἐτελείωσεν, εὐγῆκαν καὶ οἱ δύω ἀπὸ τὸν Ναόν, καὶ ἐκαβαλίκευσαν τὰ ἄλογά των. Τὸ δὲ ἄλογον τοῦ Χριστιανοῦ, ἀτακτοῦσε καὶ ἀγρίευεν ἐναντίον τοῦ αὐθέντου του. Καὶ δαγκάνωντας τὸ χαλινάρι, ἐφοβέριζεν, ὅτι θέλει προξενήσει εἰς τὸν καβαλάρην του πικρὸν θάνατον. Καὶ κατὰ μὲν τὸ παρόν, ἔῤῥιψεν αὐτὸν εἰς τὴν γῆν, πλὴν δὲν τὸν ἔβλαψεν εἰς τὸ σῶμα. Ἐχάθη δὲ μόνον τὸ

μανδύλι του, ὁμοῦ μὲ τὸ κλειδίον καὶ τὴν χρυσῆν βοῦλλάν του. Ἔπειτα πάλιν καβαλικεύσας, ἐπήγαινε μαζὶ μὲ τὸν Ἑβραῖον. Ὁ ὁποῖος μὴ ὑποφέρωντας τὴν ζημίαν, ἐλυπεῖτο πολλὰ εἰς τὸν δρόμον, καὶ ἀνεστέναζεν ἀπὸ βάθους καρδίας του. Τότε ὁ Χριστιανὸς λέγει πρὸς τὸν Ἑβραῖον. Ἐπειδὴ ὁ τόπος οὗτος, ὦ φίλε, εἶναι ἐπιτήδειος, ἂς καταβῶμεν ἀπὸ τὰ ἄλογα, καὶ ἂς φάγωμεν ψωμί.

Ὅταν δὲ ἄρχισαν διὰ νὰ τρώγουν, ἰδοὺ μετὰ ὀλίγον βλέπει ὁ Χριστιανὸς τὸν ἐδικόν του δοῦλον ἐλθόντα, καὶ κρατοῦντα, μὲ τὸ ἕνα μὲν χέρι, τὸ πουγκεῖον τοῦ Ἑβραίου. Μὲ τὸ ἄλλο δέ, τὸ κλειδὶ ὁμοῦ καὶ τὸ μανδύλιόν του. Ἰδὼν δὲ αὐτὰ ἐξεπλάγη. Καί, τί εἶναι τοῦτο; πρὸς τὸν δοῦλόν του εἶπε. Ὁ δὲ δοῦλος, ἕνας φοβερός, ἀπεκρίθη, ἦλθεν εἰς τὴν κυρίαν μου, καὶ δίδωντας εἰς αὐτὴν τὸ κλειδίον μὲ τὸ μανδύλι σου, εἶπε πρὸς αὐτήν. Μὲ ὀγλιγωράδα πολλὴν στεῖλαι τὸ πουγκεῖον τοῦ Ἑβραίου, διὰ νὰ μὴ κινδυνεύσῃ ὁ ἄνδρας σου. Ὅθεν ἐγὼ λαβὼν τοῦτο ἀπὸ τὴν κυρίαν μου, ἦλθον εἰς ἐσένα, καθὼς ἐπρόσταξες. Τότε ὁ Ἑβραῖος πασίχαρος γενόμενος, ἐγύρισε μαζὶ μὲ τὸν Χριστιανὸν εἰς τὸν Ἅγιον. Καὶ αὐτὸς μέν, ἐπαρακάλει διὰ νὰ βαπτισθῇ, ὁ δὲ Χριστιανός, ἐζήτει νὰ λάβῃ συγχώρησιν διὰ τὸν ψευδῆ ὅρκον, ὁποῦ ἔκαμε καὶ ἐπαρώργισε τὸν Θεόν. Ὅθεν καὶ οἱ δύω ἔλαβον ἐκεῖνο ὁποῦ ἐζήτησαν. Καὶ ὁ μὲν Ἑβραῖος ἔλαβε τὸ Ἅγιον Βάπτισμα, ὁ δὲ Χριστιανὸς ἔλαβε τὴν τοῦ ὅρκου συγχώρησιν. Καὶ ἔτζι ἐγύρισαν εἰς τὰ ἴδια χαίροντες.

(Τὸν κατὰ πλάτος Βίον τοῦ Ἁγίου ὅρα εἰς τὸν Νέον Θησαυρόν. Τὸν δὲ ἑλληνικὸν τούτου Βίον συνέγραψεν ὁ Μεταφραστής, οὗ ἡ ἀρχή· «Βασιλεύοντος Διοκλητιανοῦ». Σῴζεται ἐν τῇ τῶν Ἰβήρων καὶ ἐν ἄλλαις.)

2. Γεωργίου Β. Μαυρομάτη, «Ὁ Ἅγιος Μεγαλομάρτυς Μηνᾶς ὁ Αἰγύπτιος»,

Ἔκδοσις: Ἱερὸν Ἡσυχαστήριον Ἁγίου Μηνᾶ Βίγλας, Ἱ. Μ. Μ. Λαύρας Ἁγίου Ὄρους, 1998, σελ. 3-26

Πρόλογος

Θέλοντας κανεὶς νὰ γράψει γιὰ τὸν βίο καὶ τὴν πολιτεία τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ τοῦ Μεγαλομάρτυρος, τοῦ Αἰγυπτίου καθὼς ἀνατρέχει στὶς πηγὲς καὶ τὶς μελετᾶ, ἀναγκαστικὰ σταματᾶ σὲ μερικὰ σπουδαῖα σημεῖα, τὰ ὁποῖα δὲν μπορεῖ νὰ τὰ ἀντιπαρέλθει.

α. Ἕνα ἀπὸ αὐτὰ εἶναι ἡ ὁμολογία του μπροστὰ στοὺς εἰδωλολάτρες. Ἡ σταθερὴ ὁμολογία του ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός, ὁ δημιουργὸς τοῦ κόσμου, καὶ ὅτι τὰ εἴδωλα εἶναι ξύλα καὶ πέτρες, βουβὰ καὶ κουφά.

Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς, Ὅπως καὶ ὅλοι οἱ Ἅγιοι, κατ᾽ ἀρχὴν γνώριζαν πολὺ καλὰ τὰ λόγια ποὺ εἶπε ὁ Κύριος: «Πᾶς ὅστις ὁμολογήσει ἐν ἐμοὶ ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τὸν πατρός μου

τοῦ ἐν οὐρανοῖς» (Ματθ. θ΄ 32). Ὅμως, γιὰ τοὺς Ἁγίους ὁ Χριστὸς δὲν ἦταν μιὰ ἁπλὴ ἐξωτερικὴ γνώση, ἀλλὰ μιὰ βίωση. Δηλαδή, εἶχαν πραγματικὴ κοινωνία μὲ τὸ Δεύτερο πρόσωπο τῆς Ἁγίας Τριάδος καὶ δι᾽ Αὐτοῦ μὲ ὁλόκληρη τὴν Ἁγία Τριάδα. Ἀπαύγασμα αὐτῆς τῆς βιώσεως εἶναι ἡ ὁμολογία. Εἶναι πολὺ χαρακτηριστικὸ ὅτι ἡ ὁμολογία τῶν ἁγίων, ὅπως λέει ὁ Κύριος γίνεται ἐν ἐμοί, δηλαδὴ διὰ τὸν Χριστοῦ καὶ ἐν Χριστῷ, χωρὶς τὴν κοινωνία μὲ τὸν Χριστὸ καὶ χωρὶς τὴν δύναμη Τὸν εἶναι ἀδύνατον κανεὶς νὰ τὸν ὁμολογήσει. Ἑπομένως δὲν μποροῦμε νὰ προτρέψουμε τοὺς ἄλλους ἢ τὸν ἑαυτό μας σὲ μιὰ ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ ὡς ἀληθινοῦ Θεοῦ, ἐὰν δὲν προηγηθεῖ ἡ κοινωνία μας μὲ τὸν Ἰησοῦ Χριστό. Ἡ ὁμολογία εἶναι μιὰ φυσικὴ κατάληξη τῆς ἐν Χριστῷ ζωῆς. Καὶ τὸ ἀποτέλεσμα αὐτῆς τῆς ὁμολογίας εἶναι νὰ ἐπέλθει, ὡς φυσικὴ κατάληξη, ἡ ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ μπροστὰ στὸν Πατέρα Του, γι᾽ αὐτὸν ποὺ Τὸν ὁμολόγησε ἀτὴ γῆ.

β. Ἕνα ἄλλο ἀξιοπρόσεκτο σημεῖο εἶναι τὸ ἀφόρητο μαρτύριο καὶ ἡ μαρτυρία τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καὶ γενικὰ τὸ μαρτύριο καὶ ἡ μαρτυρία ὅλων τῶν Ἁγίων Μαρτυρία εἶναι τὸ νὰ ὁμολογήσει κανεὶς τὴν ἀλήθεια γιὰ τὴν ὕπαρξη τοῦ Θεοῦ, γιὰ τὴν ἀνάπλασή μας ποὺ ἔγινε ἐν Χριστῷ, ὅτι ἡ Ἐκκλησία εἶναι ἡ ταμειοῦχος τῆς θείας Χάριτος, ὅτι ὑπάρχει ζωὴ πέρα ἀπὸ τὸν τάφο, ὁποὺ θὰ ζεῖ αἰώνια ὁ ἄνθρωπος, ὅτι ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ σώζεται ὁποῖος ἑνώνεται μὲ Αὐτόν. Μαρτύριο εἶναι τὸ τέλος μιᾶς μαρτυρικῆς ζωῆς,

ἕνα γεγονὸς τὸ ὁποῖο ἐπισφραγίζει τὴ ζωὴ τῆς μαρτυρίας.

Ἡ μαρτυρία εἶναι φανερὸ πὼς ἔχει μεγαλύτερη σημασία ἀπὸ τὸ μαρτύριο, γιατὶ χωρὶς τὴ μαρτυρία, εἶναι δυνατὸν τὸ μαρτύριο νὰ μὴν ἔχει ἀξία. Τὸ μαρτύριο εἶναι φυσικὴ συνέπεια τῆς μαρτυρίας. Αὐτὸ τὸ καταλαβαίνουμε ἂν λάβουμε ὑπ᾽ ὄψη μας, ὅτι ὑπάρχουν Ἅγιοι οἱ ὁποῖοι ἔδωσαν τὴ μαρτυρία τους, ἀλλὰ γιὰ διαφόρους λόγους, ποὺ ὁ Θεὸς γνωρίζει, δὲν ὁδηγήθηκαν στὸ μαρτύριο. Εἶναι μάρτυρες, γιατὶ ἔδωσαν μαρτυρία. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι, ποὺ πέθαναν μαρτυρικά, χωρὶς νὰ ὁμολογήσουν ὀρθόδοξα τὴν ἀλήθεια γιὰ τὸν Χριστὸ καὶ τὴν αἰώνια ζωή. Αὐτοὶ εἶναι ψευδομάρτυρες, ἀφοῦ δὲν ἔχουν ὀρθόδοξη πίστη. Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς εἶχε καὶ μαρτυρία καὶ μαρτύριο, καὶ πρέπει νὰ προσέξουμε ὅτι ἐκλήθη στὸ μαρτύριο μὲ ἀποκάλυψη ἀπὸ τὸν Θεό.

γ. Ἡ τιμὴ πρὸς τὸν Αἰγύπτιο Ἅγιο Μηνᾶ σὲ τόσα μέρη τῆς Ἑλλάδος καὶ τοῦ ἐξωτερικοῦ ἀπὸ τοὺς Ὀρθοδόξους Χριστιανούς, φανερώνει τὴν οἰκουμενικότητα τῆς Ὀρθοδοξίας. Γιατὶ στὸν χῶρο τοῦ σώματος τοῦ Χριστοῦ, ποὺ εἶναι ἡ Ἐκκλησία, δὲν χωροῦν φυλετισμοὶ καὶ ἐθνισμοί. Εἶναι σαφὴς ὁ λόγος τοῦ Ἀποστόλου Παύλου: «Ὅσοι εἰς Χριατὸν ἐβαπτίσθητε, Χριστὸν ἐνεδύσασθε. Οὐκ ἔνι Ἰουδαῖος, οὐδὲ Ἕλλην οὐκ ἔνι δοῦλος, οὐδὲ ἐλεύθερος οὐκ ἔνι ἄρσεν καὶ θῆλυ· πάντες γὰρ ὑμεῖς εἷς ἐστε ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ»

(Γαλ. γ΄ 27-28). Στὴν Ἐκκλησία συγκροτεῖται ἕνα νέο «γένος ἐκλεκτόν, βασίλειον ἱεράτευμα, ἔθνος ἅγιον, λαὸς εἰς περιποίησιν» (Α΄ Πετρ. β΄ 9). Ἡ ὑπέρβαση τοῦ φυλετισμοῦ ἐπιτυγχάνεται διὰ τοῦ Ἁγίου Πνεύματος, τὸ Ὁποῖο ἐνεργεῖ μέσα στὴν Ἐκκλησία. Ὁ Θεὸς καλεῖ ὅλα τὰ ἔθνη νὰ δεχθοῦν τὴν Ἀποκάλυψη ποὺ δόθηκε διὰ τοῦ Χριστοῦ στοὺς ἀνθρώπους. Μὲ τὰ μυστήρια τῆς Ἐκκλησίας ὁ ἄνθρωπος εἰσάγεται καὶ ζῆ σὲ μιὰ οἰκογένεια ποὺ εἶναι ὑπεράνω της ἀτομικῆς του οἰκογενείας καὶ αὐτῆς τῆς ἴδιας τῆς πατρίδος. Χωρὶς νὰ καταργοῦνται οἱ οἰκογενειακὲς καὶ ἐθνικὲς σχέσεις ἐν τούτοις ἀποκτᾶ μιὰ ἄλλη μεγάλη καὶ εὐρύτερη οἰκογένεια.

Σ᾽ αὐτὴν τὴν οἰκογένεια βρίσκει ὁ κάθε πραγματικὸς Ὀρθόδοξος τὸν Αἰγύπτιο Ἅγιο Μηνᾶ καὶ τὸν τιμᾶ καὶ τὸν ἐπικαλεῖται. Σ᾽ αὐτὴν τὴν οἰκογένεια, ποὺ δὲν καταργεῖ πατρίδες καὶ ἔθνη, ἀλλὰ τὰ ὑπερβαίνει, ὁ Αἰγύπτιος Ἅγιος Μηνᾶς συναντᾶ τοὺς πιστοὺς Ὀρθοδόξους ὅλων τῶν ἐθνοτήτων καὶ τοὺς εὐεργετεῖ θαυματουργώντας χωρὶς διακρίσεις.

δ. Ἂς τελειώσουμε τὶς ἐπισημάνσεις στρέφοντας τὴν προσοχή μας σὲ ἕνα ἀκόμη σημεῖο τοῦ βίου τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ὁ ὁποῖος παρατίθεται στὴ συνέχεια. Ἀκόμη καὶ ἀπὸ τὰ ἐλάχιστα θαύματα, ποὺ παρατίθενται στὸ Συναξάριο καὶ στὸ Βίο του, φαίνεται ὅτι οἱ Ἅγιοι τῆς Ἐκκλησίας μας εἶναι ζωντανὰ μέλη της, ποὺ ἐνδιαφέρονται γιὰ τὴ σωτηρία τῶν πιστῶν καὶ

τοὺς βοηθοῦν στὶς τρέχουσες ἀνάγκες καὶ πειρασμούς τους.

Γιατὶ τὰ θαύματα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ δὲν συνέβησαν κάποτε, γιὰ νὰ ἀποδοθοῦν σὲ συμπτώσεις, συγκυρίες καὶ φαντασίες τῶν ἀνθρώπων, ἀλλὰ πραγματοποιοῦνται συνεχῶς μέσα στὸν χρόνο καὶ μέσα στὴν Ἐκκλησία γιὰ νὰ φανερώσουν τὴ στενὴ σχέση τοῦ Ἁγίου μὲ ἐμᾶς, ποὺ ζοῦμε αὐτὴ τὴν ἐποχὴ καὶ ἀγωνιζόμαστε γιὰ τὴ σωτηρία μας.

Ἐκδόσεις ποὺ περιέχουν τὸν βίο καὶ τὴν Ἀκολουθία τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ὑπάρχουν πολλὲς καὶ μερικὲς εἶναι πολὺ ἀξιόλογες. Ἡ ἔκδοσή μας αὐτὴ διαφέρει στὸ ὅτι μὲ τὸν σχολιασμὸ τῆς Ἀκολουθίας βοηθεῖται ὁ πιστὸς στὴν κατανόηση τοῦ κειμένου καὶ θεωρεῖται αὐτὸ σημαντικό, ὅταν λάβει κανεὶς ὑπ᾽ ὄψη του τὴν ἀλλοίωση τῆς γλώσσας μας, ἡ ὁποία δὲν ἔγινε στὴ φυσικὴ ροὴ τοῦ χρόνου, ἀλλὰ διὰ διαταγμάτων καὶ νόμων ποὺ ψηφίστηκαν ἐν μιᾷ νυκτί.

ΒΙΟΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΕΙΑ

α) Ἡ καταγωγὴ καὶ τὰ νεανικά του χρόνια.

Οἱ παλαιοὶ βιογράφοι τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ μᾶς δίνουν λίγα στοιχεῖα γιὰ τὴν παιδικὴ καὶ νεανικὴ του ἡλικία.

Ἀπὸ τὰ λίγα αὐτά, ποὺ γνωρίζουμε, εἶναι τὸ ὅτι καταγόταν ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο καὶ ὅτι γεννήθηκε καὶ

ἔζησε τὸν Γ΄ μετὰ Χριστὸν αἰώνα (ἴσως τὸ 250 μ.Χ.), ἐφόσον στὸν βίο του ἀναφέρονται ἄρχοντες τῆς ἐποχῆς ἐκείνης.

Ἕνα ἄλλο γνωστὸ στοιχεῖο εἶναι τὸ ὅτι οἱ γονεῖς τοῦ Μηνᾶ ἦσαν εἰδωλολάτρες καὶ ἑπομένως μὲ τὰ κριτήρια τῆς πίστεώς μας, ἀσεβεῖς. Δηλαδὴ δὲν σέβονταν τὸν ἀληθινὸ Θεό.

Ὡς τόπος γεννήσεώς του ἀναφέρεται τὸ Νίκιον τῆς Αἰγύπτου, τὸ ὁποῖο συμπίπτει μὲ τὸ σημερινὸ Κάϊρο.

Προερχόμενος ἀπὸ εἰδωλολάτρες γονεῖς ἦταν φυσικὸ νὰ ὁδηγηθεῖ, στὰ πρῶτα χρόνια της ζωῆς του τουλάχιστον, στὴν εἰδωλολατρικὴ πίστη. Φαίνεται ὅμως πὼς ὁ Θεός, ὁ παντογνώστης καὶ καρδιογνώστης, ἔβλεπε ἀλλὰ πράγματα στὴν καρδιὰ τοῦ Μηνᾶ. Καὶ στὴν ἐφηβική του ἡλικία, μὲ τρόπο ποὺ δὲν ἀναφέρουν οἱ βιογράφοι του, τὸν ὁδήγησε στὴν ἀληθινὴ πίστη. Γιατὶ ὁ Θεὸς ἔβλεπε στὸν Μηνᾶ τὸν μελλοντικὸ ὁμολογητὴ καὶ μάρτυρα, ὅπως πολὺ πρὶν συνέβη αὐτὸ καὶ μὲ τὸν Ἀπόστολο Παῦλο. Ἴσως, στὴν ἐπιστροφὴ τοῦ Μηνᾶ στὴν πίστη, ὁ Θεὸς νὰ χρησιμοποίησε τοὺς Χριστιανοὺς τῆς πατρίδας του, ἢ κάποιους μάρτυρες ποὺ «ὁμιλοῦν» καὶ μόνο μὲ τὸ μαρτύριό τους. Ἴσως πάλι κάποιους μοναχοὺς πού, κατ᾽ ἄνθρωπον, βρέθηκαν τυχαία στὴ ζωή του. Τὸ θέμα εἶναι ὅτι ὁ Μηνᾶς εἶδε τὴ ματαιότητα καὶ πλάνη

τῶν εἰδώλων καὶ γνώρισε τὸ μεγαλεῖο της πίστεως τῶν Χριστιανῶν.

β) Ὁ Μηνᾶς στρατιωτικός.

Ὅταν μεγάλωσε ὁ Μηνᾶς διάλεξε γιὰ ἐπάγγελμα τὴ στρατιωτικὴ σταδιοδρομία στὸ ρωμαϊκὸ στρατό, κάτι ποὺ γιὰ τὴν ἐποχή του ἦταν πολὺ τιμητικό. Κατατάχθηκε στὸ ἱππικὸ τάγμα τῶν Ρουταλικῶν, κάτω ἀπὸ τὶς διαταγὲς κάποιου Ἀργυρίσκου. Τὸ τάγμα αὐτὸ εἶχε τὴν ἕδρα του στὸ Κοτυάειο τῆς Φρυγίας Σαλουταρίας, δηλαδὴ στὴ σημερινὴ Κιουτάχεια.

Ὁ στρατὸς σὲ ὅλες τὶς ἐποχὲς θεωρεῖται σχολεῖο. Σχολεῖο, στὸ ὁποῖο κανεὶς διδάσκεται θετικὰ καὶ ἀρνητικὰ πράγματα, ἀνάλογα πάντοτε καὶ μὲ τὶς καταβολὲς καὶ τὴ δεκτικότητά του. Καὶ μπορεῖ ὁ Μηνᾶς νὰ διδάχθηκε πολλὰ γιὰ τὴ στρατιωτικὴ τέχνη, τὰ ὁποῖα νὰ ἀποτελοῦσαν τὴν ἐγγύηση γιὰ μιὰ ἀξιοζήλευτη σταδιοδρομία στὸν ρωμαϊκὸ στρατό, (καθὼς μάλιστα διακρίθηκε γιὰ τὴν ἀνδρεία καὶ τὴ σύνεσή του, ὥστε νὰ ἀποσπάσει τοὺς ἐπαίνους καὶ τὴν ἐκτίμηση τῶν προϊσταμένων του), ἐκεῖ ὅμως ἐνισχύθηκε ἀκόμη περισσότερο στὴν πίστη του στὸν Χριστό, καθὼς μεταξὺ τῶν συστρατιωτῶν του βρῆκε καὶ Χριστιανούς. Καὶ ἡ ἐπικοινωνία αὐτὴ καὶ συναναστροφὴ ἔπαιξαν σπουδαῖο ρόλο στὴ μετέπειτα ζωή του.

γ) Ὁ Μηνᾶς μόνος του μὲ τὸν Θεό.

Καὶ ἀσφαλῶς δὲν ἀνεχόταν τὴν εἰδωλολατρεία ὁ Μηνᾶς, μὲ τὴν ἠθικὴ σήψη μάλιστα, ποὺ τὴν ἀκολουθοῦσε. Τὴν εἰδωλολατρεία ποὺ ἐπικρατοῦσε στὸ στράτευμα, ὅπως καὶ σὲ ὅλη τὴ Ῥωμαϊκὴ αὐτοκρατορία. Καὶ ἔβλεπε μὲ τὰ ἐσωτερικά του μάτια πῶς πλησίαζε τὸ τέλος της. Ὅμως κάθε θηρίο, πρὶν νὰ πεθάνει, ἔχει τὶς τελευταῖες του ἀναλαμπές. Ἔτσι κι᾽ ἐκείνη. Ἀφανίστηκε καὶ ἀπεχώρησε ἀπὸ τὸ θέατρο τῆς ἱστορίας ξεσηκώνοντας διωγμοὺς κυρίως ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν.

Τὸ 297, λοιπόν, μ.Χ. ὁ αὐτοκράτορας Μαξιμιανός, ποὺ ἡγεμόνευε μαζὶ μὲ τὸν Διοκλητιανό, διέταξε διωγμὸ ἐναντίον τῶν Χριστιανῶν.

Ὁ ταξίαρχος Φιρμηλιανός, στὸν ὁποῖον ἀνῆκε καὶ ἡ μονάδα τοῦ Μηνᾶ, πῆρε ἐντολὴ νὰ μεταφέρει τὰ στρατεύματά του στὴ Βερβερία τῆς Βόρειας Ἀφρικῆς μὲ σκοπὸ νὰ συλλαμβάνουν τοὺς Χριστιανούς, νὰ τοὺς βασανίζουν γιὰ νὰ ἀλλάξουν τὴν πίστη τους καὶ ἐπιστρέψουν στὴν εἰδωλολατρεία, καὶ στὴν ἐπιμονή τους νὰ τοὺς σκοτώνουν.

Ὁ Μηνᾶς δὲν τὸ ἄντεξε αὐτό. Κι᾽ ὅταν πληροφορήθηκε τὸν σκοπὸ τῆς ἐκστρατείας, μὲ ἀγανάκτηση καὶ μίσος, τώρα πλέον, γιὰ τὸ στρατιωτικὸ ἐπάγγελμα, λιποτάκτησε. Πέταξε τὴ στρατιωτική του ζώνη, ποὺ ἦταν τὸ ἐξωτερικὸ γνώρισμα τοῦ στρατιώτη, καὶ ἀνέβηκε στὸ βουνό, ποὺ βρισκόταν πιὸ πάνω ἀπὸ τὸ

Κοτυάειο, ἀφιερώνοντας ὁλοκληρωτικὰ τὸν ἑαυτό του στὸν Θεὸ καὶ ζώντας ἀσκητικὸ βίο, μὲ προσευχή, νηστεία καὶ ἀγρυπνία. Προτίμησε νὰ ζεῖ μὲ τὰ θηρία παρὰ νὰ βρίσκεται μὲ τοὺς εἰδωλολάτρες, τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ.

Στὸ βουνό, καὶ ζώντας αὐτὴ τὴ ζωὴ τῆς ἀσκήσεως, ἔμεινε ὁ Μηνᾶς ἀρκετὸν καιρό. Ἡ πίστη του σιγὰ-σιγὰ δυνάμωνε καὶ ἡ καρδιά του κεκαθαρμένη γέμιζε ἀπὸ θεῖο ζῆλο. Ὁ νοῦς του φωτίσθηκε καὶ ἄναψε μέσα του ἡ φλόγα τῆς θείας ἀγάπης, καὶ ὁ πόθος του νὰ ὁμολογήσει δημοσία τὸν Χριστὸ καὶ νὰ μαρτυρήσει γι᾽ Αὐτόν. Τότε τοῦ ἀποκαλύφθηκε ὅτι ὁ καιρὸς τοῦ μαρτυρίου ἔφθασε.

Καὶ καθὼς οἱ εἰδήσεις, ποὺ ἔφταναν στὸν τόπο τῆς ἀσκήσεώς του, μιλοῦσαν γιὰ φοβεροὺς διωγμοὺς καὶ βασανιστήρια Χριστιανῶν, ἀκόμη καὶ γερόντων καὶ γυναικῶν καὶ παιδιῶν, ποὺ διαπράττονταν ἀπὸ τοὺς εἰδωλολάτρες μὲ σκληρότητα καὶ ὠμὴ βία, ἔχασε τὴν ἡσυχία του.

Τοῦ φαινόταν πῶς εἶναι ἀδικία καὶ ἀνισότητα, ἐκεῖνος νὰ ἀπολαμβάνει τὴν ἡσυχία καὶ τὴν ἀσφάλεια καὶ οἱ Χριστιανοί, ποὺ ζοῦσαν στὶς πόλεις νὰ ρίχνονται στὶς φυλακές, νὰ βασανίζονται καὶ νὰ πεθαίνουν. Κι᾽ ὅταν τόσες γυναῖκες καὶ παιδιὰ καὶ γέροντες καταφρονοῦσαν τοὺς κινδύνους καὶ περιγελοῦσαν ὅλα τὰ εἴδη τῶν βασανιστηρίων, τοὺς τροχούς, τὰ

μαχαίρια, τὰ σιδερένια νύχια, τὶς ἀναμμένες λαμπάδες, τὰ ξίφη καὶ τὰ θηρία, αὐτὸς νὰ βρίσκεται ἀπαθὴς στὸ βουνό.

δ) Ὁμολογία πίστεως τοῦ Μηνᾶ καὶ ἔλεγχος τῶν εἰδώλων.

Ὅλα αὐτὰ τὸν ἔκαναν νὰ πάρει τὴν ἀπόφαση νὰ κατεβεῖ ἀπὸ τὸ βουνὸ στὴν πόλη. Τὴν ἡμέρα ἐκείνη οἱ εἰδωλολάτρες εἶχαν γιορτὴ καὶ πανηγύριζαν μὲ χορούς, ἀγῶνες, ἱπποδρομίες καὶ διασκεδάσεις. Ἦταν μιὰ καλὴ εὐκαιρία γιὰ τὸν Μηνᾶ. Στάθηκε στὴ μέση της συγκεντρώσεώς τους καὶ φώναξε δυνατά:

Εἶναι καιρὸς πλέον, ὅλοι ἐσεῖς νὰ μάθετε πὼς ἕνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεός, ὁ Ἰησοῦς Χριστός. Ὅσο γι᾽ αὐτὰ τὰ εἴδωλα ποὺ ἐσεῖς λατρεύετε, δὲν εἶναι τίποτε ἄλλο, παρὰ ξύλα τυφλά, ἄλαλα καὶ ἀναίσθητα.

Ὅταν οἱ εἰδωλολάτρες ἄκουσαν αὐτὰ τὰ λόγια, ἄφησαν τοὺς χορούς, τοὺς ἀγῶνες καὶ τὰ παιχνίδια καὶ συγκεντρώθηκαν γύρω του γιὰ νὰ δοῦν ποιὸς ἦταν. Καὶ θαύμασαν γιὰ τὸ πῶς ἕνας ἁπλοϊκὸς ἄνθρωπος τόλμησε μόνος του νὰ ἐκστομίσει αὐτὰ τὰ τολμηρὰ λόγια μπροστὰ σὲ τόσο μεγάλο πλῆθος.

Μέσα στὸ πλῆθος ὑπῆρχαν καὶ κρυπτοχριστιανοί, ποὺ χάρηκαν καὶ θαύμασαν πολὺ τὸ μεγάλο θάρρος του καὶ ἐνισχύθηκαν στὴν πίστη τους.

Ἀντίθετα οἱ εἰδωλολάτρες, μετὰ τὸν πρῶτο θαυμασμό, γέμισαν μὲ ὀργὴ καὶ λύσσα ὅρμησαν ἐπάνω του καὶ τὸν συνέλαβαν. Σέρνοντάς τον καὶ χτυπώντας τον τὸν ἔφεραν μπροστὰ στὸν διοικητὴ τῆς πόλεως, τὸν Πύῤῥο. Ἐκείνη τὴν ὥρα καθόταν σὲ ἕναν ὑψηλὸ θρόνο καὶ παρακολουθοῦσε τὴ γιορτή.

Ἡ σεμνὴ περιβολὴ τοῦ Μηνᾶ, ἡ ἡλικία του -ἦταν τότε γύρω στὰ πενήντα του- γενικὰ ἡ μορφή του, ἔκαναν τὸν διοικητὴ νὰ τὸν ἐξετάσει μὲ καλωσύνη. Τὸν ρώτησε, λοιπόν, μὲ ἠρεμία ἀπὸ ποιὰ χώρα καταγόταν, πῶς λεγόταν, ποιὸς ἦταν καὶ ποιὰ θρησκεία πρέσβευε.

Ὁ Μηνᾶς τότε τοῦ ἀπήντησε μὲ θάῤῥος: Λέγομαι Μηνᾶς καὶ κατάγομαι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Κάποτε ἤμουν κι ἐγὼ στρατιώτης, ἀλλὰ βλέποντας πῶς ἐσεῖς οἱ εἰδωλολάτρες εἴσαστε σκληροὶ πρὸς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ ἀσεβεῖς, παράτησα τὰ ἀξιώματά σας καὶ ἔφυγα στὰ βουνὰ γιὰ νὰ ζήσω ὡς Χριστιανός. Τώρα ἦλθα νὰ παρουσιαστῶ μπροστά σας καὶ νὰ ὁμολογήσω πὼς ὁ Χριστὸς εἶναι ὁ μόνος ἀληθινὸς Θεὸς γιατὶ κι᾽ Αὐτὸς θὰ μὲ ὁμολογήσει ὡς ταπεινὸ δοῦλο Του, ἄξιο τῆς βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὅπως τὸ διακήρυξε ὁ ἴδιος: «Καθέναν ποὺ θὰ μὲ ὁμολογήσει μπροστὰ στοὺς ἀνθρώπους, αὐτὸν θὰ τὸν ὁμολογήσω καὶ ἐγὼ μπροστὰ στὸν Πατέρα μου, ποὺ βρίσκεται στοὺς οὐρανούς» (Λουκ. ιβ΄ 8).

Ὅταν τὰ ἄκουσε αὐτὰ ὁ διοικητὴς θύμωσε πολὺ καὶ διέταξε νὰ φυλακίσουν τὸν Μηνᾶ, γιὰ νὰ σκεφθεῖ μὲ ποιὸ μαρτύριο θὰ τὸν θανατώσει.

Τὴν ἄλλη ἡμέρα, ὅταν τελείωσε πιὰ τὸ εἰδωλολατρικὸ πανηγύρι, ὁ Πύῤῥος διέταξε νὰ φέρουν τὸν Μηνᾶ, ἀπὸ τὴ φυλακή, μπροστά του. Κι ὅταν τὸν ἔφεραν, τοῦ ἐξέθεσε δύο κατηγορίες. Ἡ πρώτη ἦταν πῶς τόλμησε νὰ λέει ὑβριστικὰ λόγια γιὰ τοὺς θεοὺς μπροστὰ σὲ τόσο πλῆθος, χωρὶς νὰ λογαριάσει τὴν ἀξιοπρέπεια τοῦ διοικητοῦ. Καὶ ἡ δεύτερη κατηγορία, πὼς λιποτάκτησε ἀπὸ τὴν ὑπηρεσία τοῦ βασιλιᾶ.

Ὁ Μηνᾶς παραδεχόμενος τὶς κατηγορίες, τοῦ ἀπάντησε μὲ θάῤῥος:

- Ναί, ἄρχοντά μου, μ᾽ αὐτὸν τὸν τρόπο πρέπει νὰ ὁμολογοῦμε φανερὰ καὶ μὲ θάῤῥος τὸν Χριστό, διότι εἶναι Θεός, καὶ τὸ ἀληθινὸ φῶς. Καὶ δὲν πρέπει νὰ φοβόμαστε ἐκείνους, ποὺ σκοτώνουν τὸ σῶμα, δὲν μποροῦν ὅμως νὰ βλάψουν τὴν ψυχὴ (Ματθ. ι΄ 28), ἀλλὰ καὶ νὰ Τὸν διακηρύττουμε μὲ ὅλη μας τὴ δύναμη.

Ὁ διοικητὴς ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Μηνᾶ καὶ τοῦ εἶπε:

- Μηνᾶ, δὲν εἶσαι κανένας ἀνόητος νέος, ποὺ νὰ μὴ γνωρίζει τὸ συμφέρον του. Εἶσαι σχεδὸν γέρος. Μὴ συμπεριφέρεσαι, λοιπόν, ἀνόητα, καταφρονώντας τὴ

ζωὴ καὶ προτιμώντας τὸν θάνατο. Σκέψου σὰν ὥριμος ἄνδρας καὶ ἔλα μὲ τὸ μέρος μας γιὰ νὰ ἔχεις τὴν πρώτη θέση. Οἱ θεοὶ ποὺ χθὲς ἔβριζες θὰ σὲ συγχωρήσουν καὶ ὁ βασιλιὰς θὰ σὲ τιμήσει.

Ὁ Μηνᾶς, σὰν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ τοῦ διοικητοῦ, γέλασε καὶ τοῦ εἶπε:

- Ἄρχοντά μου, δὲν ὑπάρχει τίποτε στὸν κόσμο, τὸ ὁποῖο νὰ μπορεῖ νὰ μὲ κάνει νὰ ἀλλάξω γνώμη. Δὲν ὑπάρχει κανένα βασανιστήριο ποὺ νὰ μπορέσει νὰ μὲ χωρίσει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Κι ἂν θέλεις νὰ τὸ δοκιμάσεις στὴν πράξη, μεταχειρίσου Ὁποῖο βάσανο θέλεις καὶ ἐγὼ θὰ σοῦ χρεωστῶ εὐγνωμοσύνη.

ε) Ὁ Μηνᾶς στὰ βασανιστήρια.

Ἀκούγοντας τὰ προκλητικὰ αὐτὰ λόγια τοῦ Μηνᾶ ὁ Πύῤῥος, ἔξω φρενῶν καὶ μὲ ἀσυγκράτητο θυμὸ πρόσταξε τοὺς στρατιῶτες του:

- Πιάστε αὐτὸν τὸν ὑβριστὴ καὶ τεντῶστε τον στὴ γῆ ἀπὸ τὰ τέσσερα ἄκρα του. Πάρτε νωπὰ βούνευρα καὶ χτυπᾶτε τὸν ἀλύπητα, γιὰ νὰ ἀπολαύσει ἐκεῖνο ποὺ ζητᾶ.

Οἱ στρατιῶτες ἀνέλαβαν ἀμέσως τὸ ἔργο. Ἀλλ᾽ ὁ Μηνᾶς ἔδειξε τέτοια καρτερία καὶ ὑπομονή, ποὺ θὰ νόμιζε κανεὶς πὼς βασανιζόταν κάποιος ἄλλος καὶ ὄχι αὐτός, καὶ φαινόταν πὼς τὸ μαρτύριο μᾶλλον τὸν εὐχαριστοῦσε. Οἱ στρατιῶτες κουράστηκαν νὰ

χτυποῦν καὶ ἄλλαξαν δυὸ τρεῖς φορές, χωρὶς νὰ ἀλλάξει ὁ Μηνᾶς. Καὶ ὅλοι θαύμαζαν τὴν ἀνδρεία καὶ ὑπομονή του.

Κάποιος παλιός του φίλος ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες, ὁ Πηγάοιος, βλέποντας πὼς τὸ σῶμα τοῦ Μηνᾶ κόντευε νὰ διαλυθεῖ ἀπὸ τὶς πολλὲς πληγές, τὸν πλησίασε καὶ τὸν παρακάλεσε:

- Δὲν βλέπεις, Μηνᾶ, πὼς σχεδὸν ἔχεις διαλυθεῖ; Οἱ σάρκες σου κολλᾶνε στὰ λουριὰ τῶν μαστιγίων καὶ σὲ λίγη ὥρα ἄδικα θὰ θανατωθεῖς; Πὲς μόνο μὲ τὰ χείλη σου πὼς θυσιάζεις στὰ εἴδωλα, καὶ ὁ Θεός σου, ποὺ γνωρίζει τὴν καρδιά σου, δὲν θὰ στὸ λογαριάσει. Δὲν θὰ τὸ κάνεις μὲ τὴ θέλησή σου, ἀλλὰ ὑποχωρώντας μόνο στὴ βία καὶ τὶς ἀφόρητες πληγές.

Ὅταν ἄκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Μηνᾶς, τὸν κύτταξε μὲ αὐστηρὸ βλέμμα καὶ τοῦ εἶπε:

- Φύγε ἀπὸ κοντά μου, ἐχθρὲ τῆς ἀλήθειας. Δὲν εἶσαι πιὰ φίλος μου, ὅταν λὲς αὐτὰ τὰ λόγια. Ἐγὼ μόνο στὸν Χριστὸ προσφέρω θυσίες καὶ θὰ θυσιαστῶ μόνο σ᾽ Αὐτόν, ποὺ εἶναι βοηθὸς καὶ σωτήρας μου. Αὐτὸς μὲ βοηθᾶ γιὰ νὰ ὑπομένω καὶ νὰ ἀντέχω τὶς πληγὲς αὐτὲς μὲ χαρά.

Πεισματωμένος ὁ Πύῤῥος ἀπὸ τὴ στάση αὐτὴ τοῦ Μηνᾶ, πρόσταξε τοὺς στρατιῶτες του νὰ τὸν δέσουν ψηλὰ τεντωμένον, ἐπάνω σε ὄρθια σανίδα καὶ μὲ

σιδερένια νύχια νὰ ξύνουν τὸ σῶμα του μέχρι ποὺ νὰ φανοῦν τὰ σπλάχνα του.

Σὲ ὅλη τὴ διάρκεια καὶ αὐτοῦ του βασανιστηρίου ὁ ἄκαρδος Πύῤῥος τὸν εἰρωνευόταν λέγοντας:

- Δοκίμασε, Μηνᾶ, στὸ σῶμα σου λίγα βασανιστήρια, γιὰ νὰ σωφρονιστεῖς, ἢ μήπως θέλεις καὶ ἄλλη τιμωρία γιὰ νὰ αἰσθανθεῖς πιὸ μεγάλη χαρὰ καὶ ἀγαλλίαση;

Ὁ Μάρτυρας τότε τοῦ ἀπήντησε:

- Εἶναι ἀνοησία σου νὰ νομίζεις πὼς θὰ μοῦ ἀλλάξεις τὴν πίστη μὲ τέτοια παιχνίδια. Στὸ ξαναλέω πῶς μὲ κανένα μαρτύριο δὲν πρόκειται νὰ μετακινήσεις οὔτε νὰ σαλέψεις τὴν ὁμολογία μου στὸν Χριστό.

Τότε ὁ Πύῤῥος διέταξε τοὺς στρατιῶτες νὰ ξύνουν τὸ σῶμα τοῦ Μηνᾶ πιὸ δυνατά. Καὶ συγχρόνως τοῦ ἔλεγε:

- Ἄφησε τὸ πεῖσμα σου, Μηνᾶ, καὶ ὑποτάξου στὴ διαταγὴ τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορος Μαξιμιανοῦ.

Καὶ ὁ ἄρχοντας πῆρε τὴν κατάλληλη ἀπάντηση ἀπὸ τὸν Μηνᾶ:

- Φαίνεται πὼς δὲν ξέρεις ποιὸς εἶναι ὁ Βασιλιάς, στὸν ὁποῖον πιστεύω, γι᾽ αὐτὸ μὲ παροτρύνεις νὰ Τὸν ἀπαρνηθῶ καὶ νὰ ὑποταχθῶ στὸν θνητὸ γήινο βασιλιά. Ἐγώ, ὅμως, δὲν ἀρνοῦμαι τὸν ἀληθινὸ Βασιλιά, ποὺ

χαρίζει ζωὴ καὶ πνοὴ σὲ ὅλα ὅσα ὑπάρχουν στὴ γῆ καὶ δίνει καὶ τὴν ἐξουσία στοὺς βασιλεῖς.

Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Μηνᾶ ἔκανε τὸν Πύῤῥο νὰ ἀπελπιστεῖ. Γι᾽ αὐτὸ δοκίμασε ἄλλη μέθοδο γιὰ νὰ τὸν προσελκύσει. Ἔκανε πῶς δὲν ἀντιλαμβανόταν τί τοῦ ἔλεγε ὁ Μηνᾶς καὶ τὸν ρώτησε:

- Καὶ ποιὸς εἶναι, Μηνᾶ, αὐτὸς ποὺ δίνει ἐξουσία στοὺς βασιλεῖς καὶ εἶναι βασιλιὰς ὅλης τῆς κτίσεως;

Ἔτσι δόθηκε στὸν Μηνᾶ μιὰ φορὰ ἀκόμη ἡ εὐκαιρία νὰ ὁμολογήσει τὸν Χριστό. Ἀπήντησε στὸν Πύῤῥο:

- Αὐτός, ἄρχοντά μου, εἶναι ὁ Ἰησοῦς Χριστός, ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ. Εἶναι ἀθάνατος καὶ σ᾽ Αὐτὸν ὑποτάσσονται ὅλα ὅσα ὑπάρχουν στὸν οὐρανὸ καὶ τὴ γῆ.

Ὁ σκληρὸς ἄρχοντας ἀπήντησε μὲ ἔμφαση:

- Δὲν ξέρεις, Μηνᾶ, πὼς τὸ ὄνομα αὐτὸ ποὺ ἀναφέρεις, ἐξοργίζει τοὺς βασιλεῖς καὶ προστάζουν νὰ σᾶς τιμωροῦμε ἀλύπητα, ὅταν τὸ προφέρετε;

Κι ὁ Ἅγιος του ἀποκρίθηκε:

- Δὲν μ᾽ ἐνδιαφέρει, οὔτε μὲ στενοχωρεῖ ἂν ἐξοργίζονται οἱ βασιλεῖς. Ἐγὼ ἔχω ἕνα σκοπὸ μόνο: Νὰ πεθάνω ὁμολογώντας τὸ ὄνομα τοῦ Ἰησοῦ Χριστοῦ, γιατὶ ὅπως λέει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τίποτε δὲν μπορεῖ νὰ μᾶς χωρίσει ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ.

Οὔτε θλίψη, οὔτε διωγμός, οὔτε λύπη, οὔτε γυμνότητα, οὔτε κίνδυνος, οὔτε θάνατος μὲ ξίφος (Ρωμ. η΄ 38).

Ἀγρίεψε ὁ Πύῤῥος ἀκούγοντας αὐτὰ τὰ λόγια τοῦ Μηνᾶ καὶ πρόσταξε τοὺς στρατιῶτες νὰ πάρουν τρίχινα σακκιὰ καὶ μὲ αὐτὰ νὰ τρίβουν δυνατὰ τὸ ἤδη γδαρμένο σῶμα τοῦ Μηνᾶ. Ἐκεῖνος, παρ᾽ ὅλα αὐτὰ ἄκαμπτος, τοὺς ἔλεγε:

- Ξεντύνομαι σήμερα τὸν δερμάτινο χιτώνα τῆς ἁμαρτίας καὶ ντύνομαι τὸ λαμπρὸ φόρεμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ.

Ὁ Πύῤῥος πρόσθεσε κι᾽ ἄλλο βασανιστήριο, ὅταν εἶδε πῶς ὁ Μηνᾶς δὲν λύγισε. Πρόσταξε νὰ ἀνάψουν λαμπάδες καὶ νὰ καῖνε τὸ πληγωμένο σῶμα τοῦ Μηνᾶ. Οὔτε ὅμως καὶ μὲ αὐτὸ ἔφερνε τὸ ἀποτέλεσμα ποὺ ἤθελε, γιατὶ ὁ Μηνᾶς θεωροῦσε τὸ βασανιστήριο αὐτὸ παιχνίδι καὶ ἔλεγε:

- Ἔχω βοηθό μου τὸν Χριστό, ποὺ μᾶς δίδαξε νὰ μὴ φοβόμαστε ἐκείνους ποὺ σκοτώνουν τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ βλάψουν τὴν ψυχή μας (Ματθ. ι΄ 28).

Ὅταν ἀπελπισμένος ὁ Πύῤῥος εἶδε πὼς τίποτε δὲν μποροῦσε νὰ πτοήσει τὸν Μηνᾶ, πρόσταξε νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὸ ξύλο καὶ ἀφοῦ τὸν φέραν μπροστά του, τὸν ρώτησε:

- Πές μου, Μηνᾶ, ἀπὸ ποῦ ἀπέκτησες αὐτὴ τὴ σοφία, ὥστε νὰ ἀποκρίνεσαι στὸ κάθε τί μὲ τόση εὐστοχία, ἀφοῦ ἦσουν ἕνας τραχὺς στρατιώτης, συνηθισμένος στοὺς πολέμους καὶ σκοτωμούς;

Ὁ Μηνᾶς, φωτιζόμενος ἀπὸ τὸν Θεό, εἶπε:

- Ὁ Θεός μου, ποὺ εἶναι ἡ μόνη ἀληθινὴ σοφία, μὲ φώτισε νὰ ἐλέγξω τὴν ἀθεΐα σας. Αὐτὸς μᾶς δίδαξε πῶς, «ὅταν πηγαίνετε μπροστὰ σε βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες γιὰ τὸ ὄνομά μου, νὰ μὴ φροντίζετε πῶς καὶ τί θὰ μιλήσετε, διότι τὴν ὥρα ἐκείνη θὰ σᾶς δοθεῖ σοφία, ὥστε κανένας νὰ μὴ μπορεῖ νὰ σᾶς φέρει ἀντίῤῥηση ἢ νὰ σᾶς ἀντισταθεῖ κι᾽ ὅταν ἀκόμη δὲν συμφωνεῖ μαζί σας» (Λουκ. κα΄ 15).

Ὁ Πύῤῥος ρώτησε:

- Ἤξερε ὁ Χριστός σας ὅτι ἐπρόκειτο νὰ βασανιστεῖτε ἀπὸ ἐμᾶς;

Καὶ ὁ Μηνᾶς τοῦ ἀπήντησε:

- Καὶ βέβαια τὸ ἤξερε, γιατὶ εἶναι Θεὸς ἀληθινός, παντογνώστης, καὶ γνωρίζει τὰ πάντα ποὺ πρόκειται νὰ συμβοῦν.

Τέλος, ὁ Πύῤῥος, μὴ μπορώντας νὰ ἀποστομώσει τὸν Μηνᾶ μὲ κανέναν τρόπο, καὶ γιὰ νὰ ξεφύγει ἀπὸ τὴ συζήτηση, τοῦ εἶπε:

- Ἄφησε, Μηνᾶ, τὶς μωρολογίες καὶ τὶς περιττολογίες καὶ διάλεξε ἕνα ἀπὸ τὰ δύο. Τὸ νὰ ἀκολουθήσεις τὸν Χριστό, ἢ νὰ ἔλθεις μαζί μας.

Ὁ Μηνᾶς τοῦ ἀπήντησε:

- Μὲ τὸν Χριστό μου ἤμουν, εἶμαι καὶ θὰ εἶμαι πάντοτε. Κι᾽ ὁ Πύρρος πρόσθεσε:

- Λυπᾶμαι νὰ σὲ θανατώσω, Μηνᾶ, γιατὶ μοῦ φαίνεσαι καλὸς ἄνθρωπος. Σοῦ δίνω προθεσμία μιᾶς ὥρας γιὰ νὰ σκεφτεῖς τὸ ζήτημα καλύτερα.

Ὅμως ὁ Ἅγιος τὸν διέκοψε:

- Καὶ δέκα χρόνια κι᾽ ἂν μ᾽ ἀφήσεις, ἄρχοντά μου, δὲν πρόκειται νὰ ἀλλάξω γνώμη καὶ αὐτὸ ποὺ ξέρω εἶναι νὰ κηρύττω πάντα τὸν Χριστό μου, ἀληθινὸ Θεό, τοὺς δὲ δικούς σας θεοὺς νὰ τοὺς ὀνομάζω, ὅπως καὶ πραγματικὰ εἶναι, ξύλα κουφὰ καὶ τυφλὰ κι ἀναίσθητα κι ἀκάθαρτους δαίμονες.

Ἐξοργισμένος ὁ ἄρχοντας προστάζει νὰ ρίξουν σιδερένια τριβόλια στὴ γῆ οἱ στρατιῶτες του καὶ νὰ σύρουν ἐπάνω τους τὸν Ἅγιο, γυμνὸ γιὰ ἀρκετὴ ὥρα. Ὁ Μηνᾶς ἄντεξε, περιφρονώντας τοὺς εἰδωλολατρικοὺς θεούς. Γι᾽ αὐτὸ ὁ Πύρρος διέταξε τοὺς στρατιῶτες του νὰ τὸν χτυποῦν συγχρόνως καὶ μὲ ἀγκαθωτὰ ραβδιὰ στὸν τράχηλο, λέγοντάς του νὰ τιμᾶ τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς. Ὡστόσο ὁ Μηνᾶς ἔχαιρε ψάλλοντας:

- «Παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησα» (Ψαλμ. ριη΄ 113).

στ) Τὸ τέλος τοῦ Μηνᾶ.

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες ποὺ λεγόταν Ἡλιόδωρος, θέλοντας νὰ φανεῖ εὐάρεστος στὸν Πύρρο, τὸν πλησίασε καὶ τοῦ εἶπε:

- Νομίζω, ἄρχοντά μου, πὼς αὐτὸ τὸ μιαρὸ γένος τῶν Χριστιανῶν εἶναι ἰσχυρογνῶμον. Δὲν πείθεται μὲ τίποτε. Γιὰ νὰ γλυτώσεις ἀπὸ αὐτόν, δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος παρὰ νὰ διατάξεις νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν καὶ ἔτσι νὰ λάβει τὸ τέλος ποὺ τοῦ ἁρμόζει.

Ὅταν τὸ ἄκουσε αὐτὸ ὁ Πύρρος, κι ἀφοῦ βεβαιώθηκε ὅτι ὁ Μηνᾶς εἶχε ἀμετάθετη γνώμη, μετὰ ἀπὸ ὅσα συνέβησαν, ὑπέγραψε τὴ θανατικὴ ἀπόφαση, ποὺ ἔλεγε:

«Τὸν Αἰγύπτιο Μηνᾶ, τὸν ὑβριστὴ τῶν μεγάλων θεῶν, διατάσσω νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν».

Ὅταν κοινοποιήθηκε ἡ ἀπόφαση, πολλοὶ φίλοι τοῦ Μηνᾶ ἔτρεξαν κοντά του καὶ μὲ λύπη τὸν παρακαλοῦσαν:

- Μὴ μᾶς περιφρονεῖς, Μηνᾶ, ἐμᾶς τοὺς φίλους σου. Μὴ περιφρονεῖς τὴ γλυκειὰ ζωή, προτιμώντας τὸν θάνατο. Ἄλλαξε γνώμη, γιὰ νὰ βρίσκεσαι πάντοτε μαζί μας καὶ νὰ εἶσαι τὸ καύχημά μας.

Ἔλεγαν κι ἄλλα πολλὰ οἱ φίλοι του προσπαθώντας νὰ τὸν κάνουν νὰ ἀλλάξει γνώμη, ἔστω καὶ τὴν ὕστατη στιγμή. Αὐτὸς ὅμως τὰ θεώρησε δαιμονικὲς προτροπὲς καὶ φαρμάκι φιδιοῦ καὶ τοὺς ἀπήντησε:

- Φύγετε ἀπὸ κοντά μου, θεομάχοι, καὶ φροντίστε νὰ ἀλλάξετε ἐσεῖς γνώμη, καὶ νὰ ἀπομακρυνθεῖτε ἀπὸ τὴν πλάνη τῶν εἰδώλων. Ἡ ζωὴ αὐτὴ ἡ πρόσκαιρη σὲ λίγο θὰ παρέλθει καὶ θὰ κληρονομήσετε ἐσεῖς καὶ οἱ βασιλεῖς σας αὐτὸ ποὺ διαλέξατε, τὴν αἰώνια καταδίκη.

Βλέποντας οἱ στρατιῶτες ὅτι ἦταν ἀδύνατον νὰ τὸν μεταπείσουν, τὸν ὁδήγησαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλη γιὰ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Στὴν πορεία του ὁ Μηνᾶς διέκρινε μερικοὺς φίλους του κρυπτοχριστιανοὺς καὶ τοὺς εἶπε μυστικὰ τὴν ἐπιθυμία του. Μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμό του νὰ παραλάβουν τὸ σῶμα του καὶ νὰ τὸ μεταφέρουν στὴν πατρίδα του τὴν Αἴγυπτο.

Ὅταν ἔφτασαν στὸν τόπο τῆς ἐκτελέσεως, ὁ Μηνᾶς ὕψωσε τὰ χέρια του στὸν οὐρανὸ καὶ προσευχήθηκε μ᾽ αὐτὰ τὰ λόγια:

- Σ᾽ εὐχαριστῶ, Κύριε καὶ Θεέ μου, γιατί μὲ καταξίωσες νὰ ὑποφέρω ὅλα αὐτὰ τὰ βασανιστήρια καὶ νὰ γίνω κοινωνὸς τῶν παθημάτων Σου. Σ᾽ εὐχαριστῶ ποὺ δὲν ἐπέτρεψες νὰ μὲ κερδίσουν οἱ ἀντίχριστοι, ἀλλὰ μὲ φύλαξες σταθερὸν ὡς τὸ τέλος στὴν ὁμολογία Σου. Σὲ παρακαλῶ τώρα, παράλαβε τὴν ψυχή μου

καὶ κάνε μὲ ἄξιό της ἐπουράνιας Βασιλείας Σου. Καὶ δῶσε τὴ χάρη καὶ βοήθεια σ᾽ ἐκείνους ποὺ θὰ ἐπικαλοῦνται τὸ ὄνομά μου·

Ὅταν τελείωσε, γονάτισε καὶ ὁ δήμιος του ἔκοψε τὸ κεφάλι. Ἦταν 11 Νοεμβρίου τοῦ ἔτους 296.

Οἱ εἰδωλολάτρες πῆραν τὸ κεφάλι καὶ τὸ σῶμα τοῦ Ἁγίου καὶ τὰ ἔρριξαν στὴ φωτιά. Ὅ,τι ὅμως ἀπέμεινε ἀπὸ τὴ φωτιά, τὸ πῆραν οἱ κρυπτοχριστιανοὶ καὶ τὸ τύλιξαν μὲ σεντόνια καὶ μύρα τὸ μετέφεραν κοντὰ στὴ Μαρεώτιδα λίμνη τῆς Κάτω Αἰγύπτου, στὴ θέση ποὺ σήμερα λέγεται στὰ ἀραβικὰ Ἐλ Ἀλαμέιν, δηλαδὴ τόπος τοῦ Μηνᾶ.

Στὸ μέρος ἐκεῖνο, ἡ καμήλα ποὺ μετέφερε τὰ ἅγια λείψανά του, σταμάτησε καὶ δὲν προχωροῦσε μὲ κανέναν τρόπο. Τότε ἐννόησαν ὅλοι πὼς ἦταν θέλημα Θεοῦ νὰ ταφοῦν ἐκεῖ τὰ ἅγια λείψανά του.

Σύντομα ὁ τάφος του ἔγινε τόπος προσκυνήματος καὶ πολλοὶ μετέβαιναν ἐκεῖ γιὰ νὰ θεραπευθοῦν ἀπὸ τὴν ἐλονοσία παίρνοντας τὸ θαυματουργικὸ νερὸ ἀπὸ τὴν πηγή του.

Ὁ Μηνᾶς ἔλαβε χάρη ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ θαυματουργεῖ. Καὶ θαυματουργεῖ συνεχῶς ἀπὸ τὴν ἐποχὴ τοῦ μαρτυρίου του μέχρι σήμερα. Καὶ φυσικὰ δὲν ἔχουν καταγραφεῖ ὅλα τὰ θαύματά του. Τὰ ὅσα ἔκανε τὴν παλαιὰ ἐποχὴ μπορεῖ κανεὶς νὰ τὰ βρεῖ

περιγραφόμενα στὸ Συναξάριο τοῦ Ἁγίου. Ἀπὸ τὰ πάμπολλα ὅμως θαύματα ποὺ συνέβησαν κατὰ τὰ τελευταῖα χρόνια σταχυολογοῦμε μόνο τὰ ἑξῆς:

ζ) Νεώτερα θαύματα τοῦ Ἁγίου.

1) Ἡ σωτηρία τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης.

Τὸ 1826, ὅταν ἡ Ἑλληνικὴ Ἐπανάσταση κατὰ τοῦ Τουρκικοῦ ζυγοῦ σημείωνε ἐπιτυχίες, οἱ Τοῦρκοι τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης, ἀπὸ ἐκδίκηση, νόμισαν κατάλληλη τὴ στιγμὴ γιὰ νὰ κάνουν σφαγὴ τῶν Χριστιανῶν τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, 18 Ἀπριλίου, τὴν ὥρα τῆς Ἀναστάσιμης Λειτουργίας, ὅποτε οἱ Χριστιανοὶ θὰ ἦταν ἀπροετοίμαστοι.

Γιὰ νὰ ξεγελάσουν μάλιστα τὴν τότε Διοίκηση, ὥστε νὰ μὴ ἀντιδράσει, ἔβαλαν φωτιὰ σὲ διάφορα μέρη τῆς πόλεως καὶ προκάλεσαν πυρκαγιὲς σὲ συνοικισμοὺς ἀπομακρυσμένους ἀπὸ τὴ Μητρόπολη, καὶ ἑτοιμάστηκαν γιὰ τὴ σφαγή. Αὐτὸ θὰ γινόταν τὴν ὥρα ποὺ θὰ ἀναγινωσκόταν τὸ Εὐαγγέλιο.

Ὅμως, ὅταν ἄρχισε ἡ ἀνάγνωση, ἐμφανίστηκε μεταξύ τους ἕνας καβαλλάρης ἀσπρομάλλης γέροντας ποὺ ἔτρεχε γύρω ἀπὸ τὸν Ναὸ καὶ μὲ τὸ γυμνό του ξίφος ἀπομάκρυνε τοὺς Τούρκους. Κατατρομαγμένοι τράπηκαν σὲ φυγὴ καὶ ματαιώθηκε τὸ σχέδιό τους. Μέσα στὸ σκοτάδι τὸν καβαλλάρη γέροντα τὸν νόμισαν γιὰ τὸν Ἁγιὰν Ἀγᾶ, τὸν πρῶτο πρόκριτο, ποὺ

ἴσως τὸν ἔστειλε ἡ διοίκηση γιὰ νὰ ματαιώσει τὴ σφαγή. Γι᾽ αὐτὸ ἔτρεξαν νὰ διαμαρτυρηθοῦν στὸν Διοικητή. Ὁ Διοικητὴς τοὺς βεβαίωσε ὅτι δὲν ἤξερε τίποτε. Βεβαιώθηκε καὶ γιὰ τὸ ὅτι τὴν ὥρα ἐκείνη ὁ πρόκριτος κοιμόταν, καὶ τότε ἐννόησαν τὸ θαῦμα. Τὸ ὅτι, δηλαδή, οἱ Χριστιανοὶ σώθηκαν ἀπὸ τὴν ἐπέμβαση τοῦ πολιούχου τοῦ Ἡρακλείου, τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Οἱ ἴδιοι οἱ Τοῦρκοι ἔκαναν γνωστὸ τὸ θαῦμα, καὶ ἀπὸ τότε μὲ φόβο καὶ εὐλάβεια πρόσφεραν κάθε χρόνο δῶρα στὸν Ναό του.

Γιὰ τὴ θαυμαστὴ αὐτὴ διάσωση, ἔγινε σύσκεψη μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων Ἀρκαδίου Μαξίμου, Σητείας Μελετίου καὶ Πέτρας Δωροθέου καὶ ἀποφάσισαν νὰ ἑορτάζεται τὸ θαῦμα αὐτὸ τὴν Τρίτη της Διακαινησίμου, στὸν Παλαιὸ Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἡρακλείου. Ἐκτίθεται μάλιστα γιὰ προσκύνηση κατὰ τὸν Ἑσπερινό, καὶ μέρος τῶν λειψάνων τοῦ Ἁγίου, τὰ ὁποῖα δωρήθηκαν τὸ 1733 ἀπὸ τὸν Ἀρχιεπίσκοπο τοῦ Σινᾶ Νικηφόρο, στὸν Μητροπολίτη Κρήτης Γεράσιμο Λετίτζη.

2) Καὶ ἄλλη σωτηρία τοῦ Ἡρακλείου.

Οἱ κάτοικοι τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης ἀγαποῦν τὸν πολιοῦχο τους Ἅγιο Μηνᾶ, ἀφοῦ ἀπὸ τὸ 1600 τοῦ ἔχτισαν Ναὸ καὶ τοῦ τὸν ἀφιέρωσαν. Κι ὁ Ἅγιος, ὅμως, Μηνᾶς ἀγαπᾶ καὶ προστατεύει τοὺς Ἡρακλειῶτες. Ἔτσι ἔγινε καὶ τὸν Μάϊο τοῦ 1941, στὴν περίφημη

μάχη τῆς Κρήτης. Οἱ Γερμανοὶ βομβάρδισαν τὸν Ναό του. Ὁ Ἅγιος ὅμως ἀπέτρεψε τὴν καταστροφή του, ὅταν δύο βόμβες ποὺ ἔπεσαν στὸ προαύλιό του, ἀστόχησαν, καὶ ἡ μία ἔπεσε στὴν πίσω μεριὰ τοῦ προαυλίου χωρὶς νὰ ἐκραγεῖ, ἡ δὲ ἄλλη ἡ πιὸ μεγάλη, ἔπεσε κοντὰ στὸν Ναὸ καὶ χώθηκε στὴ γῆ τρία μέτρα, χωρὶς νὰ προξενήσει καμμιὰ καταστροφὴ στὸν Ναὸ καὶ τὴ γύρω περιοχή.

3) Στὸ Ἔλ Ἀλαμέϊν.

Τὰ ἴδια ἐκεῖνα δύσκολα χρόνια γιὰ ὅλον τὸν κόσμο, δηλαόη τὸ 1942, τότε ποὺ οἱ ἀνίκητες δυνάμεις τοῦ Γερμανοῦ στρατηγοῦ Ρόμμελ βρισκόταν στὴ Β. Ἀφρική, ὁ Ἅγιος Μηνᾶς ἔκανε ἕνα ἀπὸ τὰ μεγάλα του θαύματα, θαῦμα μὲ παγκόσμια σημασία.

Ἡ Ἑλλάδα ἤδη βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὸν φασιστικὸ καὶ ναζιστικὸ ζυγὸ τῶν Γερμανῶν, Ἰταλῶν, Βουλγάρων καὶ ἀλβανῶν, διαμοιρασμένη μεταξὺ αὐτῶν. Λίγος ἑλληνικὸς στρατὸς ξέφυγε ἀπὸ τὴν αἰχμαλωσία καὶ βρισκόταν στὴν Αἴγυπτο κοντὰ στὸ Ἔλ Ἀλαμέϊν ὁποὺ βρισκόταν ὁ τάφος καὶ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ὁ στρατός μας συνασπισμένος μὲ τὶς ἄλλες συμμαχικὲς δυνάμεις θὰ ἔδινε τὴν τελευταία μάχη. Ἂν ἡ μάχη αὐτὴ χανόταν, τότε ὁλόκληρος ὁ κόσμος θὰ βρισκόταν κάτω ἀπὸ τὸν φασιστικὸ ναζιστικὸ ζυγό.

Ὁ Ρόμμελ μετὰ ἀπὸ τὴ βόρεια Ἀφρικὴ ἦταν ἕτοιμος μὲ τὶς δυνάμεις του νὰ πάρουν τὸ Ἔλ Ἀλαμέϊν καὶ

νικητὲς νὰ βαδίσουν πρὸς τὴν Ἀλεξάνδρεια. Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς ὅμως δὲν ἤθελε αὐτὴ τὴ φοβερὴ καταστροφή. τὰ μεσάνυχτα τῆς νύχτας ἐκείνης καὶ τὴν ὥρα ποὺ θὰ ἄρχιζε ἡ μάχη, πολλοὶ στρατιῶτες εἶδαν τὸν Ἅγιο Μηνᾶ νὰ βγαίνει ἀπὸ τὰ ἐρείπια τοῦ Ναοῦ καὶ ὁδηγώντας ἕνα καραβάνι μὲ καμῆλες, ὅπως παρουσιαζόταν στὶς τοιχογραφίες τοῦ Ναοῦ του νὰ προχωρεῖ καὶ νὰ μπαίνει μέσα στὸ στρατόπεδο τῶν Γερμανῶν.

Εἶναι ἀπερίγραπτος ὁ πανικὸς ποὺ κατέλαβε τοὺς Γερμανούς. Ἐγκατέλειψαν ὁ,τιδήποτε εἶχαν, σκηνές, ζῶα, πολεμοφόδια καὶ τράπηκαν σὲ ἄτακτη φυγή. Ἔτσι ἐλευθερώθηκε ἡ Βόρεια Ἀφρική. Οἱ συμμαχικὲς δυνάμεις πῆραν θάρρος καὶ ἀνέλαβαν τὴν ἐπίθεση κατὰ τῆς Ἰταλίας καὶ Γερμανίας. Ἀποτέλεσμα ἦταν ἡ τελικὴ νίκη καὶ συντριβὴ τοῦ ναζισμοῦ.

Τὸ θαῦμα αὐτὸ τῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Θεοῦ μέσῳ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ τὸ ἐκτίμησαν ὄχι μόνον οἱ Ἕλληνες, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀλλόδοξοι σύμμαχοι. Γι᾽ αὐτὸ πρόσφεραν στὸ Πατριαρχεῖο Ἀλεξανδρείας ἐκεῖνον τὸν τόπο, γιὰ νὰ ξαναχτιστεῖ ὁ Ναὸς καὶ τὸ μοναστήρι τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ὁ Ναὸς καὶ τὸ μοναστήρι ξαναχτίστηκαν, ἀνεγέρθηκε μάλιστα καὶ ἀναμνηστικὴ πλάκα ἐπάνω στὴν ὁποία γράφτηκαν τὰ ὀνόματα τῶν πεσόντων στὸ Ἔλ Ἀλαμέιν.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

α. Ἐπάνω στὸν τάφο τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος ἀνήγειρε Ναό, ὅταν Πατριάρχης στὴν Ἀλεξάνδρεια ἦταν ὁ Μέγας Ἀθανάσιος. Γύρω ἀπὸ τὸν Ναὸ ἀργότερα χτίστηκε μοναστήρι. Τὸν Ναὸ αὐτὸ ὁ Αὐτοκράτορας Ἀρκάδιος (395-468) τὸν διαμόρφωσε σὲ μεγαλοπρεπῆ βασιλική, ποὺ σωζόταν μέχρι τὴν ἀραβικὴ ἐπιδρομὴ κατὰ τῆς Αἰγύπτου. Ὁ Αὐτοκράτορας Ζήνων (475-491) συνετέλεσε ὥστε γύρω ἀπὸ τὰ κτίσματα τοῦ τάφου τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ νὰ ἱδρυθεῖ ὁλόκληρη πόλη, «ἡ Πόλη τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ» (Abu Mina).

β. Σήμερα, ὁ Ἅγιος Μηνᾶς, ἐκτὸς ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο, ὁποὺ εἶναι καὶ ὁ τάφος του, τιμᾶται ἰδιαίτερα στὴ Νάουσα τῆς Μακεδονίας καὶ στὴ νῆσο Θήρα, ὁποὺ οἱ Καθεδρικοὶ Ναοὶ φέρουν τὸ ὄνομά του. Ἐξαιρετικὰ ὅμως τιμᾶται στὸ Ἡράκλειο Κρήτης, στὸ ὁποῖο εἶναι πολιοῦχος, ὅπως ἀναφέρθηκε καὶ πρίν. Πρέπει νὰ σημειωθεῖ ὅτι τιμᾶται καὶ στὴ Θεσσαλονίκη, στὴ Χίο, στὸ Ἅγιον Ὄρος κ.λπ., στὴ δὲ Κύπρο στὴν Ἱερὰ Μονὴ ποὺ φέρει τὸ ὄνομά του στὴ Λάρνακα, στὴ Λάπηθο καὶ στὸ Νέο Χωριὸ τῆς Πάφου. Ὑπάρχουν καὶ ἄλλοι πολλοὶ Ἱ. Ναοί, στὴν Ἑλλάδα καὶ σ᾽ ὅλον τὸν κόσμο, ἀφιερωμένοι στὸ ὄνομά του, ὅπου ἐξ ἴσου τιμᾶται ὁ Ἅγιος.

Βίος καὶ θαύματα τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ τοῦ Αἰγυπτίου

Ἔκδοση Δ΄ βελτιωμένη,
Ἱερὰ Μονὴ Ἁγίου Μηνᾶ, Λάρνακα, 1994, σελ. 3-14

Σημαντικὴ θέση ἀνάμεσα στοὺς μάρτυρες τῆς Ἐκκλησίας καὶ ἐνρείαν φήμη σὲ ὅλην τὴν Ὀρθοδοξία κατέχει ὁ ἔνδοξος Μεγαλομάρτυς Μηνᾶς. Στὴν Αἴγυπτο, τὴν Ἑλλάδα καὶ τὴν Κύπρο πολλοὶ ναοὶ καὶ μονὲς εἶναι ἀφιερωμένοι στ᾽ ὄνομά του.

Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς κατήγετο ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο ἀπὸ γονεῖς ἀσεβεῖς εἰδωλολάτρες. Καὶ ὅμως ἀπὸ τέτοιους γονεῖς, σὰν ῥόδο ἀπὸ ἀγκάθια ἀνέβαλε ὁ Ἅγιος, δοῦλος ἐκλεκτὸς τοῦ Χριστοῦ. Ἐγεννήθη περὶ τὸ 250 μ.Χ.

Ὅταν μεγάλωσε, ἐδιάλεξεν ὡς ἐπάγγελμα τὴν στρατιωτικὴν σταδιοδρομία στὶς τάξεις τοῦ ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, ποὺ ἐθεωρεῖτο τιμητικὸ γιὰ τὴν τότε ἐποχή. Ὑπηρετοῦσε δὲ στὴ Μικρὰ Ἀσία ἀτὸ Κοτυάϊο τῆς Φρυγίας, ἐκεῖ ποὺ βρίσκεται ἡ σημερινὴ Κιουτάχεια. Ἀνάμεσα στοὺς συναδέλφους του ἐξεχώριζε γιὰ τὸ ἀνάστημα, τὸ κάλλος, τὴν ἀνδρεία καὶ τὴ φρόνηση. Ἐξ αἰτίας αὐτῶν ἦταν γνωστὸς καὶ ἀγαπητὸς σὲ πολλούς.

Κάποτε ὁ ἡγέτης τῆς μονάδος του, ταξίαρχος Φιρμηλιανός, πῆρε ἐντολὴ νὰ μεταφέρῃ τὸ στράτευμα στὴν Βερβερία τὴ Βορείου Ἀφρικῆς. Κι αἰτία ὁ διωγμὸς ἐνάντια στοὺς Χριστιανούς, ποὺ ἤγειρε ὁ

αὐτοκράτωρ Μαξιμιανός, συνάρχοντας τοῦ Διοκλητιανοῦ, τὸ 296.

Ὁ Μηνᾶς, μόλις πληροφορήθηκε τὸν σκοπὸ τῆς ἐκστρατείας, ἀγανάκτησε γιὰ τὸ ἀσεβὲς πρόσταγμα καὶ ἐμίσησε τὸ στρατιωτικὸ ἐπάγγελμα. Ἀπέῤῥιψε ἀμέσως τὴν στρατιωτικὴ ζώνη καὶ λιποτάκτησε. Ἀνέβηκε σ᾽ ἕνα ὄρος πάνω ἀπὸ τὸ Κοτύαιο, ὅπου ἀσκήτευε μόνος, προτιμώντας νὰ ζῇ μὲ τὰ θεριά, παρὰ νὰ ὑπηρετῇ τοὺς εἰδωλολάτρες διώκοντας τοὺς Χριστιανούς.

Στὸ ὄρος ὁ Μηνᾶς παρέμεινε ἀρκετὸν καιρό, ὡσπον ἐξάγνισε τὸν ἑαυτό του μὲ προσευχές, ἀγρυπνίες καὶ νηστεῖες. Καὶ ὅταν πιὰ ἐστερεώθη ὀτὴν πίστη καὶ ἐνδυναμώθη ἡ καρδιά του μὲ τὸν ἔνθεο ζῆλο τὸν Χριστοῦ, ἄναψε στὴν ψυχή του ἡ φλόγα τῆς θείας ἀγάπης, ὁ πόθος νὰ μαρτυρήσῃ γιὰ τὸν Χριστό. Τότε ἀκριβῶς τοῦ ἀπεκαλύφθη, ὅτι ἦλθε πιὰ ὁ καιρὸς ν᾽ ἀγωνιστῇ γιὰ τὸ οὐράνιο βραβεῖο.

Χωρὶς δισταγμὸ ὁ Μηνᾶς, μιὰ μέρα ποὺ πανηγύριζαν οἱ εἰδωλολάτρες, κατέβηκε ἀπὸ τὸ ὄρος. Ἀφοῦ πῆγε ἐκεῖ στὴ συγκέντρωσή τους, ἐστάθηκε στὸ μέσο κι ἐφώναξε δυνατά:

- Μάθετε πιὰ πὼς ἕνας εἶναι ὁ ἀληθινὸς Θεὸς καὶ ὅ,τι ἐσεῖς λατρεύετε, δὲν εἶναι παρὰ ξύλα ἄλαλα καὶ ἀναίσθητα.

Μόλις ἄκουσαν τὴ φωνή του οἱ εἰδωλολάτρες, ἄφησαν τοὺς χοροὺς καὶ τὰ παιγνίδια τους καὶ συγκεντρώθηκαν κοντά του, νὰ δοῦν ποιὸς ἦταν. Καὶ θαύμασαν πραγματικά, ποὺ τόλμησε νὰ παρουσιασθῇ μόνος αὐτὸς μέσα σὲ τόσο πλῆθος. Ὑπῆρχαν φυσικὰ ἀνάμεσα σ᾽ αὐτὸ καὶ Κρυπτοχριστιανοί, ποὺ χάρηκαν πολὺ καὶ θαύμασαν τὴν παῤῥησία του.

Οἱ εἰδωλολάτρες ὅμως λύσσαξαν. Ὅρμησαν εὐθὺς ἀπάνω του καὶ τὸν συνέλαβαν. Σύροντάς τον δὲ καὶ κτυπώντας τὸν τὸν ὡδήγησαν μπροστὰ στὸν ἡγεμόνα τῆς πόλεως Πύρρον, ποὺ ἐκείνη τὴ στιγμὴ καθόταν σ᾽ ἕνα θρόνο ὑψηλὸ καὶ κοίταζε τὸ θέατρο.

Ὁ Πύρρος μόλις εἶδε τὸν Ἅγιο, τὸν εὐλαβήθηκε γιὰ τὸ σχῆμα καὶ τὴν ἡλικία του. Ἦταν δὲ τότε ὁ Ἅγιος περίπου 50 ἐτῶν καὶ ἡ ὄψη του ἐνέπνεε σεβασμό. Μὲ ἥρεμο τρόπο ὁ ἡγεμόνας τὸν ρώτησε, ἀπὸ ποιὰν χώρα εἶχε τὴν καταγωγή του καὶ ποιὰν θρησκεία πρέσβευε. Ὁ Ἅγιος τοῦ ἀπάντησε.

- Ὀνομάζομαι Μηνᾶς καὶ κατάγομαι ἀπὸ τὴν Αἴγυπτο. Κάποτε ἤμουν στρατιώτης. Βλέποντας ὅμως τὰ βάσανα τῶν Χριστιανῶν, ποὺ ὑποφέρουν ἀπὸ ἐσᾶς τοὺς εἰδωλολάτρες, ἐγκατέλειψα τὸ ἀξίωμά μου καὶ ἐζοῦσα κρυμμένος Χριστιανὸς εἰς τὸ ὄρος. Καὶ τώρα ἦρθα νὰ παρουσιαστῶ καὶ νὰ ὁμολογήσω μπροστά σε ὅλους πῶς ὁ Χριστός μου εἶναι Θεὸς ἀληθινός, γιὰ νὰ μὲ ὁμολογήσῃ κι Ἐκεῖνος ὡς δοῦλον Του στὴν

Βασιλεία τῶν Οὐρανῶν, σύμφωνα μὲ τὸν λόγον Του: «Πᾶς ὅστις μὲ ὁμολογήσει ἔμπροσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω αὐτὸν κἀγὼ ἔμπροσθεν τὸν πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς» (Λουκ. ιβ΄ 8).

Μόλις ἤκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ ἡγεμών, ἐλύσσαξε καὶ διέταξε νὰ φυλακίσουν τὸν Ἅγιο, ὥσπου νὰ σκεφθῆ μὲ τί μαρτύριον νὰ τὸν θανατώσῃ.

Ὅταν ξημέρωσε καὶ διαλύθηκε ἡ πανήγυρις τῶν εἰδωλολατρῶν, ὁ Πύρρος διέταξε νὰ ὁδηγήσουν τὸν Ἅγιον ἀπὸ τὴν φυλακὴν ἐμπρός του. Μόλις τὸν ἔφεραν, τοῦ ἐξέθεσε κατηγορίες: Πρῶτον, ὅτι ἐγκλημάτισε μιλώντας μὲ τέτοια λόγια μπροστὰ σὲ τόσο πλῆθος. Καὶ δεύτερον, ὅτι ἐγκατέλειψε τὴν ὑπηρεσία τοῦ Βασιλέως στὸ στράτευμα.

Ὁ Ἅγιος τοῦ ἀπήντησε:

- Ναί, ἡγεμών. Ἔτσι πρέπει νὰ ὁμολογοῦμε τὸν Χριστό, φανερὰ καὶ μὲ παῤῥησία, γιατὶ εἶναι φῶς ἀληθινὸ καὶ οὔτε πρέπει νὰ φοβόμαστε ἐκείνους ποὺ ἀποκτείνουν τὸ σῶμα, ἀλλὰ δὲν μποροῦν νὰ βλάψουν τὴν ψυχή. Πρέπει δὲ ἀκόμη νὰ τὸν κηρύττουμε καὶ μὲ τὸ στόμα καὶ μὲ τὴν καρδιά. «Καρδία γὰρ πιστεύετε εἰς δικαιοσύνην στόματι δὲ ὁμολογεῖτε εἰς σωτηρίαν» (Ῥωμ. ι΄ 10).

Ἀκούοντας τὰ λόγια αὐτὰ ὁ ἡγεμών, τοῦ εἶπε: - Μηνᾶ, δὲν εἶσαι νέος κι ἀνόητος ποὺ νὰ μὴ καταλαβαίνῃς τὸ

συμφέρον σου. Νά, εἶσαι σχεδὸν γέρος. Μὴ φέρνεσαι λοιπὸν ἀνόητα, καταφρονώντας τὴ γλυκειὰ ζωὴ καὶ προτιμώντας τὸ θάνατο. Σκέψου σὰν φρόνιμος ἄνθρωπος κι ἔλα νὰ ἐπικοινωνήσῃς μαζί μας. Ἂν μᾶς ἀκούσῃς, θὰ ἔχῃς τὴν πρώτη σου θέση. Καὶ οἱ θεοί, ποὺ τοὺς ὕβρισες χθές, θὰ σὲ συγχωρήσουν. Ἐπίσης ὁ βασιλέας θὰ σὲ τιμήσῃ.

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ ἡγεμόνος ἐγέλασεν ὁ Ἅγιος καὶ τοῦ εἶπε:

- Δὲν ὑπάρχει, ὦ ἡγεμών, κανένα πράγμα ποὺ μπορεῖ νὰ μὲ κάμῃ ν᾽ ἀλλάξω γνώμη. Κανένα βασανιστήριο δὲ μπορεῖ νὰ μὲ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Κι ἂν θέλῃς νὰ τὸ δοκιμάσῃς στὴν πράξη, βάλε σ᾽ ἐνέργεια ὁποίαν παίδευσι θέλεις, ἐγὼ δέ, θὰ σοῦ χρωστῶ γι᾽ αὐτὸ εὐγνωμοσύνη!

Ὁ Πύρρος, ἔξω φρενῶν γιὰ τὴν πρόκλησι, προστάζει τοὺς στρατιῶτες:

- Συλλάβετε αὐτὸν τὸν μιαρὸ καὶ τανύστε τον στὴ γῆ στὰ τέσσερα. Καὶ πάρτε βούνευρα νωπὰ καὶ κτυπᾶτε τον ἀλύπητα, ὥσπου ν᾽ ἀπολαύσῃ ἐκεῖνο ποὺ ζητᾶ.

Οἱ στρατιῶτες ἔβαλαν εὐθὺς τὸ ἔργο μπροστά. Ὁ Ἅγιος ὅμως ἔδειξε τέτοιαν καρτερία καὶ ὑπομονή, ποὺ νόμιζε κανεὶς πὼς κάποιος ἄλλος ἐτιμωρεῖτο κι ὄχι ἐκεῖνος. Ἔδειχνε ὅτι μὲ τὴν παίδευσι μᾶλλον εὐφραινόταν. Κουρασμένοι οἱ στρατιῶτες

μεταλλάχτηκαν δυὸ τρεῖς φορές, μὰ χωρὶς ἀποτέλεσμα. Φανέρωσεν ὁ Ἅγιος τέτοιαν ἀνδρεία, ποὺ ὅλοι οἱ παριστάμενοι ἐθαύμασαν.

Κάποιος στρατιώτης, φίλος του Ἁγίου, Πηγάσιος τὸ ὄνομά του, βλέποντας κάποια στιγμὴ πὼς τὸ σῶμα τοῦ Μηνᾶ ἐπρόκειτο νὰ διασκορπιστῇ ἀπὸ τὶς πληγές, πῆγε μὲ λύπη καὶ τὸν παρακάλεσε:

- Δὲ βλέπεις, καημένε, πὼς ἔχεις σχεδὸν διαλυθῇ; Οἱ σάρκες σου κολλοῦνε στὰ λουριὰ καὶ σὲ λίγη ὥρα θὰ πεθάνης ἄδικα. Πὲς μόνο μὲ τὰ χείλη πὼς θυσιάζεις. Ὁ Θεός σου, ποὺ γνωρίζει τὴν καρδιά σου, δὲ θὰ σοῦ τὸ καταλογίση γιὰ πταῖσμα. Δὲ θὰ τὸ κάνης μὲ τὴ θέλησί σου, ἀλλὰ μόνο γιὰ τὶς ἀφόρητες πληγές.

Μόλις ἤκουσε τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Ἅγιος, τὸν κοίταξε μὲ βλέμμα αὐστηρὸ καὶ εἶπε:

- Ἀπόστητε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν! (Ψαλμ. στ΄ 9). Φῦγε ἀπὸ σιμά μου, ἐχθρὲ τῆς ἀληθείας καὶ ὄχι φίλε μου! Ἐγὼ στὸ Θεό μου μόνο θυσίασα καὶ σ᾽ Αὐτὸν μόνο θὰ θυσιάζω, ποὺ εἶναι βοηθός μου καὶ ρύστης μου. Ὅσο δὲ γιὰ τὶς πληγὲς ποὺ λαμβάνω, μὲ βοηθᾶ νὰ τὶς ὑπομένω μὲ χαρὰ καὶ τρυφή.

Βλέποντας ὅλα αὐτὰ ὁ Πύρρος, ἐπρόσταξε νὰ τὸν δέσουν ψηλά, τεντωμένον ὄρθιο σὲ ξύλο, καὶ μὲ σιδερένα νύχια νὰ ξύνουν τὸ σῶμα του, ὥσπου νὰ

φανοῦν τὰ ἐντόσθιά του. Καὶ ἀφοῦ ἐκτελέστηκε ἡ διαταγή του, ὁ θηριώνυμος ἡγεμὼν ἐμπαίζοντας τὸν Ἅγιο τοῦ εἶπε:

- Ἐγνώρισες τώρα, Μηνᾶ, λίγην παίδευσι στὸ σῶμα σου γιὰ νὰ φρονιμεύῃς ἢ θέλεις ἀκόμη νὰ προσθέσουμε κι ἄλλην τιμωρία, γιὰ χαρὰ καὶ ἀγαλλίασί σου;

Ὁ Μάρτυς τότε τοῦ ἀπάντησε:

- Ὦ ἀνόητε, ποὺ θαρρεῖς πὼς θὰ μοῦ μεταβάλῃς τὴν πίστι μὲ τέτοια παιγνίδια! Σοῦ ἐπαναλαμβάνω πῶς κανένα μαρτύριο δὲ μπορεῖ νὰ σαλεύσῃ τὴν ὁμολογία μου στὸ Χριστό.

Τότε ὁ Πύρρος διέταξε τοὺς στρατιῶτες νὰ τὸν ξένουν περισσότερο. Ταυτόχρονα ἔλεγε στὸν Ἅγιο:

- Ἄφησε, Μηνᾶ, τὴν κακὴν ἐπιμονὴ καὶ ὑποτάξου στὴ διαταγὴ τοῦ μεγάλου αὐτοκράτορα Μαξιμιανοῦ.

Ὁ Ἅγιος τοῦ ἀποκρίθηκε:

- Ἐπειδὴ ἀγνοεῖς ποιὸς εἶναι ὁ βασιλιὰς ποὺ πιστεύω, γι᾽ αὐτὸ μὲ παροτρύνεις νὰ Τὸν ἀπαρνηθῶ καὶ νὰ ὑποταχτῶ σὲ φθαρτὸν ἐγκόσμιον βασιλέα. Ἐγὼ ὅμως δὲν ἀρνοῦμαι τὸν ἀληθινὸν Βασιλέα, ποὺ χαρίζει ζωὴν καὶ πνοὴ σὲ ὅλους τοὺς ἀνθρώπους τῆς γῆς καὶ δίνει καὶ στοὺς βασιλεῖς τὴν ἐξουσία.

Βλέποντας ὁ Πύρρος τὴν ἐπιμονὴ τοῦ Ἁγίου, ἠθέλησε νὰ τὸν προσελκύσῃ στὸ μέρος του μὲ τέχνασμα. Προσποιούμενος ὅτι δὲν ἀντιλαμβανόταν τὰ λεγόμενα τοῦ Ἁγίου, εἶπε:

- Καὶ ποιός, Μηνᾶ, εἶναι αὐτὸς ποὺ δίνει ἐξουσία στοὺς βασιλεῖς καὶ εἶναι ὁ ἴδιος βασιλιᾶς ὅλης τῆς κτίσεως;

Σ᾽ αὐτὸ ὁ Ἅγιος ἀπάντησε:

- Ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς ὁ Υἱὸς τοῦ Θεοῦ, Αὐτὸς εἶναι ἀθάνατος καὶ σ᾽ Αὐτὸν ὑποτάσσονται ὅ,τι ὑπάρχει στὸν οὐρανὸ καὶ τὴν γῆ.

Ὁ Πύρρος πρόσθεσε:

Καὶ δὲν ξέρεις, Μηνᾶ, πὼς γιὰ τὸ ὄνομα αὐτὸ ποὺ πρόφερες, θυμώνουν οἱ βασιλεῖς καὶ προστάζουν νὰ σᾶς τιμωροῦμε ἀλύπητα;

Ὁ Ἅγιος ἀποκρίθηκε:

- Δὲν μ ἐνδιαφέρει, οὔτε μὲ στενοχωρεῖ ἂν θυμώνουν οἱ βασιλεῖς. Ἐγὼ ἕνα σκοπὸν ἔχω: Νὰ πεθάνω σ᾽ αὐτὴ τὴν ὁμολογία. Ὅπως λέγει ὁ Ἀπόστολος Παῦλος, τίποτε δὲ μπορεῖ νὰ μὲ χωρίσῃ ἀπὸ τὴν ἀγάπη τοῦ Χριστοῦ. Οὔτε θλίψις, οὔτε διωγμός, οὔτε λύπη, οὔτε γυμνότης, οὔτε κίνδυνος, οὔτε μάχαιρα (Ῥωμ. η΄ 38).

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἁγίου ἡ ἀγανάκτησι τοῦ τυράννου κορυφώθηκε. Ἔδωσε ἀμέσως προσταγὴ στοὺς βασανιστὲς στρατιῶτες νὰ πάρουν τρίχινους σάκκους καὶ νὰ τρίβουν μ᾽ αὐτοὺς δυνατὰ τὸ ἐξεσμένο κορμὶ τοῦ Ἁγίου. Ἐκεῖνος ὅμως ἄκαμπτος μολαταῦτα, τοὺς ἔλεγε:

- Σήμερα ξεντύνομαι τὸν δερμάτινο χιτώνα τῆς ἁμαρτίας καὶ ντύνομαι τὸ φωτεινὸν ἔνδυμα τῆς Βασιλείας τοῦ Θεοῦ!

Βλέποντας ὁ δικαστὴς πὼς οὔτε μὲ τὸ βασανιστήριο ἐκεῖνο δὲ μπόρεσε νὰ λυγίσῃ τὸν Ἅγιο, ἐπρόσταξε ν᾽ ἀνάψουν λαμπάδες καὶ νὰ καίουν μ᾽ αὐτὲς γύρω τὸ σῶμα του. Πάλι ὅμως δὲν κατώρθωσε τίποτε. Ὁ Ἅγιος ἐθεωροῦσε παιγνίδι καὶ τὸ βασανιστήριο αὐτὸ καὶ τοὺς ἐχλεύαζε:

- Ἔχω τὸν Χριστό μου βοηθό, ποὺ μᾶς παρήγγειλε νὰ μὴ φοβούμεθα ἐκείνους ποὺ μᾶς κομματιάζουν τὸ σῶμα, μὰ τὴν ψυχή μας δὲ μποροῦν νὰ βλάψουν.

Σὰν εἶδε ὁ Πύρρος πὼς μὲ κανένα μέσο δὲ μποροῦσε νὰ δαμάσῃ τὸν Ἅγιο, ἐπρόσταξε νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὸ ξύλο καὶ νὰ τὸν ὁδηγήσουν ἐμπρός του. Τότε τοῦ εἶπε:

- Πές μου, Μηνᾶ, ποῦ ἀπέκτησες ὅλην αὐτὴ τὴν σοφία, ν᾽ ἀποκρίνεσαι στὸ κάθε τι μὲ τόσην

ἑτοιμότητα, ἐσὺ ἕνας τραχὺς στρατιώτης, συνηθισμένος μόνο πολέμους καὶ φόνους;

Φωτιζόμενος ὁ Ἅγιος ἀπὸ τὴ χάρι τοῦ Θεοῦ, τοῦ ἀποκρίθηκε:

- Ὁ Θεός μου, ἡ μόνη ἀληθινὴ σοφία, μὲ φώτισεν, δικαστά, νὰ ἐλέγχω τὴν ἀθωότητά σας. Αὐτὸς μὲ δίδαξεν ἔτσι. «Ὅταν πηγαίνετε μπροστὰ σὲ βασιλεῖς καὶ ἡγεμόνες ἐξαιτίας μου, μὴ μεριμνᾶτε πῶς ἢ τί θὰ μιλήσετε. Ἐκείνη τὴν ὥρα θὰ σᾶς δοθῇ σοφία, ποὺ δὲ θὰ μποροῦν ν᾽ ἀντιμιλήσουν ἢ ν᾽ ἀντισταθοῦν οἱ ἐνάντιοί σας» (Λουκ. κα΄ 15).

Ὁ ἡγεμόνας ρώτησε:

- Ἤξερε ὁ Χριστός σας ὅτι ἐμέλλετε νὰ τιμωρηθῆτε ἀπὸ μᾶς;

Ἀπάντηση τοῦ Ἁγίου.

- Βέβαια τὸ γνώριζε, γιατὶ εἶναι παντογνώστης. Γνωρίζει τὰ πάντα ποὺ μέλλουν νὰ συμβοῦν.

Μὴ μπορώντας ὁ δικαστὴς νὰ τὸν ἀποστομώσῃ μὲ κανένα τρόπο, τοῦ εἶπε:

- Ἄσε, Μηνᾶ, τὶς μωρολογίες καὶ περιττολογίες, καὶ διάλεξε ἕνα ἀπ᾽ τὰ δυό. Τὴν ὁμολογία τοῦ Χριστοῦ σου ἢ τὴ δική μας συναναστροφή.

Ὁ Ἅγιος τοῦ ἀπήντησε μεμιᾶς.

- Μὲ τὸν Χριστό μου ἤμουν, εἶμαι καὶ πάντοτε θὰ εἶμαι.

Ὁ Πύρρος τότε πρόσθεσε:

- Λυποῦμαι, Μηνᾶ, νὰ σὲ θανατώσω, γιατὶ μοῦ φαίνεσαι καλὸς ἄνθρωπος, Σοῦ παραχωρῶ μιὰν ὥρα ἄδεια, νὰ σκεφτῇς καλύτερα τὸ συμφέρον σου.

Ὁ Ἅγιος ὅμως τὸν ἀντίκοψε.

- Καὶ δέκα χρόνια νὰ μοῦ ὁρίσῃς, δικαστά, δὲν πρόκειται ν᾽ ἀλλάξω γνώμη. Τοῦτο μόνον γνώριζε. Θὰ κηρύττω πάντα τὸν Χριστό μου Θεὸν ἀληθινό, τοὺς δὲ δικούς σας θεοὺς θὰ ὀνομάζω, ὅπως καὶ πράγματι εἶναι, ξύλα κωφά, ἀναίσθητα καὶ δαίμονες ἀκαθάρτους!

Στὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Ἁγίου, ὁ Πύρρος ἐθύμωσε πολύ. Καὶ πρόσταξε, ἀφοῦ ρίψουν στὴ γῆ τριβύλια σιδερένια, νὰ σύρουν τὸν Ἅγιο ἐπάνω τους γυμνόν, ἐπὶ ἀρκετὴν ὥρα. Ὁ τρισόλβιος Μηνᾶς ἄνθεξε καὶ τὸ μαρτύριο ὑβρίζοντας τοὺς θεούς των. Ὁ ἡγεμών, θυμώνοντας ἀκόμη περισσότερο, διέταξε νὰ τὸν κτυποῦν μὲ βέργες ἀγκαθερὲς στὸν τράχηλο, ἄλλοι δὲ νὰ τὸν μπατσίζουν δυνατὰ στὸ πρόσωπο καὶ νὰ τοῦ λένε:

- Τίμα τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς:

Ὁ Ἅγιος ὡστόσο, παρόλα αὐτά, ἔχαιρε ψάλλοντας:

- Παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον Σου ἠγάπησα (Ψαλμ. ριη΄ 113).

Τότε ἕνας ἀπὸ τοὺς στρατιῶτες τοῦ ἡγεμόνος, ὀνομαζόμενος Ἡλιόδωρος, θέλοντας νὰ φανῇ εὐάρεστος σ᾽ αὐτόν, τὸν συμβούλεψε:

- Κύριέ μου, γνώριζε πὼς αὐτὸ τὸ μιαρὸν γένος τῶν Χριστιανῶν εἶναι πολὺ φιλόνικο καὶ ἰσχυρογνῶμον. Μὲ τίποτα δὲν καταπείθεται. Γιὰ ν᾽ ἀπαλλαγῇς ἀπ᾽ αὐτόν, δὲν ὑπάρχει ἄλλος τρόπος, παρὰ νὰ διάταξης νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν κι ἔτσι νὰ λάβῃ τὸ τέλος ποὺ τοῦ ἁρμόζει.

Ἀκούοντας αὐτὰ ὁ δικαστὴς καὶ πιστοποιώντας τὸ ἀμετάθετο τῆς γνώμης τοῦ Ἁγίου, ἔγραψεν ἔτσι τὴν ἀπόφασι:

Μηνᾶν τὸν Αἰγυπτιο, ποὺ ὕβρισε τοὺς μεγάλους θεούς, προστάσσω νὰ ἀποκεφαλιστῇ.

Ὅταν κοινοποιήθηκε ἡ ἀπόφασι, πολλοὶ φίλοι τοῦ Μηνᾶ προσέτρεξαν μὲ λύπη καὶ τὸν παρακαλοῦσαν:

- Μὴ μᾶς καταφρόνησῃς, Μηνᾶ! Θυμήσου τοὺς φίλους, τοὺς δικούς σου καὶ τὸ ἀξίωμά σου. Μὴ περιφρόνησῃς τὴ γλυκειὰν αὐτὴ ζωή, προτιμώντας τὸν θάνατο. Μετανόησε, γιὰ νὰ σὲ ἔχουμε ξανὰ καύχημά μας.

Αὐτὰ καὶ περισσότερα ἔλεγαν στὸν Ἅγιο οἱ στρατιῶτες, παλιοὶ συνάδελφοι καὶ φίλοι του, προσπαθώντας νὰ μεταβάλουν κατὰ τὴν ὕστατη στιγμὴ τὴ γνώμη του. Ὁ Ἅγιος ὅμως, θεωρώντας τὶς προτροπὲς αὐτὲς δαιμονικὲς καὶ σὰ φιδιοῦ φαρμάκι, τοὺς κατακεραύνωσε αὐστηρὰ μὲ τέτοια λόγια:

- Φύγετε ἀπὸ μπροστά μου, θεομάχοι. Συνετισθῆτε μᾶλλον οἱ ἴδιοι καὶ ἀπομακρυνθῆτε ἀπὸ τὴν πλάνη τῶν εἰδώλων. Ἡ πρόσκαιρος ζωὴ σὲ λίγο παρέρχεται καὶ θὰ κληρονομήσετε αἰώνιον κόλαση ἐσεῖς, οἱ βασιλιάδες καὶ οἱ ἄρχοντές σας.

Βλέποντας οἱ στρατιῶτες πὼς ἦταν ἀδύνατο νὰ τὸν μεταπείσουν, τὸν ὡδήγησαν ἔξω ἀπὸ τὴν πόλι, γιὰ νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Στὴν πορεία ὁ Ἅγιος πρόσεξε μερικοὺς φίλους του Κρυπτοχριστιανοὺς καὶ τοὺς ἐξέφρασε μυστικὰ τὴν ἐπιθυμία του. Μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμό του, νὰ παραλάβουν τὸ σῶμα του καὶ νὰ τὸ μεταφέρουν στὴν πατρίδα του τὴν Αἴγυπτο.

Μόλις ἔφτασαν στὸν τόπο τῆς καταδίκης, ὁ Ἅγιος ὕψωσε τὰ χέρια στὸν οὐρανὸ καὶ προσευχήθηκε λέγοντας:

- Δέσποτα Θεέ μου, Σὲ εὐχαριστῶ ποὺ μὲ καταξίωσες νὰ γίνω κοινωνὸς τῶν παθημάτων Σου. Σ᾽ εὐχαριστῶ ποὺ δὲν ἐπέτρεψες νὰ μὲ κερδίσουν οἱ ἀντίχριστοι, ἀλλὰ μὲ φύλαξες ὡς τὸ τέλος σταυρὸν στὴν ὁμολογία Σου. Τώρα, Σὲ παρακαλῶ, παράλαβε τὴν ψυχή μου

καὶ καταξίωσέ με στὴν βασιλεία Σου τὴν ἐπουράνιο. Καὶ παραχώρησέ μου χάριν, νὰ βοηθῶ ἐξ ὀνόματός Σου ὅσους θὰ μὲ ἐπικαλοῦνται.

Αὐτὰ ἀφοῦ εἶπεν ὁ Ἅγιος, ἐγονάτισε καὶ ὁ δήμιος τοῦ ἀπέκοψε τὴν κεφαλή. Ἦταν ἡ 11η Νοεμβρίου.

Μετὰ τὸν ἀποκεφαλισμὸ τοῦ Ἁγίου, οἱ εἰδωλολάτρες ἐπῆραν τὴν κεφαλὴ καὶ τὸ ὑπόλοιπο σῶμα καὶ τὰ ἔρριξαν στὴ φωτιά. Ἡ ψυχὴ τοῦ Ἁγίου μετέβη εἰς τόπους φωτεινούς, εἰς τύπους ἀναπαύσεως, εἰς χεῖρας τοῦ ζῶντος Θεοῦ. Τὸ δὲ ἅγιον καὶ τίμιον σῶμα του, ἀφοῦ παρεδόθη στὴ φωτιά, ἄλλο μὲν κατεκάη ἄλλο δὲ ἀπέμεινε. Τὸ τελευταῖον αὐτό, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολή του, τὸ παρέλαβαν φίλοι του Κρυπτοχριστιανοὶ καὶ ἀφοῦ τὸ τύλιξαν μὲ ὀθόνια καὶ μύρα, τὸ μετέφεραν στὴν Αἴγυπτο.

Ὁ Ἅγιος ἔλαβε χάριν ἀπὸ τὸν Κύριο νὰ ἐπιτελῇ ἐξαίσια θαύματα. Ἀπ᾽ αὐτὰ ἀναγράφουμε μερικὰ γιὰ ψυχικὴν ὠφέλεια τῶν ἀναγνωστῶν.

Θαύματα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ

ΚΑΠΟΙΟΣ Χριστιανὸς ἀπὸ τὴν Κωνσταντινούπολη μεταβαίνοντας στὴν πανηγύρι τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, κατέλυσε σ᾽ ἕνα ξενοδοχεῖο. Ὁ ξενοδόχος, ποὺ τὸν ἀντελήφθη ὅτι εἶχε χρήματα μαζί του, ἐσηκώθη κατὰ τὰ μεσάνυχτα καὶ τὸν σκότωσε. Ἔπειτα, ἀφοῦ κομμάτιασε τὰ μέλη του, τὰ ἔβαλε σ᾽ ἕνα ζεμπύλι καὶ

τὰ ἐκρέμασε, ἀναμένοντας νὰ ξημερώσῃ, γιὰ νὰ τὰ ἐξαφανίσῃ.

Ἐνῶ ὅμως ὁ φονιὰς βρισκόταν σὲ ἀγωνία καὶ μέριμνα, πῶς, ποὺ καὶ πότε νὰ ἐξαφανίσῃ τὰ μέλη τοῦ σκοτωμένου χωρὶς νὰ τὸν ἀντιληφθῇ κανείς, νἄσου καὶ τοῦ παρουσιάζεται ὁ Ἅγιος Μηνᾶς ὡς στρατιώτης καβαλλάρης καὶ τὸν ρωτᾶ τί ἔγινεν ὁ ξένος ποὺ κατέλυσε στὸ πανδοχεῖο του τὴ νύκτα. Ὁ ξενοδόχος προσποιεῖται παντελῆ ἄγνοια. Τότε ὁ Ἅγιος καταβαίνοντας ἀπὸ τὸ ἄλογο μπῆκε στὸ ἐσωτερικό της οἰκίας καὶ πῆγε ἴσια πρὸς τὸ ζεμπύλι. Ἀφοῦ τὸ κατέβασε, κοίταξε μὲ ἄγριο βλέμμα τὸν φονιὰ καὶ τοῦ εἶπε.

- Ποιὸς εἶναι αὐτός;

Ἔντρομος ὁ ξενοδόχος ἔμεινε ἄφωνος καὶ ρίχτηκε σὰν πτῶμα ἐλεεινὸ στὰ πόδια τοῦ Ἁγίου. Ὁ Ἅγιος, ἀφοῦ συνήρμοσε ὅλα τὰ μέλη τοῦ σκοτωμένου, προσευχήθηκε καὶ τὸν ἀνέστησε.

Ὁ νεκρὸς σηκωμένος σὰν ἀπὸ ὕπνο βαθύ, θυμήθηκε ὅσα ἔπαθε ἀπὸ τὸν ξενοδόχο. Ἐδόξασε τὸν Θεὸ ποὺ τὸν ἀνεζώωσε κι ἐπροσκυνοῦσε εὐχαριστώντας τὸν φαινόμενο στρατιώτη, σὰν αἰτία τῆς ἀναστάσεώς του. Ἀφοῦ σηκώθηκε στὰ πόδια του καὶ ὁ φονιάς, ὁ Ἅγιος τοῦ πῆρε τὰ κλεμμένα χρήματα καὶ δίνοντάς τα πίσω στὸν ἀναστημένο, τοῦ εἶπε: - Πήγαινε, ἀδελφέ, στὸ ταξίδι σου.

Κατόπιν, ἀφοῦ ἐστράφη πρὸς τὸν φονιά, τὸν ἔδειρε ὅπως τοῦ ἄξιζε. Ἐκεῖνος, πεσμένος στὰ πόδια τοῦ Ἁγίου, τὸν παρακαλοῦσε νὰ τὸν συγχωρήσῃ. Τελικὰ ὁ Ἅγιος, ἀφοῦ τὸν ἐνουθέτησε ἀρκετά, τὸν ἐσυγχώρησε. Προσευχήθηκεν ἐπὶ τόπου ἐκεῖ γιὰ λογαριασμό του, ἀνέβη ὕστερα στὸ ἅλογο κι ἔγινε ἄφαντος. Τότε ἀντελήφθη ὁ ξενοδόχος πὼς ἦταν ὁ Ἅγιος Μηνᾶς, στὸ πανηγύρι τοῦ ὁποίου πήγαινε νὰ προσκυνήσῃ ὁ ξένος.

* * *

ΚΑΠΟΙΟΣ πλούσιος Χριστιανὸς ὑποσχέθηκε νὰ κάμῃ δίσκον ἀσημένιο στὴν ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου. Πῆγε λοιπὸν σ᾽ ἕνα χρυσοχόο καὶ παρήγγειλε νὰ τοῦ κατασκευάσῃ δυὸ δίσκους. Στὸν ἕνα νὰ γράψῃ τὸ ὄνομα τοῦ Ἁγίου καὶ στὸν ἄλλο τὸ δικό του. Ὅταν κατασκευάστηκαν οἱ δίσκοι, βλέποντας ὁ δωρητὴς ὅτι ὁ δίσκος τοῦ Ἁγίου ἦταν λαμπρότερος καὶ ὡραιότερος ἀπὸ τὸν δικό του, τὸν κράτησε γιὰ λογαριασμό του καὶ παράδωσε στὴν ἐκκλησία τὸν ἄλλο. Ταξιδεύοντας κάποτε μὲ πλοῖο, τὴν ὥρα τοῦ δείπνου ὁ ὑπηρέτης τοῦ ἔφερε στὴν τράπεζα τὸν δίσκο μὲ τὴν ἐπιγραφὴ τοῦ Ἁγίου γεμάτον φαγητά. Ἐκεῖνος δὲ ἤρχισε νὰ τρώγῃ ἀπὸ τὰ φαγητὰ τοῦ δίσκου χωρὶς καμιὰν εὐλάβεια.

Ὅταν ἐσηκώθη ἡ τράπεζα, πῆρε ὁ ὑπηρέτης τὸν δίσκο γιὰ νὰ τὸν πλύνῃ στὴ θάλασσα. Τυχαία ὅμως τοῦ ἔφυγε ἀπὸ τὰ χέρια καὶ βούλιαξε στὸ βυθό. Τρόμαξε

τότε ὁ ὑπηρέτης καὶ θέλοντας νὰ τὸν συγκρατήσῃ, ἔπεσε στὴ θάλασσα κι αὐτός. Ὁ κύριός του, βλέποντας αὐτά, ἐλεεινολογοῦσε τὸν ἑαυτό του κι ἔλεγε:

- Ἀλλοίμονο, σ᾽ ἐμὲ τὸν ἄθλιο γιατὶ μὲ τὸ νὰ ἐπιθυμήσω τὸν δίσκο τοῦ Ἁγίου, ἔχασα μὲ τὸν δίσκο καὶ τὸν δοῦλο μου. Ἀλλὰ ὑπόσχομαι, Θεέ μου, ὅτι ἂν βρῶ ἔστω καὶ τὸ λείψανο τοῦ δούλου μου, θὰ δώσω στὸν Ἅγιο καὶ τὴν ἀξία τοῦ δίσκου, ποὺ βούλιαξε στὴ θάλασσα.

Ἀφοῦ βγῆκε λοιπὸν ἀπὸ τὸ πλοιάριο, περίμενε στὴν ἀκρογιαλιὰ νὰ δῇ ἐκβραζόμενο τὸ νεκρὸν σῶμα τοῦ δούλου του. Ἀλλ᾽ ὢ τοῦ θαύματος! Βλέπει ξαφνικὰ τὸν δοῦλο του νὰ βγαίνῃ ζωντανὸς ἀπὸ τὴ θάλασσα, κρατώντας στὰ χέρια του καὶ τὸν δίσκο τοῦ Ἁγίου. Ὅσοι βρίσκονταν μέσα στὸ πλοῖο, βγῆκαν ἔξω ὅλοι μονομιᾶς καὶ βλέποντας τὸν δοῦλο μὲ τὸν δίσκο στὰ χέρια του ἐθαύμασαν καὶ ἐδόξαζαν τὸν Θεό. Συγχρόνως δὲ ρωτοῦσαν καὶ τὸν δοῦλο μὲ τί τρόπο ἐσώθη ἀπὸ τὴν θάλασσα. Κι ὁ δοῦλος τοὺς διηγήθηκε τὰ ἑξῆς:

Εὐθὺς ποὺ ξέπεσα στὴ θάλασσα, παρουσιάστηκαν μπροστά μου τρεῖς ἄνθρωποι ὡραῖοι κατὰ τὴν ὄψι. Ὁ μεγαλύτερός των στὴν ἡλικία ἦταν ντυμένος στὰ στρατιωτικά, ὁ δεύτερος ἦταν ὅμορφος νέος κι ὁ τρίτος διάκονος. Αὐτοὶ οἱ τρεῖς ἄνθρωποι μὲ πῆραν

ἀπὸ τὸ βυθὸ τῆς θαλάσσης καὶ περπατώντας μαζί μου χτὲς καὶ σήμερα, ἐφθάσαμεν ἕως ἐδῶ.

Τὸ θαῦμα διαφημίστηκε παντοῦ καὶ ἐξαιτίας του δοξάζεται μέχρι σήμερα ὁ Χριστός, ποὺ τιμᾶ κατὰ τέτοιον τρόπο τοὺς Ἁγίους Του. Οἱ τρεῖς ἄνθρωποι ποὺ ἔσωσαν τὸν ὑπηρέτη ἀπὸ τὸ βυθὸ τῆς θαλάσσης ἦσαν, ὁ μεγαλύτερος κατὰ τὴν ἡλικία ὁ Ἅγιος Μηνᾶς· ὁ ὄμορφος νέος ὁ Ἅγιος Βίκτωρ καὶ ὁ διάκονος ὁ Ἅγιος Βικέντιος. Ὅπως εἶναι γνωστό, ἑορτάζονται κι οἱ τρεῖς τὴν ἴδια μέρα, στὶς 11 Νοεμβρίου, τὴ μέρα ποὺ μαρτύρησαν. Ὁ Ἅγιος Βίκτωρ μαρτύρησε τὸ ἔτος 160, ὁ Βικέντιος τὸ 235 καὶ ὁ Μηνᾶς τὸ 296.

* * *

ΜΙΑ γυναίκα ποὺ πήγαινε στὰ προσκύνημα τοῦ Ἁγίου, ἐκβιαζόταν στὸ δρόμο ἀπὸ κάποιον γιὰ αἰσχρὴ πράξι. Τότε ἐκείνη ἐπεκαλέστηκε τὸν Ἅγιο νὰ τὴν συνδράμῃ. Καὶ ὁ Ἅγιος δὲν τὴν παρέβλεψε. Καὶ τὴν ἰδίαν ἐφύλαξε καθαρὴν καὶ ἀμόλυντη, καὶ τὸν ἐκβιαστὴν ἐτιμώρησε καὶ διεπόμπευσε.

Ὁ ἐκβιαστής, ἀφοῦ ἔδεσε τὸ ἄλογο στὸ πόδι του, ἐπροσπαθοῦσε νὰ βιάσῃ τὴ γυναίκα. Τὸ ἄλογο ὅμως ἐξαγριώθηκε κατὰ τοῦ κυρίου του κι ἔτρεχε μανιασμένο, σέρνοντας ξοπίσω του καὶ κεῖνον κατὰ γῆς. Δὲν σταμάτησε δέ, παρὰ μόνον σὰν ἔφτασε στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου. Ἀπ᾽ ἔξω ἐκεῖ ἐχρεμέτιζε δυνατά. Πολλοὶ ἄνθρωποι ποὺ βρίσκονταν ἐκεῖ γιὰ τὴ γιορτή,

ἀκούοντας τὸ ἐπίμονο χρεμέτισμα τοῦ ἀλόγου βγῆκαν ἔξω νὰ δοῦν τί συμβαίνει. Πήγαιναν δὲ ποὸς τὸν ναὸ τοῦ Ἁγίου ἐκείνη τὴν ὥρα καὶ ἄλλο πολὺ πλῆθος Χριστιανῶν.

Βλέποντας ὁ ἐλεεινὸς ἐκβιαστὴς τὴ συνάθροιση τόσου λαοῦ καὶ φοβούμενος μὴν πάθει μεγαλύτερο κακὸ ἀπὸ τὸ ἄλογο, ποὺ ἦταν ἀκόμη ἐξαγριωμένο, ἐξομολογήθηκε τὴν ἁμαρτία του μπροστά σε ὅλους. Εὐθὺς τότε ἡσύχασε καὶ τὸ ἄλογο καὶ στάθηκε μὲ ἡμερότητα. Ἀφοῦ ἔλυσε τότε τὸ πόδι του ἀπὸ τὸ ἄλογο, μπῆκε στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου καὶ ἀφοῦ πρόσπεσε στὴν ἁγίαν εἰκόνα του, παρεκάλεσε νὰ μὴ τὸν ἀφήσῃ ἄλλοτε νὰ πέσῃ σὲ παρόμοιον πειρασμό.

* * *

ΑΛΛΟΤΕ πάλι παρέμειναν στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου ἕνας κουτσός, μία ἄλαλη γυναίκα κι ἄλλοι πολλοὶ ἀσθενεῖς, γιὰ νὰ πάρουν γιατρειὰ ἀπὸ τὸν Ἅγιο. Κατὰ τὰ μεσάνυχτα, ἐνῶ ὅλοι οἱ ἄρρωστοι κοιμοῦνταν, παρουσιάστηκε ὁ Ἅγιος στὸν κουτσὸ καὶ τοῦ εἶπε:

- Πήγαινε τώρα, ποὺ εἶναι ἡσυχία, πιάσε τὸ ἐπανωφόρι τῆς ἄλαλης γυναίκας καὶ θὰ γιατρευτῇς.

Ἔτσι ἔκαμε ὁ κουτσός. Πῆγε σιγὰ-σιγὰ καὶ ἀφαίρεσε τὸ ἐπανωφόρι τῆς βουβῆς. Ἐκείνη ὅμως ταράχτηκε ἀμέσως κι ἀνατινάχτηκε. Ἀμέσως δὲ ἐλύθηκε ἡ γλώσσα τῆς καὶ κατηγοροῦσε τὸν κουτσὸ ὅτι τὴν

ἐνόχλησε. Ἐκεῖνος δὲ πάλι, ἐπειδὴ ἔνιωσε ντροπὴ γιὰ τὰ λόγια της γυναίκας, σηκώθηκε στὰ πόδια του κι ἄρχισε νὰ τρέχῃ...

* * *

ΕΝΑΣ Ἑβραῖος εἶχε φίλον Χριστιανόν, ποὺ τοῦ ἐμπιστευόταν μεγάλα ποσά, κάθε φορὰν ποὺ ταξίδευα σὲ μακρυνὸν τόπο. Σ᾽ αὐτὸν ἐμπιστεύτηκε τὴν τελευταίαν φορὰ ἕνα πορτοφόλι μὲ πεντακόσια νομίσματα. Ὁ Χριστιανὸς ὅμως ἔβαλε κατὰ νοῦν νὰ καταχραστῇ τὴν ἐμπιστοσύνη τοῦ Ἑβραίου καὶ νὰ σφετεριστῇ τὰ χρήματά του. Ἔτσι, ὅταν ἐκεῖνος ἐπέστρεψεν ἀπὸ τὸ ἐξωτερικὸ καὶ ἐζήτησε τὸ πορτοφόλι του, ἀρνήθηκε ὅτι ἔλαβε τέτοιο πράγμα. Ὁ Ἑβραῖος, ποὺ δὲν ἤλπιζε τέτοιαν συμπεριφορὰ ἀπὸ τὸν φίλο του, στενοχωρήθηκε πολὺ καὶ κόντευε νὰ χάσῃ τὸ λογικό του. Ὅταν κάπως συνῆλθε, ἔκαμε τὴν ἀκόλουθο πρότασι στὸν Χριστιανό. Ἐπειδὴ δὲν ὑπῆρχε μάρτυρας κατὰ τὴν παραλαβὴ τῶν χρημάτων, νὰ φανερωθῇ μέσῳ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ποιὸς εἶχε τὸ δίκιο. Ὁ Χριστιανὸς δέχτηκε τὴν πρότασι καὶ πῆγαν οἱ δύο μαζὶ στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου.

Ἐκεῖ ὁ Χριστιανὸς χωρὶς δισταγμὸ κι ἀργοπορία ἔκανεν ὅρκο καὶ βεβαίωσε τὴν ἄρνησι τῆς παρακαταθήκης. Μετὰ τὸν ὅρκο βγῆκαν κι οἱ δυὸ ἀπὸ τὸ ναὸ κι ἀνέβηκαν στ᾽ ἄλογά τους, γιὰ νὰ γυρίσῃ ὁ καθένας στὸ σπίτι του. Τὸ ἄλογο ὅμως τοῦ Χριστιανοῦ

κατεχόταν ἀπὸ μίαν νευρικότητα καὶ ἀτακτοῦσε. Ἐξαγριωνόταν ἐνάντια στὸν ἀφέντη του, στεκόταν στὰ πισινά του, δάγκανε τὸ χαλινάρι καὶ φοβέριζε νὰ τὸν γκρεμίσῃ, νὰ τὸν σκοτώσῃ. Σὲ μία στιγμὴ τὸν πέταξε στὴ γῆ, χωρὶς ὅμως νὰ τὸν βλάψῃ. Ἐχάθηκαν μόνο τὸ μαντήλι του, τὸ κλειδί του κι ἡ χρυσή του σφραγίδα. Ἔπειτα, ἀφοῦ ξαναϊππευσε ἐπροχωροῦσε μαζὶ μὲ τὸν Ἑβραῖο. Ἐκεῖνος ὁ καημένος, μὴ ὑποφέροντας τὴ ζημιὰ τῶν χρημάτων, ἦταν λυπημένος κατάκαρδα καὶ στέναζε σ᾽ ὅλο τὸν δρόμο.

Ὅταν προχώρησαν ἀρκετά, ὁ Ἑβραῖος θέλοντας νὰ πιάσῃ μὲ τὸ καλὸ τὸν Χριστιανό, ἴσως μεταμεληθῇ καὶ τοῦ ἐπιστρέψῃ τὰ χρήματα, σ᾽ ἕνα μέρος κατάλληλο, τοῦ πρότεινε νὰ κατέβουν ἀπὸ τ᾽ ἄλογα, γιὰ νὰ φᾶν ψωμί. Μόλις ὅμως ἄρχισαν νὰ τρῶνε, ἐφάνη νὰ ἔρχεται σ᾽ αὐτοὺς ὁ ὑπηρέτης τοῦ Χριστιανοῦ, κρατώντας στὸ ἕνα χέρι τὸ πορτοφόλι τοῦ Ἑβραίου καὶ στὸ ἄλλο τὸ κλειδὶ μὲ τὸ μαντήλι του. Βλέποντας αὐτὰ ὁ Χριστιανὸς τάχασε καὶ ρώτησε τὸν ὑπηρέτη.

- Τί εἶναι αὐτά;

Ἐκεῖνος τοῦ ἀπάντησε:

- Ἕνας ἱππέας φοβερὸς πέρασε ἀπὸ τὴν κυρία μου καὶ δίνοντάς της τὸ κλειδὶ μὲ τὸ μαντήλι σου, τῆς εἶπε:

«Στεῖλε μὲ μεγάλη ταχύτητα τὸ πορτοφόλι τοῦ Ἑβραίου, γιὰ νὰ μὴ κινδυνεύῃ ὁ ἄντρας σου». Ἀμέσως τότε ἐκείνη μοῦ τὰ παρέδωσε καί, σύμφωνα μὲ τὴν ἐντολή της, σοῦ τὰ φέρνω.

Ὁ Ἑβραῖος τότε, ὅλος χαρά, παρεκίνησε τὸν Χριστιανὸ νὰ ἐπιστρέψουν ἀμέσως στὸν Ἅγιο. Ἐκεῖ δέ, ὁ μὲν Ἑβραῖος παρεκάλει νὰ βαπτισθῇ, δὲ Χριστιανὸς ζητοῦπε συγχώρησι γιὰ τὴν ψευδορκία, μὲ τὴν ὁποίαν παρώργισε τὸν Θεό. Ἔλαβαν δὲ καὶ οἱ δύο ἐκεῖνο ποὺ ζητοῦσαν. Ὁ Ἑβραῖος ἐδέχθη τὸ Ἅγιον Βάπτισμα κι ἔγινε μέλος τῆς Ἐκκλησίας τοῦ Χριστοῦ. Ὁ Χριστιανὸς πῆρε ἄφεσι γιὰ τὸ κρίμα τῆς ψευδορκίας καὶ τῆς κακῆς σκέψεως νὰ σφετερισθῇ τὰ ξένα χρήματα. Ἔτσι ἐπέστρεψαν ἀμφότεροι στὰ σπίτια τους χαίροντες καὶ δοξάζοντες τὸν Θεό.

* * *

Στὰ 1826, τὴν ἐποχὴ τοῦ τρόμου καὶ τῶν σφαγῶν τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπαναστάσεως, οἱ Τοῦρκοι κάτοικοι τοῦ Ἡρακλείου της Κρήτης ἐπιβουλεύθηκαν τὴ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν συμπολιτῶν των. Ἐσκέφθηκαν ὡς κατάλληλην εὐκαιρία νὰ κορέσουν τὴν αἱμοδιψία τους τὴν ἡμέρα τοῦ Πάσχα, ὅταν θὰ βρίσκονταν συγκεντρωμένοι οἱ Χριστιανοὶ γιὰ τὸν ἐκκλησιασμὸ στὸν Μητροπολιτικὸ Ναὸ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ. Τὸ Πάσχα ἔπεσε τότε στὶς 18 Ἀπριλίου. Γιὰ νὰ παραπλανήσουν οἱ συνωμότες τὶς διοικητικὲς ἀρχές,

ἔβαλαν φωτιὰ σὲ διάφορα σημεῖα τῆς πόλεως μακρυὰ ἀπὸ τὴν Μητρόπολι. Καὶ ὅταν πιὰ εἶχεν ἀρχίσει ἡ Ἀναστάσιμη λειτουργία καὶ διαβαζόταν τὸ Ἱερὸν Εὐαγγέλιο, μανιώδη τουρκικὰ στίφη περιεκύκλωσαν τὸν ναό, ἕτοιμοι νὰ ἐφορμήσουν γιὰ τὸ ἀποτρόπαιο ἔργο τῆς σφαγῆς.

Ξαφνικὰ ὅμως ἐκείνη τὴ στιγμὴ παρουσιάστηκε ἀνάμεσά τους Ἕνας καβαλλάρης μεσήλικας μὲ γυμνὸ ξίφος, ποὺ περιέτρεχε τὸ ναὸ καὶ τοὺς ἀποδίωχνε. Φοβισμένοι οἱ αἱμοβόροι βάρβαροι τὸ βάλανε στὰ πόδια κι ἔτσι ἐματαιώθηκαν οἱ καταχθόνιοι σκοποί τους. Ὁ πολιὸς γέροντας δὲν ἦταν ἄλλος ἀπὸ τὸν Μεγαλομάρτυρα Μηνᾶ.

Οἱ Τοῦρκοι, ἐξαιτίας τοῦ σκότους καὶ τῆς συγχύσεως, ἔλαβαν τὸν Ἅγιο ὡς τὸν πρῶτο ἀπὸ τοὺς προκρίτους καὶ πὼς ἦταν σταλμένος ἀπὸ τὸν Διοικητὴ γιὰ νὰ ματαιώσῃ τὴ σφαγή. Γι᾽ αὐτὸ πῆγαν στὸ Διοικητήριο γιὰ νὰ διαμαρτυρηθοῦν. Ὁ Διοικητὴς ὅμως δὲν ἤξερε τίποτα. Διαπιστώθηκε ἀκόμα πὼς οὔτε κι ὁ πρῶτος ἀπὸ τοὺς προκρίτους εἶχε ἀπομακρυνθῇ τὴ νύχτα ἐκείνη ἀπὸ τὸ σπίτι του. Κατάλαβαν τότε ὅλοι πῶς ἐπρόκειτο γιὰ θαυματουργικὴ ἐπέμβασι τοῦ πολιούχου τῆς πόλεως Ἁγίου Μηνᾶ. Διέδωσαν μάλιστα τὸ θαῦμα οἱ Τοῦρκοι, ποὺ στὸ ἑξῆς κατείχοντο ἀπὸ δέος καὶ εὐλάβεια πρὸς τὸν Ἅγιον, μερικοὶ δὲ ἀπὸ αὐτοὺς προσέφεραν κάθε χρόνο καὶ διάφορα δῶρα στὸ ναό του.

* * *

Τὰ θαύματα αὐτὰ εἶναι σταχυολογημένα ἀπὸ τὸν Ἱερὸ Συναξαριστὴ καὶ μεταγλωττισμένα στὴ σύγχρονο νεοελληνικὴ γλώσσα. Δὲν εἶναι ὅμως τὰ μόνα θαύματα ποὺ ἐπετέλεσεν ὁ Ἅγιος. Ἕνα σωρὸ ἀλλὰ ἀναφέρονται στὶς διηγήσεις τοῦ λαοῦ. τόσο στὴν ἰδιαίτερή του πατρίδα τὴν Αἴγυπτο, ὅσο στὴν Ἑλλάδα καὶ στὴν Κύπρο, κυρίως δὲ θεραπεῖες ἀρρώστων. Ὁ Ἅγιος θεωρεῖται εἰδικὸς γιὰ τὴ θεραπεία τῆς σπλήνας.

ΜΑΡΤΥΡΙΟΝ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΕΝΔΟΞΟΥ ΜΕΓΑΛΟΜΑΡΤΥΡΟΣ ΜΗΝΑ ΤΟΥ ΑΙΓΥΠΤΙΟΥ καὶ ΜΕΡΙΚΗ ΘΑΥΜΑΤΩΝ ΔΙΗΓΗΣΙΣ

Ἔκδοσις Ἱ. Ν. Ἁγίου Μηνᾶ Ἀμφιάλης, ἐν Πειραιεῖ, 1982

Πολλῆς ὠφελείας καὶ σωτηρίας εἶναι πρόξενον, εὐλογημένοι Χριστιανοί, νὰ διηγῆταί τινας τῶν ἁγίων Μαρτύρων τοὺς ἀγῶνας καὶ τὰ κατορθώματα, καὶ οὐ μόνον ἐκεῖνος ὁποῦ τὰ διηγεῖται ὠφελεῖται, ἀλλὰ καὶ οἱ ἀκούοντες ἔχουσι μέγα διάφορον εἰς τὴν ψυχήν τους. Διότι, ὅταν ἀκούῃ τις, πῶς ἐπολιτεύθη ὁ δεῖνα Ἅγιος, πῶς ἐμαρτύρησε, πῶς ἔχυσε τὸ αἷμα του ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ, παρακινεῖται καὶ ἐκεῖνος πρὸς μίμησιν καὶ πάντοτε προθυμεῖται ὁ τοιοῦτος, ἐὰν ἔλθῃ καιρὸς νὰ ὑπομείνῃ καὶ αὐτὸς τὰ ὅμοια. Πάντων μὲν

οὖν τῶν ἐνδόξων Μαρτύρων, ὡς εἶπον, αἱ διηγήσεις δίδουσι μέγα διάφορον εἰς τὴν τοῦ διηγουμένου ψυχὴν καὶ εἰς τὴν τῶν ἀκουόντων, ἐξόχως δὲ τοῦ ἁγίου Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, τοῦ σήμερον ἑορταζομένου, ἡ διήγησις πολλὴν ὠφέλειαν ψυχικὴν δύνεται νὰ δώσῃ καὶ εἰς τὸν λέγοντα καὶ εἰς τοὺς ἀκούοντας. Διὰ τοῦτο, εὐσεβέστατοι Ἄρχοντες, γενῆτε πρόθυμοι εἰς τὴν ἀκρόασιν τῆς διηγήσεως, καὶ δεήθητε καὶ ἐσεῖς τοῦ Ἁγίου, νὰ μὲ δώσῃ λόγον ἱκανὸν νὰ διηγηθῶ τὸ Μαρτύριόν του καὶ τὰ θαύματά του. Διότι ἐγὼ ἔπαθα ὥσπερ εἷς πτωχὸς ἄνθρωπος, ὁ ὁποῖος ἀποτολμήσας νὰ φιλεύσῃ τὸν Βασιλέα μὲ ὅλον του τὸ στράτευμα, πῶς εἰς τὰ ὕστερα ἀνάγκη νὰ ἐντραπῇ, ὅτι δὲν δύνεται νὰ ἔχῃ τόσην ὑπηρεσίαν, οὐδὲ φαγητὰ ἄξια διὰ βασιλέα καὶ τόσον λαόν. Τὸ αὐτὸ συνέβη καὶ εἰς ἐμέ ἐπειδὴ ἐγὼ μὲν εἶμαι πτωχὸς εἰς τὸν λέγειν καὶ ἀδύνατος νὰ διηγοῦμαι τοιούτου μεγάλου Ἁγίου μαρτύριον. ἡ δὲ αὐθεντία σας ὡς βλέπω, ἔχετε μεγάλην προθυμίαν νὰ ἀκούετε, καὶ ἀναμένετε ὅλοι σας νὰ φιλευθῆτε πνευματικῶς ἀπὸ ἑνὸς πτωχοῦ στόμα. Διὰ τοῦτο γοῦν, παρακαλῶ τὴν ἀντίληψίν σας, δεηθῆτε τοῦ θεοῦ, ἵνα διὰ πρεσβειῶν τοῦ ἑορταζομένου Ἁγίου, δώσῃς μοι λόγον πρέποντα ἐν ἀνοίξει τοῦ στόματος, διότι βούλομαι νὰ ἀρχίσωι τὴν περὶ τοῦ Ἁγίου διήγησιν, καὶ ἀκούσατε τὴν προθύμως, ἵνα λάβητε καὶ τὸν ἄξιον μισθὸν παρ᾽ αὐτοῦ.

Μετὰ τὴν ἔνσαρκον οἰκονομίαν τοῦ Χριστοῦ, ὡς τριακοσίους χρόνους, ἦσαν δύο τινὲς βασιλεῖς κατὰ

πολλὰ ἀσεβεῖς καὶ Χριστιανομάχοι, ὁ Διοκλητιανός, λέγω, καὶ ὁ Μαξιμιανός, τὸ ζεῦγος τοῦ διαβόλου, καὶ ὁ μὲν Διοκλητιανὸς ἐβασίλευεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν πᾶσαν, ὁ δὲ Μαξιμιανός, ὁ ὁποῖος εἶχε γυναῖκα τὴν θυγατέρα τοῦ Διοκλητιανοῦ τούτου, ἐβασίλευεν εἰς τὴν Δύσιν. Τοιαύτην γοῦν βουλὴν ἐβάλασιν οἱ ἀσεβέστατοι, καὶ τοῦτο ἦτο τὸ ἔργον τους, ὅτι παντελῶς νὰ σβήσουν τὸ ὄνομα τοῦ Χριστοῦ, καὶ νὰ ἀφανίσουσι τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν, διότι οὐδὲ πόλεις εἶχαν εἰς τὸν νοῦν τοὺς νὰ αὐγατίσουν εἰς τὴν ἐξουσίαν τούς, οὐδὲ ἔθνη ἤθελαν νὰ ὑποτάξουν εἰς τὴν βασιλείαν τους, μόνον ἕνα σκοπὸν ἀσεβέστατον καὶ ἕνα; ἔργον παρανομώτατον, εἶχον νὰ τυραννοῦσι τοὺς Χριστιανούς. Τότε τί κακὸν δὲν ἐγίνετο εἰς τοὺς ἀγαπῶντας τὸν Χριστόν; ἐστενοχωροῦντο αἱ φυλακὲς ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν καθ᾽ ἑκάστην τιμωρουμένων Χριστιανῶν, τὰ σπίτια ὁποῦ εἶχον οἰκοκυροὺς Χριστιανούς, ἐρημώνοντο, αἱ ἐρημίαι καὶ τὰ ὄρη ἐγίνοντο ὡσὰν κάστρη ἀπὸ τὸ πλῆθος τῶν Χριστιανῶν ὁποῦ ἔφευγαν ἐκεῖ. Οἱ πτωχοὶ Χριστιανοί, καὶ φίλοι τῆς ἀληθείας, ὡσὰν νὰ ἤθελαν κάμῃ μέγα τίποτες πταίσιμον, ἔτσι ἐπαιδεύοντο, τὰ χρήματα τῶν Χριστιανῶν ἐδιαρπάζοντο ἐκ τῶν Ἑλλήνων, οἱ νόμοι τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως διελύοντο. Διότι οἱ πατέρες οἱ Ἕλληνες ἐπρόδιδαν τοὺς υἱοὺς τοὺς ὁποῦ ἐπιστευαν τὸν Χριστόν, εἰς θάνατον, οἱ παῖδες ὁμοίως ἐγκαλοῦσαν τοὺς πατέρας ὡς Χριστιανούς, καὶ σχεδὸν εἰπεῖν, σκότος καὶ σύγχυσις μεγάλη ἦτον εἰς ὅλον τὸν

κόσμον. Διότι οἱ μὲν ἐχθροὶ τοῦ Χριστοῦ ἐπαῤῥησιάζοντο, καὶ οἱ δαίμονες ὡς θεοὶ ἐπροσκυνοῦντο, οἱ δὲ φίλοι τῆς ἀληθείας Χριστιανοὶ ἐδιώκοντο, καὶ ὁ ἀληθὴς Θεὰς ὁ Χριστὸς ὡς πλάνος ἐνυβρίζετο. Τότε τινὲς ὑπήγαιναν φανερὰ καὶ ὁμολογοῦσαν τὸν Χριστὸν Θεὸν ἀληθῆ, καὶ μὲ πολλὰ βάσανα ἀπέθνησκαν, ἄλλοι δὲ πάλιν διὰ τὸν φόβον τῶν βασάνων ὑπήγαιναν καὶ ἀρνοῦντο τὸν Χριστόν, καὶ ἐθυσίαζον τοῖς εἰδώλοις, ὅσοι δὲ μήτε νὰ μαρτυρήσουν ἐδύναντο, μήτε νὰ γένουν Ἕλληνες ἤθελον, ἔφευγαν εἰς τὰ ὄρη καὶ εἰς τὰ σπήλαια, καὶ ἐκρύβοντο ἐκεῖ, ἀναμένοντες τὸν καιρόν, ὅσον νὰ γνωρίσουν ὅτι εἶναι τὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ νὰ παῤῥησιασθοῦσι.

Τότε δὴ τότε καὶ ὁ θαυμαστὸς οὗτος Μηνᾶς, ὁ τὴν ἀρετὴν περιβόητος, ἔλαμπε ὥσπερ ἥλιος, πατρίδα μὲν εἶχε τὴν Αἴγυπτον, ἥτις τανῦν ὀνομάζεται Μυσύριον, προγόνους δὲ καὶ πατέρα εἶχεν ἀσεβεῖς κατὰ τὴν θρησκείαν καὶ ὅλως διόλου τετυφλωμένους εἰς τὴν Ἑλληνικὴν πλάνην. καὶ ὅμως, ἀπὸ τοιούτους γονεῖς γεννηθεὶς ὁ Ἅγιος, ἐχρημάτισε δοῦλος τοῦ Χριστοῦ ἐκλεκτός, καὶ ἦτον ὡσὰν τὸ τριαντάφυλλον, ὁποῦ γίνεται μὲν ἀπὸ τὴν ἀκανθώδη τριανταφυλλέαν, πάντες δὲ τὸ ὀρέγονται. Ἀφόντις γοῦν ἀνετράφη ὁ ἅγιος καὶ ἦλθεν εἰς τὴν ἡλικίαν τῶν ἀνδρῶν, ἀπεγράφη εἰς τὴν τάξιν τῶν στρατιωτῶν καὶ ἦτον καὶ αὐτὸς εἷς στρατιώτης τοῦ Μαξιμιανοῦ, μὲ ἄλλους πολλοὺς στρατιώτας, οἱ ὁποῖοι ἦτον μὲν εἰς τὸ τάγμα, ὅπερ

ὠνομάζετο Ῥουταλιακόν, εἶχον δὲ πρῶτον ἀπάνω του ταξίαρχον ἄνθρωπόν τινα Φιρμιλιανὸν ὀνόματι, ἀπὸ ὅλους δὲ τοὺς στρατιώτας τοῦ τάγματος ἐκείνου ἐνδιάφερεν ὁ Ἅγιος καὶ εἰς τὴν ἡλικίαν τοῦ κορμίου, καὶ εἰς τὴν εὐμορφίαν καὶ εἰς τὴν ἀνδρείαν τῶν χειρῶν, ἀλλὰ καὶ δὴ εἰς τὴν φρόνησιν· ἀπ᾽ αὐτὸ ἦτον καὶ γνώριμος εἰς τοὺς πολλοὺς καὶ εἶχεν ὄνομα ἐπαινετόν.

Ἀλλὰ ταῦτα μὲν ἀρκοῦσιν εἰς τοσοῦτον, ἂς ἐλθοῦμεν δὲ εἰς τὸν τρόπον τῆς μαρτυρίας του. Κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν ὁ ταξίαρχος Φιρμιλιανὸς συνάξας τοὺς στρατιώτας του ὑπῆγεν εἰς ἕνα κάστρον τῆς Μπαρμπαρίας γιὰ τὸ φυλάττῃ, Κοτυάειον λεγόμενον, τὸ ὁποῖον εἶναι εἰς τὰ σύνορα τῆς Φρυγίας Σαλουταρίας. Ἀνάμεσα δὲ εἰς ἐκείνους τοὺς στρατιώτας ἦτον, ὡς εἶπον καὶ ὁ Ἅγιος οὗτος Μηνᾶς. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν, ὡς ἤκουσε τοὺς ὁρισμοὺς τοῦ βασιλέως ὁποῦ τοὺς ἐδιαλαλούσαν, πῶς οἱ τοιοῦτοι στρατιῶται νὰ πιάνουσι τοὺς Χριστιανοὺς νὰ τοὺς τυραννοῦσιν ἐμίσησε τὸ τοιοῦτον ἀσεβέστατον πρόσταγμα καὶ ἔῤῥιψε μὲν τὴν ζώνην τὴν στρατιωτικήν, ἡ ὁποία; ἦτον σημεῖον κατ᾽ ἐκεῖνον τὸν καιρὸν εἰς τοὺς στρατιώτας, ἐπῆγε δὲ εἰς τὸ ὄρος, ὁποῦ ἦτον ἀπάνωθεν τοῦ Κοτυαείου, καὶ ἐκεῖ ἀσκήτευε. Διότι καλλία προέκρινε νὰ κατοικῇ μὲ τὰ θηρία παρὰ νὰ εὑρίσκεται μὲ τοὺς ἐχθροὺς τοῦ Χριστοῦ εἰδωλολάτρας. Ἐκεῖ γοῦν διατρίψας ὁ Ἅγιος ἱκανὸν καιρόν, καὶ νηστείαις καὶ ἀγρυπνίαις εὐαρεστήσας τῷ Θεῷ, εἶδε καὶ ἀπσκάλυψιν, ὅτι καιρὸς εἶναι νὰ

μαρτυρήσῃ, διὰ τοῦτο ἐφύλαξε μίαν ἡμέραν, εἰς τὴν ὁποίαν ἐκάμνασι πανήγυροιν μεγάλην οἱ ἄνθρωποι τοῦ Κοτυαείου, μὲ θυσίας, μὲ χοροὺς μὲ παιγνίδια καὶ πηλαλήματα ἀλόγων καὶ μὲ ἄλλες θεραπεῖες τῶν δαιμόνων. Εἰς αὐτὴν γοῦν γνωρίσας ὁ Ἅγιος ὅτι εἶναι κόσμος πολὺς συναγμένος, καὶ πάντες ὠφεληθῇ θέλουσι, καὶ μάλιστα πολλοὶ κρύφοι χριστιανοὶ ἀπὸ τὴν μαρτυρίαν του, ὑπῆγεν εἰς τὸ μέσον τῆς ἑορτῆς καὶ ἐκάθισεν εἰς ἕνα τόπον ὑψηλόν, εἰς τὸν ὁποῖον ἔμελλον νὰ ἰδοῦσι, πολλοί, καὶ μετὰ μεγάλης φωνῆς ἔκραξε λέγοντας. Ἰδοὺ ἐγώ, δίχως νὰ μὲ ζητῆτε, ἦλθον· καὶ δίχως νὰ μὲ γυρεύετε, εὑρέθην, ἀσεβέστατοι. Γνωρίσετε καλά, ὅτι εἷς εἶναι ἀληθὴς Θεός, ὁ Χριστός, αὐτὰ δὲ ὁποῦ προσκυνεῖτε ἐσεῖς καὶ λατρεύετε εἶναι ξύλα κωφὰ καὶ ἀναίσθητα.

Ὅσοι γοῦν ἤκουσαν τὴν τοιαύτην φωνὴν τοῦ Ἁγίου, ὅλοι ἐσύνδραμαν πρὸς αὐτὸν νὰ ἰδοῦσι τίς εἶναι, καὶ πλέον τόσον δὲν τοὺς ἔκαμε χρεία νὰ ἀκούουσι τὰ παιγνίδια ἢ νὰ βλέπουσι τοὺς χορούς, ὅσον ἐθαύμαζαν τὸν Ἅγιον, πῶς ἀπετόλμησεν εἰς τόσον πλῆθος Ἑλλήνων νὰ παῤῥησιασθῇ μὲ τοιούτους λόγους. Ὅσοι μὲν γοῦν ἦσαν ἐκεῖ κρύφοι Χριστιανοὶ ἐχάρηκαν εἰς τὴν παῤῥησίαν τοῦ Ἁγίου, οἱ δὲ ἀσεβέστατοι Ἕλληνες ἔτριζαν τοὺς ὀδόντας ἕνας τὸν ἄλλον, ἐσυνερίζοντο, ποῖος νὰ πιάσῃ πρῶτος τὸν Ἅγιον διότι ἐθαῤῥοῦσαν, ὅτι θέλει φύγῃ ὁ Ἅγιος, δὲν ἐκαταλάμβαναν οἱ πεπλανημένοι, ὅτι ἑκουσίως ἦλθεν εἰς τὸ μαρτύριον, ὥσπερ καὶ ὁ Χριστός μου ποτε εἰς

τὸν Σταυρόν. Τί τὸ ἐντεῦθεν; σύροντες, δέρνοντες, ἔφεραν τὸν Ἅγιον ἔμπροσθεν τοῦ ἡγεμόνος τῆς πόλεως, ὁ ὁποῖος ἐκαλεῖτο μὲν Πύῤῥος, ἔτυχε δὲ τότε καθήμενος ἐφ᾽ ὑψηλοῦ θρόνου, διὰ νὰ βλέπῃ τὸ θέατρον. Ὡς δὲ εἶδε τὸν Ἅγιον ἀπὸ κοντά, εὐλαβήθη τὰ σχῆμα του καὶ τὴν ἡλικίαν του, διότι ἦτον τότε ὁ Ἅγιος ὡς πεντήκοντα ἐτῶν καὶ εἶχε πρόσωπον καὶ σχῆμα ἄξιον εὐλαβείας, διὰ τοῦτο δὲν ἐπίασε μετὰ κακίας νὰ τὸν ἐξετάζῃ, ἀλλὰ ἐσχηματίσθη μὲ ἡμερότητα καὶ μετὰ γλυκολογίας ἀρχισε νὰ ἐρωτᾷ τὸν Ἅγιον πόθεν εἶναι καὶ τίς εἶναι καὶ ἀπὸ ποίαν θρησκείαν. Πρὸς ταῦτα ὁ Ἅγιος πατρίδα μέν, εἶπεν, ἔχω τὴν Αἴγυπτον, καλοῦμαι δὲ Μηνᾶς, ἤμουν δὲ καί ποτε στρατιώτης, ἀλλ᾽ ὅμως μὲ τὸ νὰ εἶστε ἀσεβεῖς καὶ εἰδωλολάτραι ἄφησα τὴν τιμήν σας καὶ ἤμουν εἰς τὸ ὄρος κεκρυμμένος Χριστιανός, τώρα δὲ ἦλθα νὰ παῤῥησιασθῶ ἐνώπιον πάντων, νὰ ὁμολογήσω τὸν Χριστόν μου, ὡς Θεὸν ἀληθινόν, ἵνα καὶ αὐτὸς ὁμολογήσῃ με ὡς δοῦλον αὐτοῦ ἐν τῇ βασιλείᾳ τῶν οὐρανῶν, καθὼς τὸ ὥρισε καὶ μόνος του, ὅστις μὲ ὁμολογήσει ἐμποσθεν τῶν ἀνθρώπων, ὁμολογήσω κἀγὼ ἐν αὐτῷ ἔμπροσθεν τοῦ πατρός μου τοῦ ἐν τοῖς οὐρανοῖς». Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ ἡγεμὼν πλέον δὲν ἐδυνήθη νὰ στέκεται εἰς τὰ πλαστὸν σχῆμα τῆς ἡμερότητος. ἀλλὰ μετὰ μεγάλης μανίας καὶ ὀργῆς ἐπρόσταξε νὰ βάλουσι τὸν Ἅγιον εἰς τὴν φυλακήν, ἕως οὗ τὸ ταχὺ νὰ συλλογισθῇ μὲ τί βάσανα νὰ τὸν θανατώσῃ, καὶ τὴν μὲν ἡμέραν ἐκείνην ἐπέρασεν ἡ

μιαρὰ πανήγυρις τῶν Ἑλλήνων, τὸ δὲ ταχὺ ὁ ἄρχων ἐκεῖνος Πύῤῥος, θυμωμένος ὢν περισσὰ κατὰ τοῦ Ἁγίου, ὥρισε νὰ τὸν ἐβγάλουσιν ἀπὸ τὴν φυλακήν. Καὶ πρῶτον μὲν ἔλεγεν, ὡς μέγα ἔγκλημα κατὰ τοῦ Ἁγίου, πῶς ἀπετόλμησεν εἰς τόσον πλῆθος νὰ εἴπῃ τοιαῦτα λόγια, διότι καταφρόνησιν εἰδικήν του εἶχε τὴν παῤῥησίαν τοῦ Ἁγίου, πῶς δὲν τὸν ἐφοβήθη, ἀλλὰ ἐσύντυχεν ἐχθὲς τοιούτους λόγους, ἔπειτα δὲ τὸν ὠνείδιζε, καὶ πῶς ἄφησε τὴν ὑπηρεσίαν τοῦ βασιλέως· ὁ δὲ Ἅγιος εἰς αὐτὸ μάλιστα χαίρων, καὶ συλλογιζόμενος πῶς δὲν τὸν ἐδειλίασε, ἀπεκρίθη. Ναὶ ἡγεμών, ἔτσι πρέπει τὸν Χριστόν μου νὰ ὁμολογοῦμεν φανερὰ καὶ παῤῥησιασμένα, ὅτι εἶναι φῶς. Νὰ μὴν φοβούμεστε, καθὼς ἐκεῖνος εἶπεν, ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ζημιῶσαι, ἀλλὰ νὰ τὸν κηρύττωμεν καὶ στόματι καὶ καρδίᾳ, διότι καὶ ὁ Ἀπόστολος Παῦλος ἔτσι μᾶς ἐδίδαξε λέγοντας. Καρδία μὲν πιστεύεται εἰς δικαιοσύνην, στόματι δὲ ὁμολογεῖται εἰς σωτηρίαν.

Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ ἡγεμὼν εἰς πολλοὺς σκοποὺς ἐμεταγύρισεν, ποτὲ μὲν ἐφοβέριζε, ποτὲ δὲ ἐκαλοπίανε τὸν Ἅγιον, ἤθελε μὲν νὰ τὸν παιδεύσῃ, ἀλλ᾽ ὅμως ἐσυλλογίζετο, ὅτι αὐτὸς ὁποῦ θεληματικῶς ἐπαῤῥησιάσθη, οὐδὲ θέλει πονέσει. Τέλος πολλὰ συλλογιζόμενος, ἔβαλεν εἰς τὸν νοῦν του, ὅτι πρῶτον νὰ τὸν καλοπιάσῃ μὲ λόγους εἰρηνικούς, ἴσως νὰ τὸν καταπείσῃ, καὶ λέγειν του· βλέπω σε, ὦ Μηνᾶ, ὅτι δὲν εἶσαι νέος ἄτακτος καὶ μωρός, νὰ μὴ ἠξεύρῃς τὸ

συμφέρον σου, ἀλλὰ ἰδοὺ ἔχεις ἡλικίαν γεροντικήν, μὴ γοῦν κάμῃς ὡς μωρὸς καὶ καταφρονήσῃς ἐτούτην τὴν γλυκυτάτην ζωήν, καὶ διαλέξεις τὸν θάνατον, τὸ μισητὸν πρᾶγμα καὶ ὄνομα, ἀλλ᾽ ὡς φρόνιμος συλλογίσου τὸ καλλίτερον, καὶ ἔλα γενοῦ συγκοινωνὸς μετ᾽ ἐμᾶς, καὶ ἔχε τὴν πρώτην σου τάξιν· καὶ ἐὰν μᾶς ἀκούσῃς, καὶ ὁ βασιλεὺς ὁ πολυχρονεμένος θέλει σε τιμήσει πλέον περισσότερον καὶ θέλεις μένει τιμιώτερος καὶ φημισμένος εἰς τὸ γένος σου, καὶ πᾶς ἕνας θέλει σε ἐπαινέσει, μάλιστα δὲ καὶ οἱ εὔσπλαχνοι θεοὶ θέλουν σε συγχωρήσῃ, ἐὰν καὶ τοὺς ὕβρισες χθές. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ Ἅγιος, πρῶτον μὲν ἐγέλασεν εἰς τοὺς λόγους τοῦ ἡγεμόνος, ἔπειτα δὲ ἀπεκρίθη καὶ εἶπε, δὲν εἶναι κανένα πρᾶγμα, ὦ ἡγεμών, μηδὲ καμμία βάσανος, ὁποῦ νὰ μὲ χωρίσῃ ἐμένα ἀπὸ τὴν ἀγάπην τοῦ Χριστοῦ μου, καὶ ἐὰν θέλῃς νὰ τὸ εἰδῇς καὶ μὲ ἔργον, κάμε εἴτι παίδευσιν θέλεις, νὰ σὲ ἔχω καὶ χάριτας. Ἀφόντις ἤκουσεν ὁ Πύῤῥος τοὺς τοιούτους λόγους, πλέον κρατημὸν δὲν εἶχεν, ἀλλὰ παρευθὺς μὲ κακίαν πολλὴν εἶπε πρὸς τοὺς στρατιώτας, πιάσατε τὸ μιαρὸν τοῦτον, καὶ τανύσετε τὸν κατὰ γῆς εἰς τέσσαρα, ἔπειτα ἐπάρτε νεῦρα ὠμὰ βοῶν, καὶ δέρνετέ τον ἀσυμπάθητα, ἕως οὗ νὰ ἀπολαύσῃ ἐκεῖνο ὁποῦ ζητεῖ. Δὲν ἐπρόφθασεν ὁ Πύῤῥος νὰ εἴπῃ τὸν λόγον, καὶ παρευθὺς ἐγίνετο τὰ πρόσταγμα. Τί γοῦν ὁ Ἅγιος; ἐκεῖ ἔδειξε τὴν ὑπομονήν του, ἐκεῖ ἔδειξε τὴν καρτερίαν του, εἶπες ὅτι ἄλλος ἐπαιδεύετο. Ἔτσι ἐφαίνετο ὁ Ἅγιος ὅλος χαρούμενος,

ὅλος εὐφραινόμενος, δύο καὶ τρεῖς φορὲς ἀλλάχθησαν οἱ στρατιῶται, καὶ ὅμως ὁ Ἅγιος ὁ αὐτὸς ἦτον, τόσην δὲ ἀνδρείαν ἔδειξεν ὁ Ἅγιος, ὅτι ὅλοι ἐθαύμαζαν, ὄχι τόσον εἰς τὴν πρώτην ἀποκοτίαν του, ὅσον εἰς τὴν τοιαύτην ὑπομονήν. Ἕνας δὲ φίλος παλαιὸς τοῦ Ἁγίου, στρατιώτης καὶ αὐτὸς ὀνόματι Πηγάσιος, βλέποντας τὸ κορμὶ τοῦ Ἁγίου πῶς μέλλει νὰ σκορπίσῃ ἀπὸ τὰς πληγάς, ὑπῆγεν ὡς λυπούμενος πρὸς τὸν Ἅγιον, καὶ λέγει τόν, δὲν βλέπεις ὦ ἄνθρωπε, ὅτι ὅλος ἐδιελύθης; πῶς τὰ κρέατά σου κολλοῦσιν εἰς τὰ λουριά; πῶς εἰς ὀλίγην ὥραν μέλλει ἀδίκως νὰ θανατωθῇς, εἰπὲ ὅτι θυσιάζεις, καὶ ὁ Θεὸς θέλει βοηθήσῃ, ὅτι δὲν τὸ κάμνεις μὲ τὸ θέλημά σου, ἀλλὰ μὲ τὸ στανέος σου διὰ τὰς ἀφορήτους πληγάς. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ Ἅγιος ἐγύρισε μὲ βλέμμα φοβερόν, καὶ λέγει τον, ἀποστῆτε ἀπ᾽ ἐμοῦ πάντες οἱ ἐργαζόμενοι τὴν ἀνομίαν, λεῖψε ἀπὸ ἐμένα, ἐχθρὲ τῆς ἀληθείας, καὶ ὄχι φίλε μου. Διότι ἐγὼ τὸν Χριστόν μου ἐθυσίασα καὶ θέλω θυσιάσει, ὁ ὁποῖος εἶναι καὶ βοηθός μου, καὶ τὲς πληγὲς ἐτοῦτες μὲ δυναμώνει νὰ τὲς ὑπολαμβάνω διὰ τρυφὴν καὶ χαράν.

Ταῦτα βλέπωντας ὁ δικαστής, καὶ πλέον ἀνάπτων εἰς τὸν θυμὸν πάλιν ἐπενόησεν ἄλλην μεγαλυτέραν βάσανον κατὰ τοῦ Ἁγίου, καὶ παρευθὺς ἐπρόσταξε νὰ τὸν δέσουν ὑψηλὰ τανυστὸν εἰς ἕνα ὀρθὸν ξύλον, καὶ πάρουν σιδερένια ὀνύχια, τὰ ὁποῖα τὰ εἶχαν ἐπὶ τὸ αὐτό, νὰ τυραννοῦσι τοὺς Χριστιανούς, καὶ μετ᾽ ἐκεῖνα νὰ ξέουσι δυνατὰ τὸ κορμὶ τοῦ Ἁγίου, ἕως οὗ νὰ

φανοῦσι καὶ τὰ ἐντόσθιά του. Ταύτης γοῦν τῆς βασάνου γενομένης, ὁ δικαστὴς ἐκεῖνος, ὁ θὴρ μᾶλλον ἢ ἄνθρωπος, ὥσπερ ἀναγελῶντας τὸν Ἅγιον εἶπεν· ἐγνώρισες εἰς τὸ κορμί σου, ὦ Μηνᾶ, ὀλίγην παίδευσιν, νὰ φρονιμεύσῃς, ἢ ἀκόμη θέλεις νὰ σὲ αὐγατίσωμεν καὶ ἄλλην τιμωρίαν, εἰς χαράν σου καὶ ἀγαλλίασιν; Ὁ Μάρτυς εἶπεν, ὤ! τί βάνεις εἰς τὸν νοῦν σου, ὦ ἀνόητε δικαστά, μὲ τέτοια παιγνίδια νὰ μεταγυρίσῃς ἐμένα ἀπὸ τὴν πίστιν μου, ἢ μὲ τοιαύτας βασάνους, νὰ διασείσῃς τὸν στερεὸν πύργον τῆς ὁμολογίας μου; Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ ἡγεμών, ὥρισε τοὺς στρατιώτας του, πλέον περισσότερον νὰ ξοῦσι τὸν Ἅγιον, καὶ πρὸς αὐτὸν εἶπεν· ἄφες τὴν κακὴν ἀποκοτίαν, ὦ Μηνᾶ, καὶ ὑπόταξον τῷ μεγάλῳ βασιλεῖ Μαξιμιανῷ. Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη, διὰ νὰ μὴν ἠξεύρῃς ποῖος εἶναι ὁ βασιλεὺς ὁποῦ ὁμολογῶ ἐγώ, διὰ τοῦτο λέγεις νὰ τὸν ἀρνηθῶ, νὰ ὑποταχθῶ τῷ φθαρτῷ καὶ γηίνῳ βασιλεῖ. Ἀλλὰ ἐγὼ δὲν ἀρνοῦμαι τὸν ἀληθινὸν Βασιλέα, ὅστις δίδει πνοὴν καὶ ζωὴν πᾶσι τοῖς ἐν τῇ γῇ, καὶ ἔδωκε καὶ τὴν ἐξουσίαν τοῖς βασιλεῦσι. Ὁ δὲ δικαστὴς οὐχὶ θέλων μαθεῖν ἀλλὰ προσποιούμενος, ὅτι δὲν γνωρίζει, τίνα λέγει ὁ Ἅγιος, εἶπε καὶ ποῖος εἶναι αὐτός, ὦ Μηνᾶ, ὁποῦ δίδει τὴν ἐξουσίαν τοῖς βασιλεῦσι καὶ εἶναι καὶ βασιλεὺς πάσης τῆς κτίσεως;

Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη, ὁ Ἰησοῦς Χριστὸς εἶναι, ὁ τοῦ Θεοῦ Υἱός, ὁ πάντοτε ζῶν καὶ διαμένων, εἰς τὸν ὁποῖον ὑποτάσσονται πάντα τὰ ἐν τῷ οὐρανῷ καὶ ἐν τῇ γῇ. Ὁ δικαστὴς εἶπε, καὶ δὲν ἠξεύρεις, ὦ Μηνᾶ, ὅτι διὰ αὐτὸ

τὸ ὄνομα ὁποῦ λέγεις, κακιώνουσιν οἱ πολυχρονημένοι βασιλεῖς, καὶ προστάζουσι νὰ σᾶς παιδεύωμεν ἀνηλεῶς; Ὁ Ἅγιος ἀπεκρίθη, ἂς κακίζουσιν οἱ βασιλεῖς, ὦ δικαστά, ἐμένα δὲν μὲ μέλει, οὐδὲ τοὺς βάνω εἰς τὸν νοῦν μου, ἐγὼ ἕνα σκοπὸν ἔχω, νὰ ἀποθάνω εἰς τὴν καλὴν ταύτην ὁμολογίαν, τὰς δὲ βασάνους σου καὶ τοὺς φοβερισμοὺς τῶν βασιλέων τοὺς βάνω εἰς τὸν νοῦν μου ὡσὰν μικροῦ παιδίου λόγια. Διότι, ὡς λέγει καὶ ὁ ἅγιος Ἀπόστολος Παῦλος. Τίς μᾶς χωρίσει ἀπὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ ; θλίφις, ἡ στενοχώρια, ἡ λιμός, ἡ διωγμός, ἡ μάχαιρα ;»

Ταῦτα ὁ μὲν Ἅγιος ἔλεγεν, ὁ δὲ μιαρὸς δικαστὴς ἀκούοντας ταῦτα πλέον περισσότερον ἐθυμώθη, καὶ προστάζει τοὺς στρατιώτας νὰ πάρουν τρίχενα σακκία, νὰ τρίβουν δυνατὰ τὸ κρέας τοῦ Ἁγίου τὸ ἐξυσμένον. Τούτου δὲ γενομένου, ὁ Ἅγιος ἔλεγε, σήμερον ἀποδύομαι τοὺς δερματίνους τῆς ἁμαρτίας χιτῶνας καὶ ἐνδύομαι τὸ φωτεινὸν φόρεμα τῆς βασιλείας τοῦ Θεοῦ. Πάλιν ὁ δικαστὴς βλέπων ὅτι καὶ ταύτην τὴν βάσανον ὁ Ἅγιος ὡς παίγνιον τὴν ὑπολαμβάνει ἐπρόσταξε νὰ πάρουν λαμπάδας ἀναμμένας, νὰ κατακαίουν ὁλόγυρα τὸ κορμὶ τοῦ Ἁγίου, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτὴν τὴν βάσανον ὁ Ἅγιος ἔλεγεν, ἔχω τὸν Χριστόν μου βοηθόν, ὁποῦ ὥρισε νὰ μὴ φοβούμεστεν ἀπὸ τῶν ἀποκτεινόντων τὸ σῶμα, τὴν δὲ ψυχὴν μὴ δυναμένων ἀποκτείναι. Ταῦτα ἀκούων ὁ δικαστὴς καὶ βλέπων ὅτι πλέον δὲν δύνεται μὲ ἄλλην

βάσανον νὰ ἐπιστρέψῃ τὸν Ἅγιον ἐπρόσταξε νὰ τὸν κατεβάσουν ἀπὸ τὸ ξύλον καὶ νὰ τὸν ὑπάγωσιν ἔμπροσθέν του. ἔπειτα τὸν λέγει, εἰπὲ μέ, ὦ Μηνᾶ, πόθεν σὲ ἦλθεν ἡ τοσαύτη σοφία τῶν γραμμάτων, νὰ ἀποκρίνεσαι οὕτως, σὺ ὁποῦ χθὲς καὶ προχθὲς ἤσουν στρατιώτης, εἰς πολέμους καὶ φόνους μαθημένος; Ὁ ἅγιος ἀπεκρίθη· ὁ Θεός μου, ἡ ἀληθὴς σοφία τοῦ Πατρός, αὐτὸς μὲ ἐσόφισεν, ὦ δικαστά, νὰ ἐλέγξω τὴν ἀθεότητά σου. Διότι αὐτὸς ἔτσι ὥρισεν, ὅταν ὑπάγετε ἔμπροσθεν βασιλέων καὶ τυράννων διὰ τὸ ὄνομά μου, μὴ μεριμνήσητε πῶς ἢ τί λαλήσητε, δοθήσεται γὰρ ὑμῖν ἐν ἐκείνῃ τῇ ὥρᾳ σοφία, ᾗ οὐ δυνήσονται ἀντιστῆναι πάντες οἱ ἀντικείμενοι αὐτῆς». Ὁ ἡγεμὼν εἶπε, καὶ τάχατες ἤξευρεν ὁ Χριστός σας, πῶς μέλλετε οἱ Χριστιανοὶ νὰ πεθαίνετε ἀπὸ ἡμᾶς; Ὁ ἅγιος ἀπεκρίθη· ἐπειδὴ Θεὸς Θεὸς ἀληθὴς εἶναι, ἀνάγκη νὰ τὸ ἤξευρε. Διότι αὐτὸς εἶναι καὶ καρδιογνώστης τῶν ἀνθρώπων καὶ προγνώστης τῶν μελλόντων, ἐξ οὗ καὶ ἡ κτίσις πᾶσα ἐγένετο, καὶ εἶναι φανερὴ ἐνώπιόν του. Πρὸς ταῦτα ὁ δικαστὴς μὴ δυνάμενος ἀποκριθῆναι εἶπεν, ἄφες τὰς ματαιολογίας καὶ περισσολογίας, ὦ Μηνᾶ καὶ διάλεξε ἕνα ἀπὸ τὸ ἄλλο, ἢ τὴν τοῦ Χριστοῦ σοῦ ὁμολογίαν, ἢ τὴν μετ᾽ ἐμᾶς διαγωγήν. Ὁ ἅγιος ἀπεκρίθη, μὲ τὸν Χριστόν μου καὶ ἤμουν καὶ εἶμαι καὶ θέλω εἶσθαι. Ὁ δικαστὴς εἶπε. λυποῦμαί σε, ὦ Μηνᾶ, νὰ σὲ θανατώσω τοιοῦτον ἄνθρωπον ὄντα· ὅμως ἔχε ἄδειαν εἰς μίαν ὥραν, νὰ συλλογισθῇς τὸ καλλίτερόν σου. Ὁ ἅγιος ἀπεκρίθη, κἂν δέκα χρόνους

μὲ ἀφήσῃς, ὦ δικαστά, ἐγὼ ἄλλην βουλὴν δὲν μεταβουλεύομαι, μόνον τοῦτο ἠξεύρω, νὰ κηρύττω τὸν Χριστόν μου Θεὸν ἀληθινόν, τοὺς δὲ θεοὺς τῶν Ἑλλήνων νὰ τοὺς ὀνομάζω ξύλα κωφὰ καὶ ἀναίσθητα, καὶ δαίμονας μᾶλλον εἰπεῖν ἀκαθάρτους ἢ θεούς.

Ἐπὶ τούτοις ὁ δικαστὴς μεγάλως θυμωθεὶς ἐπρόσταξε νὰ σκορπίσουν εἰς τὴν γῆν τριβόλια σιδηρένια, τὰ ὁποῖα τὰ εἶχεν ἐπὶ τὸ αὐτό, νὰ τυραννοῦσι τοὺς Χριστιανούς, καὶ εἰς ἐκεῖνα νὰ σέρνουσι τὸν Ἅγιον γυμνὸν ἐπὶ ὥραν ἱκανήν. Ἀλλὰ ὁ Ἅγιος νομίζων, ὅτι ἐπάνω εἰς τριαντάφυλλα τὸν σέρνουσιν, ἔτσι ἐχαίρετο, καὶ μὲ ἐλευθέραν γλῶσσαν ὕβριζε τοὺς θεοὺς τῶν Ἑλλήνων. Ὁ δὲ ἡγεμὼν ἔτι πλέον ὀργιζόμενος, καὶ μὴ θέλων ἀκούειν τοῦ Ἁγίου πῶς ὑβρίζει τούτους, πάλιν ἐπρόσταξε μὲ ῥάβδους ἀκανθώδεις νὰ τὸν κρούουσιν ἐπάνω εἰς τὸν αὐχένα, καὶ ἄλλοι νὰ τὸν δίδουσι ῥάπισμα εἰς τὸ πρόσωπον λέγοντες, τίμα τοὺς θεοὺς καὶ τοὺς βασιλεῖς. Ταῦτα πάντα ὁ Ἅγιος ἀντ᾽ οὐδενὸς λογιζόμενος ἔχαιρε ψάλλοντας· παρανόμους ἐμίσησα, τὸν δὲ νόμον σου ἠγάπησας. Εἷς δὲ τῶν τοῦ ἡγεμόνος ἐκείνου στρατιωτῶν, Ἡλιοδωρος ὀνόματι, παρεστὼς ἐκεῖ, καὶ βλέπων τὴν τοσαύτην καρτερίαν τοῦ Ἁγίου, θέλωντας νὰ φανῇ πρὸς τὸν ἡγεμόνα ὡς σύμβουλος καλὸς λέγει τὸν αὐθέντα, ἡγεμών, νομίζω ὅτι καὶ ἡ αὐθεντία σου νὰ τὸ ἠξεύρῃς, πὼς αὐτὸ τὸ μιαρὸν γένος τῶν Χριστιανῶν εἶναι πολλὰ φιλονεικον καὶ πεισματάρικον, καὶ ἔτσι εὔκολα δὲν κατεπείθεται νὰ μεταγυρίσω ἀπὸ τὸ θέλημά του, ὅμως διὰ νὰ

ἀναπαυθῇς καὶ ἡ αὐθεντία σου ἀπὸ πολλὲς ἔννοιες, καὶ αὐτὸς ὁ μιαρὸς νὰ λάβῃ τὰ πρεπούμενον τοῦ τέλος προσταξε νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ δικαστὴς βλέπων δὲ καὶ τὸ ἀμετάθετον τοῦ σκοποῦ ἔγραψε τὴν ἀπόφασιν οὕτως. Μηνᾶν τὸν Αἰγύπτιον, ὁποῦ ὑβρίζῃ τοὺς μεγάλους θεούς, προστάσσω νὰ τὸν ἀποκεφαλίσετε. Ταύτης τῆς ἀποφάσεως ἐξενεχθείσης, πολλοὶ φίλοι τοῦ Ἁγίου προσελθόντες, ἐκολάκευάν τον, ἐφιλίασάν τον, ἀγκαλίαζάν τον λέγοντες: μὴ μᾶς καταφρονήσῃς, ὦ Μηνᾶ, μηδὲ μᾶς παραβλέψῃς, ἐνθυμήσου τοὺς φίλους σου τοὺς ἰδικούς σου, τὴν τιμήν σου, ἐνθυμήσου πῶς ἤσουν τιμημένος εἰς τὴν μέσην μας, καὶ φημισμένος εἰς τὸ τάγμα μας, τώρα μὴ θελήσῃς νὰ θανατωθῇς μοναχός σου, μὴ προκρίνῃς τὸν θάνατον, τὸ μισητὸν πρᾶγμα, καὶ καταφρονῇς τὴν ζωὴν ἐτούτην τὴν ἐπιθυμητήν, μόνον μετανόησον, μεταγνώμησον, νὰ σὲ ἔχωμεν πάλιν καύχημά μας εἰς τὴν μέσην μας.

Τοιαῦτα καὶ ἄλλα πλείοντα ἔλεγον οἱ στρατιῶται, νομίζοντες μεταβαλεῖν τοῦ Ἁγίου τὸν σκοπόν. Ἀλλὰ ὁ Μάρτυς ὡσὰν φαρμάκι ἐχίδνης ὑπολαμβάνων τοὺς τοιούτους λόγους τῶν στρατιωτῶν, εἶπε: λείψετε ἀπὸ ἐμένα, θεομάχοι, καὶ μάλιστα τοῦ λόγου σας καθοδηγήσατε, νὰ ἐπιστραφῆτε ἀπὸ τὴν πλάνην τῶν εἰδώλων, διότι εἰς ὀλίγον καιρὸν παρέρχεται ἐτούτη ἡ πρόσκαιρος ζωὴ καὶ σᾶς θέλει κληρονομήσει ἀτελεύτητος κόλασις καὶ ἐσᾶς, καὶ τοὺς βασιλεῖς σας, καὶ τοὺς ἄρχοντάς σας. Τότε ἰδόντες οἱ στρατιῶται ὅτι

πλέον δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ μεταγυρίσουν τὴν γνώμην τοῦ Ἁγίου ἐπῆραν τον νὰ τὸν ὑπᾶσιν ἔξω τῆς πόλεως νὰ τὸν ἀποκεφαλίσουν. Πηγαινάμενος δὲ ὁ Ἅγιος εἰς τὸν τόπον τῆς καταδίκης εἶδέ τινας φίλους του, κεκρυμμένους Χριστιανούς, καὶ λέγει τους μυστικά, παρακαλῶ σας μετὰ τὸν θάνατόν μου νὰ πάρετε τὸ κορμί μου νὰ τὸ ὑπάγετε εἰς τὴν πατρίδα μου τὴν Αἴγυπτον. Ὅτε δὲ ἔφθασεν εἰς τὸν τόπον, ἐσήκωσε τὰς χεῖρας του εἰς τὸν Οὐρανόν· καὶ δεόμενος ἔλεγεν: εὐχαριστῶ σοι Δέσποτα καὶ Θεέ, ὁποῦ μὲ καταξίωσες νὰ γένω κοινωνὸς τῶν παθημάτων σου, ὁποῦ δὲν μὲ μὲ παρέδωκες εἰς τὰ θηρία τὰ ἀνήμερα νὰ μὲ κερδίσουν, ὁποῦ μὲ ἐφύλαξες ἕως τοῦ νῦν καθαρὸν εἰς τὴν ὁμολογίαν σου, ἀλλὰ καὶ νῦν δέομαί σου καὶ ἱκετεύω σε, παράλαβε τὴν ψυχήν μου εἰς τὴν βασιλείαν σου, καὶ δὸς τὴν χάριν σου καὶ τὴν βοήθειά σου εἰς ἐκείνους ὁποῦ μὲ θέλουν ἐπικαλεῖσθαι. Ταῦτα εἰπὼν ὁ Ἅγιος, καὶ κλίνας τὸ γόνυ, ἀπετμήθη τὴν κεφαλήν, κατὰ τὴν σημερινὴν ἡμέραν, ἑνδεκάτην οὖσαν τοῦ Νοεμβρίου. Ἀλλὰ ἴδετε τὴν μανίαν τῶν ἀθέων Ἑλλήνων, οὐδὲ γὰρ εἰς τοῦτο ἱκανώθησαν, πῶς τὸν ἀπεκεφάλισαν, ἀλλὰ καὶ μετὰ τὴν ἀποτομὴν τῆς κεφαλῆς, λαβόντες ταύτην καὶ τὸ ἄλλο κορμί, παρέδωκαν τῷ πυρί, καὶ ἡ μὲν ψυχὴ τοῦ Ἁγίου ἐπορεύθη εἰς τόπους φωτεινούς, εἰς τόπους ἀναπαύσεως, εἰς χεῖρας Θεοῦ ζῶντος, τὸ δὲ τίμιον καὶ ἅγιον αὐτοῦ σῶμα, τῷ πυρὶ παρεδοθέν, μέρος μὲν κατεκάη, μέρος δὲ ἔμεινεν ὑγιές, τὸ ὁποῖόν τινες τῶν

κεκρυμμένων Χριστιανῶν καὶ φίλων τοῦ Ἁγίου, λαβόντες τὴν παραγγελίαν του, μύροις καὶ ὀθονίοις ἐντυλίξαντες, ἀπεκόμισαν εἰς τὴν Αἴγυπτον. Διότι ἔτσι ἔπρεπε, ὅτι ἡ πόλις ὁποῦ τὸν ἀνέθρεψεν, αὐτὴ νὰ τὸν ἀπολαύσῃ καὶ μετὰ τὸν θάνατον, ὡς πλοῦτον ἀδαπάνητον. Αὐτὸ εἶναι τὸ μαρτύριον τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, εὐλογημένοι χριστιανοί, οὕτως ἠγωνίσθη μέχρι θανάτου ὑπὲρ τῆς ἀγάπης τοῦ Χριστοῦ.

Θαύματα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ

Ἀλλὰ καὶ ὁ Χριστὸς τοιουτοτρόπως τὸν ἐτίμησε καὶ εἰς τὴν βασιλείαν τοῦ καὶ εἰς ἐτοῦτον τὸν κόσμον, ὅτι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἄπειρα θαύματα ἔκαμεν, ἀπὸ τὰ ὁποῖα βούλομαι νὰ διηγηθῶ μερικὰ εὐσεβέστατοι χριστιανοί, ἀλλὰ πρὸ τοῦ νὰ ἀρχίσω τὴν διήγησιν, τοῦτο δέομαι τὴν αὐθεντία σας, νὰ μὴν ἀπιστῆτε εἰς αὐτά, ἐὰν εἶναι καὶ παράδοξα, διότι ἡ δύναμις τοῦ Χριστοῦ οὐ μόνον τοιαῦτα δύνεται νὰ τελειώσῃ, ἀλλὰ καὶ ἄλλα μεγαλήτερα, θαῤῥῶ δὲ ὅτι καθ᾽ ἑκάστην ἡμέραν τοιαῦτα καὶ ἄλλα παραδοξότερα ἀκούομεν ἀπὸ τὸς γραφάς, ὁποῦ ἐγίνοντο ἀπὸ τοὺς Ἁγίους Μάρτυρας καὶ ὁσίους εἰς τοὺς παλαιοὺς καιρούς. Μὴ γοῦν ἀπιστοῦμε καὶ εἰς ταῦτα, ἀλλὰ μετὰ πίστεως καὶ καθαροῦ συνειδότος ἂς ἀκούσωμεν καὶ τὴν περὶ τούτων διήγησιν, ἵνα λάβωμεν καὶ τέλειον τὸν μισθὸν τοῦ κόπου μας παρὰ τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ.

Εἰς τὴν Κωνσταντινουπολιν ἦτο ποτὲ ναὸς τοῦ Ἁγίου τούτου ἐπιφανὴς καὶ περίβλεπτος, εἰς τὸν ὁποῖον ἐσύντρεχαν πανταχόθεν τὰ περίχωρα, καὶ ἑώρταζαν τὴν πανήγυριν τοῦ Ἁγίου, κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν. Ἕνας γοῦν Χριστιανὸς εὐσεβὴς καὶ φοβούμενος τὸν Θεόν, θέλοντας νὰ ἔλθῃ εἰς τὴν πανήγυριν τοῦ Ἁγίου, ἐπῆρε καὶ μερικὰ ἄσπρα μετὰ τοῦ λόγου του νὰ ἀγοράσῃ πραγματείαν, καὶ ἐπειδὴ ἐνύκτωσε, καὶ δὲν ἐφτασε νὰ ἔμβῃ μέσα εἰς τὰ κάστρον, ἔμεινε εἰς τινὸς Χριστιανοῦ ὁσπίτιον, θαῤῥώντας ὅτι εἶναι ξενοδόχος καλός, ἐκεῖνος δέ, ὡς εἶδε τὸν ξένον μοναχόν, καὶ ὅτι εἶχε καὶ ἄσπρα πλησίον του, εἰς πόσα φέρνει ἡ φιλαργυρία τὸν ἄνθρωπον! σηκώνεται τὴν νύκτα καὶ φονεύει τον. Καὶ διὰ νὰ μὴ φαίνεται ἀκέραιον τὸ κορμί, ἐπίασε καὶ κατέκοψέν το εἰς λεπτὰ κομμάτια, ἔπειτα ἔβαλέν το εἰς ἕνα δισάκκιον, καὶ ἐκρέμασεν τὸ εἰς τὸ παράμεσον κελλάρι, ἀπαντυχαίνοντας, πότε νὰ εὕρῃ καιρὸν ἐπιτήδειον νὰ τὸ παραμερίσῃ, καὶ νὰ τὸ ῥίξῃ εἰς ἀπόκρυφον τόπον. Πρὸς δὲ τὸ ταχὺ φαίνεται ὁ ἅγιος Μηνᾶς εἰς στρατιώτου σχῆμα καβαλλάρης, καὶ ἐρωτᾷ τον διὰ τὸν ξένον ὁποῦ ἐπέζευσεν ἀποσπερῆς. Ἐκεῖνος δέ, ἐπειδὴ ἐγνώριζε τὸν ἑαυτόν του πταίστην, ὤμνυεν ὅτι δὲν εἶδε τόσες ἡμέρες ἄνθρωπον ξένον νὰ πεζεύσῃ ἐκεῖ. Τότε ὁ ἅγιος ἐκατέβη ἀπὸ τὸ ἄλογόν του, καὶ εἰσέβη εἰς τὸ κελλάρι τοῦ ξενοδόχου, καὶ εὑρὼν τὸ δισάκκι ἐκατέβασέν το, καὶ λέγει τον: τί εἶναι τοῦτο; Ἐκεῖνος δὲ ὡς εἶδεν ὅτι δὲν ἔλαθεν, ἔπεσεν εἰς τοὺς πόδας τοῦ ἁγίου, μὴν ἠξεύροντας ὅτι εἶναι ὁ ἅγιος,

ἀλλὰ θαῤῥῶντας ὅτι εἶναι τίς στρατιώτης βασιλικός, καὶ μετὰ δακρύων ἐδέετο νὰ μὴ φανερώσῃ τὸ πρᾶγμα, ὅμως ὁ ἅγιος, συμμαζώξας τὰ κατακεκομμένα μέλη τοῦ σώματος, πᾶσα ἕνα εἰς τὴν ἁρμονίαν του, καὶ ποιήσας προσευχήν, ἀνέστησε τὸν νεκρόν, εἰπών, δὸς δόξαν τῷ Θεῷ. Ἐκεῖνος δὲ ὥσπερ ἐξ ὕπνου ἀναστάς, καὶ συλλογισθεὶς ὅσα καὶ οἷα ἔπαθεν ἀπὸ τὸν ξενοδόχον, ἐδόξασε τὸν Θεόν, ὁμοίως καὶ τὸν φαινόμενον στρατιώτην εὐχαριστήσας, τὴν πρέπουσαν ἐδίδου προσκήνησιν. Τότε ὁ ἅγιος ἐπιπλήξας τὸν ξενοδόχον ἔλαβε παρ᾽ αὐτοῦ τὰ ἄσπρα τοῦ ξένου, καὶ ἐπιδέδωκεν αὐτῷ, εἰπών: πορεύου τὴν ὁδόν σου, ἀδελφέ, εὐχαρίστων τῷ Θεῷ. Πρὸς δὲ τὸν ξενοδόχον ἐπιστρέψας, εἶπεν. Ἵνα τί ἐμελέτησας πονηρὰ κατὰ τοῦ ἀδελφοῦ σου; πλὴν ἂς εἶσαι συγχωρημένος εἰς τοῦτο, καὶ πρόσεχε ἀπὸ τοῦ νῦν νὰ μὴ ποιήσῃς τὰ ὅμοια. Ταῦτα εἰπὼν ὁ ἅγιος, καὶ ἄλλα πλεῖστα, πάλιν ἐκαβαλλίκευσε, καὶ παρευθὺς ἐγένετο ἀφανὴς ἀπὸ ἔμπροσθεν τοῦ ξενοδόχου. Τότε ἐγνώρισεν ἐκεῖνος ὅτι ὁ ἅγιος Μηνᾶς ἦτον ὁ φανείς, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν πανήγυριν ἐπήγαινεν ὁ ξένος ἐκεῖνος νὰ προσκυνήσῃ.

2) Ἄλλος τις Χριστιανὸς ἄρχων ἔταξε νὰ κάμῃ δίσκον εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου τούτου ἀσημένιον, ἔκραξε γοῦν τὸν χρυσοχόον καὶ ἐπαράγγειλε τόν, ὅτι νὰ μὲ κάμῃς δύο ταψία ἀσημένια, εἰς τὸ ἕνα νὰ γράφῃ τὸ ὄνομά μου, νὰ βάνω φαγὶ ἐγὼ νὰ τρώγω, καὶ εἰς τὸ ἄλλο νὰ γράφῃ τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου νὰ τὸ δώσω εἰς τὴν ἐκκλησίαν του, νὰ τὸ ἔχουν διὰ δίσκον τοῦ ἀντιδώρου.

Ταύτην τὴν παραγγελίαν λαβὼν ὁ χρυσοχόος, ἐποίησεν ὡς προσετάγη, ἔκαμε δύο ταψία. Καὶ εἰς μὲν τὸ ἓν ἔγραψε τὸ ὄνομα τοῦ ἄρχοντος, εἰς δὲ τὸ ἄλλο τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου. Μετὰ δὲ ταῦτα ἔφερε τὰ ἔμπροσθεν τοῦ ἄρχοντος καὶ τὰ δύο. Ὁ δὲ ἄρχων, ὡς εἶδε ὅτι εἶναι εὐμορφότερον καὶ τεχνικώτερον ἐκεῖνο ὁποῦ ἔγραφε τὸ ὄνομα τοῦ ἁγίου, ἐζήλευσέ το. Καὶ ἐκεῖνο μὲν ἐκράτησέ το, νὰ βάνῃ φαγὶ νὰ τρώγῃ, τὸ δὲ ἄλλο ὁποῦ ἔγραφε τὸ δικόν του ὄνομα, ἔδωκέ το εἰς τὴν ἐκκλησίαν τοῦ ἁγίου. Τί γοῦν τὸ ἐντεῦθεν; Ἦλθε καιρὸς νὰ ὑπάγῃ ὁ ἄρχων διὰ θαλάσσης εἰς τὸ ταξείδιον, μέσα γοῦν εἰς τὸ καράβι ἐζήτησε φαγὶ νὰ φάγῃ εἰς τοῦ ἁγίου τὸν δίσκον. Ἀφόντις δὲ ἀπέφαγε, ἐπῆρέ τον ὁ δοῦλός του καὶ ἔσκυψεν ἀπὸ τὸ καράβι εἰς τὴν θάλασσαν νὰ τὸν ἐκπλύνῃ, καὶ ἐκπλύνωντάς τον ἐγλύστρισε ἀπὸ τὰς χεῖρας του, καὶ ὁ δοῦλος ἀπὸ τὸν φόβον του θέλοντας νὰ τὸν πιάσῃ ἔπεσε μετ᾽ ἐκεῖνον εἰς τὴν θάλασσαν. Τοῦτο ἰδὼν ὁ ἄρχων ἐκεῖνος κλαίων καὶ ἐλεεινολογούμενος ἔλεγεν: οὐαὶ μοι τῷ ἀθλίῳ ὅτι διὰ νὰ ζηλεύσω τὸν δίσκον τοῦ ἁγίου ἔχασα καὶ αὐτὸν τὸν δοῦλόν μου, ἀλλὰ ἐσὺ Κύριε ὁ Θεός μου ἐτοῦτο τάσσω ἐνώπιόν σου, ὅτι, ἐὰν μόνον τὰ λείψανον εὕρω τοῦ δούλου μου, νὰ δώσω διπλῆν τὴν τιμὴν τοῦ δίσκου εἰς τὸν ναὸν τοῦ μάρτυρός σου Μηνᾶ. Ταῦτα τοῦ ἄρχοντος κλαίοντος, μετὰ μίαν ἡμέραν, ἔφθασαν καὶ οἱ ναῦται εἰς λιμένα καὶ ἄραξαν. Ὁ δὲ ἄρχων εἶχε πάντοτε θάῤῥος εἰς τὸν ἅγιον ὅτι κἂν τὸ λείψανον τοῦ δούλου του νὰ τὸ ῥίξῃ ἔξω ἡ θάλασσα, καὶ διὰ τοῦτο

ὅλον ἕνα ἔβλεπε πρὸς τὴν θάλασσαν. Ὡς οὖν εἶχε τὸν ὀφθαλμόν του ἀείποτε, ἐκεῖ, μόνον βλέπει τὸν δοῦλόν του, καὶ ἐβγαίνει ἀπὸ τὴν θάλασσαν εἰς τὴν ξηράν, περιπατώντας καὶ βαστώντας τὸν δίσκον εἰς τὰς χεῖρας του. Καὶ ὡς τὸν εἶδεν, ἀπὸ τὸ θαῦμα τὸ πολὺ ἔκραξε μεγαλοφώνως: «Μέγας εἶ, Κύριε, καὶ θαυμαστὰ τὰ ἔργα σου», ὁμοίως καὶ οἱ ναῦται ἰδόντες τὸ τοιοῦτον παράδοξον θαῦμα ἐδόξασαν τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ μεγαλομάρτυρα Μηνᾶν ἀνευφήμησαν. Τότε ἐρώτησεν ὁ ἄρχων τὸν δοῦλόν του, πῶς ἐγένετο ἡ ὑπόθεσις, καὶ δὲν ἐπνίγη εἰς τὴν θάλασσαν. Καὶ αὐτὸς εἶπε, τὴν ὥραν ὁποῦ ἔπεσα μέσα εἰς τὴν θάλασσαν ἐφάνησαν τρεῖς ἄνθρωποι, ὁ εἷς ὡσὰν γεροντοποιὸς στρατηγός, ὁ ἄλλος ὡσὰν νέος, καὶ ὁ τρίτος, ὡσὰν διάκονος, ἐκεῖνοι μὲ ἅρπαξαν ἀπὸ τὴν θάλασσαν, καὶ μὲ ἐσυνόδευσαν ἐχθὲς καὶ σήμερον ἕως ἐδῶ, καὶ οὕτως διεσώθην. Ταῦτα ὡς ἤκουσεν ὁ ἄρχων καὶ οἱ ναῦται, ἔδωκαν δόξαν τῷ Θεῷ τῷ θαυμαστῷ ἐν τοῖς ἁγίοις αὐτοῦ.

Ἀλλ᾽ ἐπειδὴ ἀναφέραμεν, πῶς μετὰ τοῦ ἁγίου Μηνᾶ ἐφάνησαν καὶ ἄλλοι δύο ἄνθρωποι εἰς τὴν θάλασσαν, ὁ εἷς νέος, καὶ ὁ ἄλλος διάκονος, καὶ ἐπήρασι τὸν δοῦλον ἐκεῖνον, ἀκούσατε τίνες εἶναι ἐκεῖνοι. Ὁ μὲν εἷς ἦτον ὁ ἅγιος Βίκτωρ, ὁ δὲ ἄλλος ἦτον ὁ ἅγιος Βικέντιος, οἱ ὁποῖοι ἐμαρτύρησαν καὶ αὐτοὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἡμέραν τῆς μνήμης τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, καὶ τιμῶνται καὶ αὐτοὶ κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν. Καὶ ὁ μὲν ἅγιος Βίκτωρ ἐμαρτύρησε ἐπὶ τῆς βασιλείας τοῦ

βασιλέως τῆς Ῥώμης Ἀντωνίου, τοῦ σεβαστοῦ Δουκὸς ἐν Ἰταλία, διότι ἀναγκασθεὶς νὰ ἀρνηθῇ τὸν Χριστὸν καὶ μὴ πεισθεὶς πρῶτον μὲν ἐθλάσθη τοὺς δακτύλους τῶν χειρῶν καὶ τῶν ποδῶν, εἶτα ἐβλήθη εἰς κάμινον πυρός, καὶ τρεῖς ἡμέρας ἐν αὐτῇ διαρκέσας, ἐξῆλθεν ἀβλαβής. Μετὰ ταῦτα ἠναγκάσθη πιεῖν θανατηφόρα βότανα, ἀλλὰ καὶ ἐκ τούτων ἀβλαβὴς διαφυλαχθείς, εἵλκυσεν εἰς θεογνωσίαν τὸν ταῦτα κεράσαντα Μάγον. Ἐπὶ τούτοις ἀνασπᾶται τὰ νεῦρα καὶ εἰς χάλκωμα πλῆρες ἐλαίου πυρωμένον ἐμβάλλεται, εἶτα κρεμασθεὶς λαμπάσι κατακαίεται καὶ ὄξος δριμὺ μετὰ κατασταλακτῆς εἰς τὸ στόμα δέχεται, τοὺς ὀφθαλμοὺς ἐκβάλλεται, κατὰ κεφαλῆς ἐκρεμάσθη ἐπὶ ἡμέρας τρεῖς, καὶ τελευταῖον τὸ δέρμα τοῦ σώματος ἐκδαρθείς, τὴν ἁγίαν ψυχὴν εἰς χεῖρας Θεοῦ παρατίθεται.

Ὁ δὲ Ἅγιος Βικέντιος ὑπῆρχε Διάκονος εἰς μίαν πόλιν τῆς Ἰσπανίας, Αὐγουστοπολιν λεγομένην, διὰ δὲ τὸ κηρύττειν τὸν Χριστὸν καὶ διδάσκειν τὸν λαὸν κρατηθεὶς ἤχθη εἰς τὸν Κριτήριον τοῦ Ἄρχοντος Δομετιανοῦ μετά τινος Ἐπισκόπου Ἱλαρίωνος ὀνόματι. Αὐτὸς οὖν ἐκέλευσε δεσμευθέντας αὐτοὺς σιδηραῖς ἁλύσεσιν ἀπαχθῆναι εἰς τίνα Πόλιν Βαλεντίαν λεγομένην, καὶ νὰ βαλοῦν ἐκεῖ εἰς μίαν φυλακὴν σκοτεινὴν καὶ βρωμεσμένην. Εἶτα μετὰ ἡμέρας τινάς, ἐκβαλὼν ὁ ἄρχων τὸν Ἅγιον Βικέντιον, ἐκέλευσε ξεέσθαι σιδηροῖς ὄνυξι καὶ τῷ Σταυρῷ καταπήγνυσθαι. Ἀπ᾽ ἐκεῖθεν καταβιβασθεὶς ἐβάλθη

εἰς στρέβλαν καὶ ἐστρεβλώθη ὅλον τὸ σῶμα, ἔπειτα κατεκάη τὰς πλευρὰς λαμπάσι καὶ ῥάβδους σιδηρᾶς πεπυρακτωμένας κατὰ τὸ στῆθος δέχεται, μετὰ ταῦτα, ἀποῤῥιφθεὶς ἐν τῇ φυλακῇ ἡμιθανὴς καὶ ἡμέρας τινὰς διαρκέσας τὸ πνεῦμα τῷ Θεῷ παρατίθεται. Αὐτὸ εἶναι καὶ τὸ Μαρτύριον τῶν Ἁγίων τούτων, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ὡς ἐν συντόμῳ, καθὼς τὸ ἠκούσατε, καὶ αὐτοὶ ἦσαν ὁποῦ ἐφάνηκαν εἰς τὸν δοῦλον ἐκεῖνον τοῦ Ἄρχοντος μετὰ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ἀλλὰ ἂς ἔλθουμεν πάλιν καὶ εἰς ἄλλο θαῦμα τοῦ Ἁγίου.

3) Γυνή τις εὐσεβὴς καὶ φοβουμένη τὸν Θεὸν ἐκίνησέ ποτε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου τούτου, χάριν προσκυνήσεως, κατὰ τὴν σήμερον ἡμέραν, καὶ ἐπειδὴ ἦτον μακρὰν ἡ Ἐκκλησία τοῦ Ἁγίου καὶ αὐτὴ ἦτον μοναχή, ἔτυχεν εἷς ἄνθρωπος κακότροπος καβαλλάρης εἰς τὴν στράταν, καὶ ἰδὼν τὴν γυναῖκα, ἐπεθύμησε νὰ ποιήσῃ μετ᾽ ἐκείνην ἁμαρτίαν, καὶ αὐτὸς μὲν ἐπέζευσε καὶ ἐτύλιξε τὸ σαλιβάρι τοῦ ἀλόγου εἰς τὸ ποδάρι του, νὰ ποιήσῃ τὴν ἁμαρτίαν, ἐκείνη δέ, ὡς εἶδε τὰ δύο στενά, μὴ ἔχουσα πόθεν βοήθειαν, ἔκραξε μεγαλοφώνως: Ἅγιε Μηνᾶ, βοήθει μοι. Καὶ παρευθὺς τὸ ἄλογον ἐκεῖνο, ὡσὰν νὰ μὴν ἦτο ἄλογον, ἀλλὰ θηρίον ἄγριον, ἔτσι ἀγριώθη, καὶ φεύγοντας, καὶ σύροντας τὸν μιαρὸν ἐκεῖνον ἄνθρωπον ἀπὸ τὸ ποδάρι ὑπῆγέ τον ἕως τὴν Ἐκκλησίαν τοῦ Ἁγίου. Ὡς δὲ ἤκουσαν οἱ Χριστιανοὶ τὸν χλιμιτρισμὸν τοῦ ἀλόγου καὶ τὲς φωνὲς τοῦ

ἐλεεινοῦ ἀνθρώπου, ἐβγήκαν νὰ ἰδοῦσι, τίς εἶναι ἡ σύγχυσις. Ἐπῆγαν γοῦν νὰ πιάσουν τὸ ἄλογον, καὶ ἐκεῖνο παντελῶς δὲν ἔστεκεν, ἕως οὗ, ἰδὼν ὁ ταλαίπωρος ἐκεῖνος, ὅτι κινδυνεύει τὸ ἄλογον ὁλοτελῶς νὰ τὸν διασπαράξῃ, ἐξωμολογήθη μοναχός του τὸ ἁμάρτημά του, καὶ τότε ἐστάθη τὸ ἄλογον. Μὲ τοιοῦτον τρόπον ἐλευθερωθεὶς ὁ ἄνθρωπος ἐκεῖνος τοῦ πικροῦ θανάτου ἀπῆλθεν εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου ἐξομολογούμενος τὴν ἁμαρτίαν του. Ὁμοίως καὶ ἡ γυνὴ ἰδοῦσα τὴν παράδοξον θαυματουργίαν τοῦ Ἁγίου ἐδόξασε τὸν Θεὸν καὶ τὸν αὐτοῦ θεράποντα μεγαλομάρτυρα Μηνᾶν. Ἀκούσατε καὶ ἄλλο θαῦμα παράδοξον, γεμάτον ἡδονῆς.

4) Κουλλός ποτε καὶ μία γυνὴ βουβὴ ἐκάθηντο εἰς τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου, πρὸς τὸ θεραπευθῆναι. Μίαν γοῦν τῶν ἡμερῶν, πρὸς τὸ μεσονύκτιον, φαίνεται ὁ Ἅγιος Μηνᾶς εἰς τὸν κουλλὸν καὶ λέγει τον, σηκώσου, σῦρε πιάσε καὶ τράβιζε τὴν ποδίαν τοῦ ῥούχου τῆς βουβῆς, ἐὰν θέλῃς νὰ ἰατρευθῇς. Ἐσηκώθη ἐκεῖνος καὶ ὑπῆγε καὶ ἐτράβιξε τὸ ῥοῦχον της γυναικός, ἐκείνη δὲ διὰ θαῦμα παράδοξον, ἔβγαλε φωνὴν ὡς ἐγκαλοῦσα τὸν κουλλόν. Τότε ὁ κουλλὸς φοβηθεὶς ἀρχισε νὰ πηλαλῇ καὶ νὰ φεύγῃ, καὶ οὕτως μὲ ὥραν ἱκανήν, γνωρίσαντες καὶ οἱ δύο τους τὴν παρὰ τοῦ Ἁγίου γενομένην εἰς αὐτοὺς θαυματουργίαν, ἐδόξασαν τὸν Θεόν.

5) Ἑβραῖός τις εἶχεν ἕνα Χριστιανὸν ἐμπιστευμένον φίλον, καὶ πολλάκις πορευόμενος εἰς τόπον

μακρυνὸν ὁ Ἑβραῖος, ἐπειδὴ δὲν εἶχέ τινα ἐδικὸν εἰς τὸ σπίτι του, ἄφηνε τὴν παρακαταθήκην του εἰς τὸν Χριστιανόν, καὶ οὕτως ἐποίει πάντοτε. Μίαν δὲ τῶν ἡμερῶν πηγαινάμενος κατὰ τὴν συνήθειαν ὁ Ἑβραῖος εἰς τὴν ξενιτείαν ἄφησεν εἰς τὸν Χριστιανὸν φλωρία διακόσια, μὲ μίαν σακκούλαν βουλλωμένην, νὰ τοῦ φυλάγῃ, ἕως νὰ ἐπιστρέψῃ.

Ἀλλ᾽ ἐκεῖνος πονηρὰ μελετήσας ἐβουλήθη νὰ τοῦ τὰ ἀρνηθῇ, ὅπερ καὶ ἐποίησε, διότι ἐλθόντος τοῦ Ἑβραίου καὶ ζητοῦντος τὴν παρακαταθήκην, ὁ Χριστιανὸς ὅλος ἔξαφνος ἦν, μηδὲν λέγων αὐτῷ παραθεῖναι εἰς ταύτην τὴν φοράν. Ὁ δὲ Ἑβραῖος ἀθάῤῥετα ἀκούσας τὸν τοιοῦτον λόγον παρὰ τοῦ Χριστιανοῦ, ἄλλος ἐξ ἄλλου ἐγένετο. ὅμως μετὰ ὥραν ἱκανὴν εἶπε πρὸς τὸν Χριστιανόν: «ἐπειδὴ μάρτυρας δὲν ἔχω, ἔλα κάμε με ὅρκον εἰς τὴν εἰκόνα τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, ὁποῦ τὸν ἔχετε Ἅγιον ἐσεῖς οἱ Χριστιανοί, καὶ τότε σῦρε εἰς τὸ καλόν». Τότε ὁ Χριστιανὸς μηδόλως φοβηθεὶς τὸν Θεὸν ἐκίνησε νὰ ὑπάγῃ μετὰ τοῦ Ἑβραίου εἰς τὸν ναὸν τοῦ ἁγίου νὰ ὀμόσῃ, καὶ ἐπειδὴ ἦτον ὁ τόπος μακρυνὸς ἐκαβαλλίκευσαν καὶ οἱ δύο τους νὰ ὑπάγουν ἕως εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου. Ἀφόντις δὲ ἀπώμωσεν ὁ Χριστιανός, πάλιν ἐγύρισε μετὰ τοῦ Ἑβραίου νὰ ἔλθουν ὄπισθεν εἰς τὰ ὁσπήτιά τους, ἀλλὰ εἰς τὴν στράταν τί ἐθαυματούργησεν ὁ Ἅγιος; τὸ ἄλογον τοῦ Χριστιανοῦ ἄρχισε νὰ δαιμονίζεται καὶ νὰ πηδᾷ ἕως οὗ τὸν ἐῤῥιξε κατὰ γῆν ἡμιθανῆ. Καὶ αὐτὸς μὲν δὲν ἐθανατώθη, μόνον δὲ τὸ μανδήλιόν του καὶ τὸ

βουλλωτήριόν του ἔχασε, μετὰ δὲ ὥραν ἱκανὴν πάλιν ἀναστὰς ἐκαβαλλίκευε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὸ σπίτι του. Τότε θέλωντας ὁ Ἑβραῖος νὰ τὸν πιάσῃ μὲ καλόν, μήπως καὶ τοῦ τὰ δώσῃ, λέγει τον: «κάθισε φίλε, νὰ φάμε ψωμί, ἐπειδὴ καὶ ὁ τόπος εἶναι ἐπιτήδειος, καὶ ἡ ὥρα ἐπέρασε, καὶ τότε θέλεις καβαλλικεύσῃ νὰ ὑπάγομεν». Ἤκουσέ τον ὁ Χριστιανὸς καὶ ἀπόμεινε, καὶ ἐκεῖ ὁποῦ ἔτρωγαν μόνον βλέπει ὁ Χριστιανὸς τὸν δοῦλόν του, καὶ ἔρχεται βαστώντας, εἰς μὲν τὸ ἕνα χέρι, τὸ σακκούλι τοῦ Ἑβραίου μὲ τὴν παρακαταθήκην, εἰς δὲ τὸ ἄλλο, τὸ ἐδικόν του μανδήλιον καὶ τὸ κλειδίον του καὶ τὴν βούλλαν του. Καὶ ὡς τὸν εἶδεν, ἐξεπλάγη, καὶ πρὸς αὐτὸν εἶπε: «Πῶς ἦλθες ἐδῶ;» Ἀπεκρίθη ὁ δοῦλος: «φοβερός τις καβαλλάρης ἦλθε πρὸς τὴν Κυρίαν μου, καὶ εἶπεν την: «ἰδοὺ τὸ μανδήλιον καὶ τὸ κλειδίον καὶ ἡ βούλλα τοῦ ἀνδρός σου διὰ ἐμπιστοσύνην, λοιπὸν στεῖλε γρήγορα τὴν παρακαταθήκην τοῦ Ἑβραίου μὲ ἕνα σου δοῦλον, νὰ τὸν εὕρῃ εἰς τὴν δεῖνα στράταν ὁποῦ ἔρχεται, διότι κινδυνεύει νὰ ἀποθάνῃ, ἐὰν δὲν τὴν πηγαίνῃ». Καὶ ἰδοὺ ἔδραμον ὡς βλέπεις νὰ σὲ προφθάσω. Τοῦτο τὸ θαῦμα ὡς εἶδεν ὁ Ἑβραῖος, περιχαρὴς γενόμενος, ὑπέστρεψε μετὰ τοῦ Χριστιανοῦ εἰς τὸν ναὸν τοῦ Ἁγίου, καὶ αὐτὸς μὲν ἐδέετο τὸν ἱερέα νὰ τὸν βαπτίσῃ, ὁ δὲ Χριστιανὸς ἐζήτει συμπάθειαν εἰς τὸν ὅρκον του. Καὶ ἔτσι τυχόντες οἱ δύο τους ὧν ἐπόθουν, ὁ μὲν τὸ βάπτισμα, ὁ δὲ τὴν συγχώρησιν, ὑπέστρεψαν

ἀμφότεροι εἰς τὰ ἴδια, χαίροντες καὶ δοξάζοντες τὸν Θεόν.

Οὐ μόνον δὲ τὸν παλαιὸν καιρὸν ἐθαυματούργει ὁ Ἅγιος, εὐλογημένοι Χριστιανοί, ἀλλὰ καὶ τὴν σήμερον ἡμέραν, εἰς τίς τὸν ἐπικαλεσθῇ μετὰ πίστεως, εὑρίσκει τὸν ἕτοιμον πληρωτὴν εἰς κάθε του ζήτημα. α) Κατὰ τὸ ἔτος 1826, τὴν ἐποχὴν ἐκείνην τοῦ τρόμου καὶ τῶν σφαγῶν, καθ᾽ ἣν κατὰ πολλοὺς τρόπους ἐπεβουλεύετο ἡ ζωὴ τῶν Χριστιανῶν, οἱ Τοῦρκοι τοῦ Ἡρακλείου Κρήτης ἐνόμισαν ὅτι ἡ καταλληλότερα περίστασις, ἵνα κορέσωσι τὴν φανατικὴν αὐτῶν μανίαν κατὰ τῶν χριστιανῶν, ἦτο ἡ ἡμέρα τοῦ Πάσχα, 18 Ἀπριλίου, ὅτε θὰ εὕρισκον αὐτοὺς συνηγμένους ἐπὶ τὸ αὐτὸ ἐν τῷ ἱερῷ ναῷ τῆς Μητροπόλεως, τιμωμένῳ ἐπ᾽ ὀνόματι τοῦ μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, καὶ θὰ τοὺς κατελάμβανον ἀπαρασκεύους καὶ ἀνικάνους νὰ ὑπερασπίσωσιν ἑαυτούς. Ἵνα δὲ παραπλανήνωσι τὴν προσοχὴν τῆς ἐγχωρίου Διοικήσεως ἔβαλον πῦρ εἰς διάφορα μέρη τῆς πόλεως καὶ προεκάλεσαν πυρκαϊὰν εἰς συνοικίας μεμακρυσμένας τῆς Μητροπόλεως. Καὶ ἤδη, ἀρξαμένης τῆς ἱερᾶς Λειτουργίας, ἀνεγιγνώσκετο τὸ Εὐαγγέλιον, ὅτε τὰ μανιώδη στίφη εἶχον περικυκλώσει τὸν ἱερὸν ναὸν καὶ ἦσαν ἕτοιμα νὰ ὁρμήσουν καὶ ἀρχισουν τὸ ἀποτρόπαιον τῆς σφαγῆς ἔργον. Ἀλλ᾽ αἴφνης πολιός τις γέρων ἐμφανίζεται μεταξὺ αὐτῶν ἔφιππος περιτρέχων τὸν ναὸν καὶ μετὰ γυμνοῦ τοῦ ξίφους ἀποδιώκων αὐτούς. Εὐθὺς δὲ οἱ βάρβαροι περιδεεῖς

ἐτράπησαν εἰς φυγήν, καταληφθέντες ὑπὸ φόβου ἀκατανοήτου, καὶ οὕτως ἐματαιώθη τὰ καταχθόνιον αὐτῶν σχέδιον διὰ τῆς προστασίας τοῦ μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ, ὅστις ἐνεφανίσθη ὑπὸ τὸ πρόσωπον τοῦ πολιοῦ γέροντος.

Οἱ δὲ ἐπιδραμόντες Τοῦρκοι ἐν τῷ νυκτερινῷ σκότει καὶ τῇ συγχύσει αὐτῶν ἐξέλαβον τὸν Ἅγιον ὡς τὸν πρῶτον τῶν προκρίτων, ἀποσταλέντα πρὸς ματαίωσιν τῆς σφαγῆς ὑπὸ τοῦ Διοικητοῦ τῆς πόλεως, πρὸς τὸν ὁποῖον διεμαρτυρήθησαν ἀκολούθως. Οὐδὲν ὅμως οὗτος ἐγνώριζε σχετικῶς, ὁ δὲ πρῶτος τῶν προκρίτων, ὡς διεπιστώθη, δὲν εἶχεν ἀπομακρυνθῇ τὴν νύκτα ἐκείνην τοῦ οἴκου του. Ἐννοῆσαν ὅθεν τότε ὅτι ἐπρόκειτο περὶ θαυματουργικῆς ἐπεμβάσεως τοῦ Πολιούχου ἁγίου Μηνᾶ, κατέστησαν δὲ γνωστὸν τὸ θαῦμα οἱ ἴδιοι οἱ Τοῦρκοι. Ἔκτοτε οὗτοι κατείχοντο ὑπὸ δέους καὶ εὐλαβείας ἀπέναντι τοῦ Ἁγίου, τινὲς δ' ἐξ αὐτῶν προσέφερον ἐτησίως διάφορα δῶρα εἰς τὸν ναὸν αὐτοῦ.

Ἐπὶ τῇ εὐεργετικῇ ταύτῃ θαυματουργίᾳ τοῦ Ἁγίου, συσκέψεως γενομένης κατόπιν μεταξὺ τῶν ἐπισκόπων Ἀρκαδίας Μαξίμου, Σητείας Μελετίου καὶ Πέτρας Δωροθέου, ἐθεσπίσθη ὅπως ἐνιαυσίως τελῆται ἑορτὴ τῇ Τρίτῃ τῆς Διακαινησίμου πρὸς δόξαν τοῦ Ἁγίου καὶ διαιώνισιν τοῦ θαύματος, ἥτις καὶ τελεῖται ἐν τῷ παλαιῷ Μητροπολιτικῷ Ναῷ ἔνθα ἐγένετο θαῦμα. Κατὰ τὴν ἑορτὴν ταύτην, θεωρουμένην ὡς δευτέραν

ἐτησίαν ἑορτὴν τοῦ Πολιούχου τοῦ Ἡρακλείου ἁγίου Μηνᾶ, ἐκτίθεται εἰς προσκύνησιν εὐθὺς ἀπὸ τοῦ Ἑσπερινοῦ τὸ ἐν Μητροπολιτικῷ Ναῷ φυλασσόμενον τίμιον καὶ ἅγιον αὐτοῦ λείψανον.

Ἀκούσατε ὅμως καὶ ἄλλο θαῦμα φοβερώτατον, τὸ ὁποῖον ὁ ἅγιος Μεγαλομάρτυς Μηνᾶς ἐτέλεσεν εἰς τὰς ἡμέρας μας καὶ τοῦ ὁποίου τὰ εὐεργετικὰ ἀποτελέσματα ἀπολαμβάνομεν ὅλοι οἱ Ἕλληνες, ἀκόμη δὲ καὶ Ὅλος ὁ κόσμος ἐκεῖνος ὅστις εὑρίσκετο τότε παρὰ τὸ πλευρὸν τῆς δοκιμαζομένης πατρίδος μας. Ὅλοι γνωρίζομεν εἰς ὁποίαν δεινὴν θέσιν εὑρέθη ἡ Ἑλλὰς κατὰ τὴν περίοδον τοῦ δευτέρου παγκοσμίου πολέμου τῶν ἐτῶν 1939-1945. Κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ὑποστᾶσα ἡ Ἑλλὰς τὴν ἐπίθεσιν τῶν ἀσυγκρίτως μεγαλυτέρων δυνάμεων τοῦ Ἄξονος, ἐπολέμησε μὲν ἐῤῥωμένως καὶ ἐφ᾽ ὅσον ἐμάχετο ἐναντίον τῶν Ἰταλῶν ἀντεπεξήρχετο νικηφόρως, ὅταν ὅμως ἐπετέθησαν ἐναντίον αὐτῆς καὶ αἱ σιδηροφρακτοι στρατιαὶ τῶν Γερμανῶν τοῦ Χίτλερ, τότε αὐτὴ ἐκάμφθη καὶ κατεκτήθη ὑπὸ τῶν ἐχθρῶν της Γερμανῶν, Ἰταλῶν, Βουλγάρων καὶ Ἀλβανῶν καὶ διεμελίσθη, διαμοιρασθεῖσα μεταξὺ αὐτῶν, εἶναι δὲ γνωστὰ τὰ ἀφάνταστα μαρτύρια τὰ ὁποῖα ὑπέστησαν οἱ Ἕλληνες ἀπὸ τοὺς βαρβάρους αὐτοὺς κατακτητὰς κατὰ τὴν περίοδον ἐκείνην. Τότε ὀλίγος στρατὸς Ἑλληνικὸς διαφυγὼν τὴν αἰχμαλωσίαν διεπεραιώθη εἰς τὴν Αἴγυπτον, τὴν πατρίδα τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, καὶ ἐκεῖ ἀπετέλεσε τὸν πυρῆνα τοῦ ἀνασυσταθέντος

Ἑλληνικοῦ στρατοῦ, ὅστις καὶ ἀπὸ τὴν χώραν αὐτὴν συνέχισε τὸν ἀγῶνα τοῦ διὰ τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς σκλαβωμένης πατρίδος.

Καὶ τίς ἀπὸ ἡμᾶς δὲν ἐνθυμεῖται μετὰ δέους τὴν περίοδον ἐκείνην τοῦ φόβου καὶ τοῦ τρόμου, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ στρατιαὶ τοῦ Χίτλερ μὲ ἀρχηγὸν τὸν περιβόητον ἐκεῖνον Ῥόμμελ, καταλαβοῦσαι ὁλόκληρον σχεδὸν τὴν βόρειον Ἀφρικὴν ἐβάδιζεν καὶ κατὰ τῆς Ἀλεξανδρείας; Καὶ τίς δὲν ἐνθυμεῖται τὴν περιώνυμον ἐκείνην μάχην τοῦ Ἐλ Ἀλαμέϊν τοῦ ἔτους 1942, κατὰ τὴν ὁποίαν αἱ συμμαχικαὶ δυνάμεις, μεθ᾽ ὧν συνεμάχοντο καὶ οἱ ὀλίγοι ἐλεύθεροι Ἕλληνες, ἀνέκοψαν τὴν προέλασιν τοῦ Ῥόμμελ καὶ κατανικήσασαι τὰς δυνάμεις αὐτοῦ ἔτρεψαν αὐτοὺς εἰς φυγὴν καὶ κατεδίωξαν ἕως οὗ ἅπαντας τοὺς ἐχθροὺς συνέλαβον αἰχμαλώτους; Τίς ἔτι δὲν ἐνθυμεῖται ὅτι συνεχισθέντος ἀπὸ τότε τοῦ ἀγῶνος ἐναντίον τῶν τέως πανισχύρων ἐχθρῶν κατεβλήθησαν οὗτοι τελείως ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπελευθερωθεισῶν μαζὶ μὲ τὴν πατρίδα μας, τὴν Ἑλλάδα, καὶ ὅλων τῶν χωρῶν ἐκείνων τὰς ὁποίας εἶχον καταλάβει οἱ τύραννοι; Καὶ ποῖος δὲν γνωρίζει ὅτι, ἐὰν δὲν εἶχε γίνει ἡ θαυμάσια ἐκείνη μεταστροφὴ τοῦ πολέμου εἰς τὸ Ἐλ Ἀλαμέϊν θὰ εἴμεθα σήμερον αἰχμάλωτοι καὶ δοῦλοι τῶν ἐχθρῶν μας; Τίς ἔκαμε τὸ μεγάλον αὐτὸ θαῦμα; Τίς ἄλλος ἀπὸ τὸν ἅγιον μεγαλομάρτυρα Μηνᾶν, τὸν προστάτην μας, καὶ ἀκούσατε διὰ νὰ λάβητε πολλὴν τὴν ἀγαλλίασιν.

Τὸ ὄνομα τοῦ Ἐλ Ἀλαμέϊν εἶναι Ἀραβικὴ παραφθορὰ τοῦ ὀνόματος τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, ἔλαβε δὲ τὸ ὄνομα τοῦτο διότι ἐκεῖ, εἰς τὸ Ἐλ Ἀλαμέϊν, ὑπάρχει ναὸς τοῦ ἁγίου Μηνᾶ, λέγεται δὲ ὅτι ἐκεῖ ὑπῆρξε καὶ ὁ τάφος τοῦ Ἁγίου. Εἰς τὸν Ναὸν αὐτὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ προσέτρεχον ἐπὶ αἰῶνας ὁλοκλήρους προσκυνηταὶ ἀπὸ ὅλας τὰς παραμεσογείους χώρας καὶ πλεῖστα θαύματα ἐπετελοῦντος διὰ τῆς Χάριτος τοῦ Ἁγίου, σῴζονται δὲ μάλιστα μέχρι σήμερον εἰς τὰ ἐρείπεια τοῦ ἀρχαίου αὐτοῦ Ναοῦ πολλαὶ παραστάσεις τῶν διαφόρων θαυμάτων τοῦ Ἁγίου μιὰ μάλιστα ἐκ τῶν παραστάσεων αὐτῶν εἰκονίζει τὸν Ἅγιον Μηνᾶν ὁδηγοῦντα καμήλους καραβανίου τινός, τὸ ὁποῖον διέσωσεν ἀπὸ βέβαιον κίνδυνον.

Ὅταν λοιπὸν αἱ στρατιαὶ τοῦ Ῥόμελ ἐβάδιζον κατὰ τῆς Ἀλεξανδρείας ἔφθασαν εἰς τὸ Ἐλ Ἀλαμέϊν, εἰς τὸ ὁποῖον ἐστρατοπέδευσαν τὴν νύκτα ἐκείνην καὶ τὴν πρωίαν ἡτοιμάζοντο νὰ ἐπιτεθοῦν κατὰ τῆς πόλεως. Ὁ κόσμος ὁλόκληρος καὶ περισσότερον ἡμεῖς οἱ ὑπόδουλοι τότε Ἕλληνες ὑπὸ δέους συνεχόμενοι, ἀνεμέναμεν ὡς βεβαίαν τὴν πτῶσιν αὐτῆς, μαζὶ μὲ τὴν ὁποίαν θὰ ἐχάναμεν καὶ τὰς τελευταίας ἐλπίδας τῆς ἀπελευθερώσεως μας, ὡς καὶ αὐτὰ τὰ τελευταῖα ὑπολείμματα τοῦ ἐλευθέρου στρατοῦ μας.

Ὅμως ὁ Ἅγιος Μεγαλομάρτυς Μηνᾶς δὲν ἀφῆκε νὰ γίνῃ ἡ ὁλοκληρωτικὴ αὐτὴ καταστροφὴ διότι ὡς Ἕλλην καὶ αὐτὸς Αἰγυπτιώτης συνεπόνεσε τοὺς πάσχοντας

Ἕλληνας καὶ τοὺς συμμάχους αὐτῶν καὶ τὸ μεσονύκτιον, καθ᾽ ἣν στιγμὴν ἐπρόκειτο νὰ ἀρχίσῃ ἡ μάχη, ὢ ἐξαισίου θαυματουργήματος! βλέπουν τινὲς εὐσεβεῖς τὸν Ἅγιον Μηνᾶν ἐξερχόμενον ἐκ τῶν ἐρειπίων τοῦ Ναοῦ αὐτοῦ καὶ ὁδηγοῦντα καμήλους, ὡς ἀκριβῶς ἐν τῇ προῤῥηθείσῃ τοιχογραφίᾳ εἰκονίζετο, εἰσχωροῦντα δὲ ὁμοῦ μὲ αὐτὰς εἰς τὸ στρατόπεδον τῶν ἐχθρῶν.

Εἶναι ἀδύνατον νὰ περιγράψῃ τις τὸν πανικὸν ὅστις κατέλαβεν ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης τοὺς τέως πανισχύρους καὶ ἀηττήτους ἐχθρούς, καθὼς ἐπίσης ἀπερίγραπτος τυγχάνει ἡ ἔκτασις τῆς καταστροφῆς αὐτῶν. Ἀρκεῖ δὲ μόνον νὰ εἴπωμεν ὅτι, ἀπὸ τῆς ὥρας ἐκείνης ἐσήμανε τὸ τέλος τῆς παντοδυναμίας αὐτῶν καὶ ἐντὸς ὀλίγου χρόνου κατενικήθησαν τελείως, ἀπελευθερωθείσης οὕτω τῆς ἡμετέρας πατρίδος.

Τὸ θαῦμα τοῦτο ἐκτιμῶντες καὶ αὐτοὶ οἱ ἀλλόδοξοι σύμμαχοι, προσέφερον εἰς τὸ Πατριαρχεῖον Ἀλεξανδρείας τὸν τόπον ἐκεῖνον διὰ νὰ ἀνακτισθῇ ὁ Ναὸς τοῦ Ἁγίου καὶ νὰ ἱδρυθῇ ἐκεῖ καὶ Μοναστήριον ἐπ᾽ ὀνόματι αὐτοῦ εἰς ἔνδειξιν αἰωνίου εὐγνωμοσύνης πρὸς τὸν Ἅγιον καὶ διὰ νὰ ὑμνολογῆται εἰς αὐτὸν ἀπαύστως, διὰ τὴν ἐπιτελεσθεῖσαν ἐξαίσιον θαυματουργίαν, ὁ ἐν τοῖς Ἁγίοις αὐτοῦ ἐνδοξαζόμενος Θεὸς καὶ ὁ ἔνδοξος αὐτοῦ Μεγαλομάρτυς Ἅγιος Μηνᾶς,

Νεώτερα θαύματα τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ

8) Ὁ Εὐάγγελος Φράγκου κάτοικος Ἀμφιάλης πλησίον Ἁγίου Μηνᾶ Πειραιᾶ (διηγήθηκε τὸ ἑξῆς θαῦμα ποὺ ἔγινε στο παιδί του.)

Στοὺς δευτέρους χαιρετισμοὺς τῆς Παναγίας τὸ παιδί του ἐπῆγε γιὰ πρώτη φορὰ μὲ ἀεροπλάνο στην Αἴγυπτο. Τὸ ἀεροπλάνο βρῆκε μεγάλη ἀνεμοθύελλα καὶ δὲν μποροῦσε νὰ προσγειωθεῖ πουθενὰ καὶ ὁ πιλότος τὸ ἔριξε σὲ μία λίμνη καὶ τὸ ἀεροπλάνο ἔγινε συντρίμμια.

Χωρὶς νὰ ξεροῦν οἱ γονεῖς ὅτι τὸ παιδὶ τοὺς ἐκινδύνευσε, ἡ μὲν μητέρα ἦταν ἀφοσιωμένη στην Παναγία, καὶ προσευχόταν, ὁ δὲ πατέρας ἦταν ἀφοσιωμένος στον Ἅγιο Μηνᾶ καὶ τοῦ φάνηκε ὅτι κουνήθηκε ἡ εἰκόνα του καὶ σὰν νὰ τοῦ εἶπε ὅτι πάει νὰ σώσει τὸ παιδί του. Βλέποντας ὁ πατέρας τὴν κινήσῃ αὐτὴ τῆς εἰκόνας, τὸν ἔπιασε ῥῖγος, σὰν λυποθυμία, χωρὶς νὰ ξέρει ὅτι τὸ παιδί του ἐκινδύνευε. Τὴν ἄλλη ἡμέρα ἐμαθαν ὅτι σκοτώθηκαν ὅλοι οἱ ἐπιβάται τοῦ ἀεροπλάνου καὶ σώθηκε μόνο τὸ παιδί τους. Αὐτὸ ἦταν θαῦμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

9) Ἡ Βαρβάρα Κωστοπούλου διηγηθηκετο ἑξῆς θαῦμα ποὺ ἔκανε γι᾽ αὐτὴν ὁ Ἅγιος Μηνᾶς:

Ἀγαποῦσε ἐναν ἄνδρα ποὺ δούλευε στον ΟΤΕ. Καὶ αὐτὸς τὴν ἀγαποῦσε, ἀλλὰ γιὰ νὰ τὴν παντρευτεῖ ἤθελε ἕνα σπίτι καὶ λεπτά, ἐνῶ αὐτὴ ἦταν φτωχή.

Τὴν ἡμέρα τῆς ἑορτῆς τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ, ὅταν χτύπησαν οἱ καμπάνες, παρακάλεσε τὸν Ἅγ. Μηνᾶ νὰ κάνει τὸ θαῦμα του καὶ νὰ τὴν βοηθήσει νὰ βρει τὸν καταλληλο ἀνθρωπο γιὰ νὰ ἀποκατασταθεῖ. Καὶ πράγματι ὁ Ἅγ. Μηνᾶς ἔκανε τὸ θαῦμα του. Τῆς ἐτηλεφώνησε ὁ ἄνθρωπος ποὺ ἀγαποῦσε, ὅτι θὰ πάει στο σπίτι της γιὰ νὰ τὴν ζητήσει ἀπὸ τοὺς γονεῖς της. Ἀπὸ τότε δοξάζει τὸν Ἅγ. Μηνᾶ καὶ μιλάει παντοῦ γιὰ τὸ θαῦμα ποὺ τῆς ἔκανε.

10) Ἡ Ἀρτεμία Παστρικοῦ διηγεῖται τὸ ἑξῆς θαῦμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ποὺ ἔγινε σ᾽ αὐτήν:

Ὅταν ἦταν 12 ἐτῶν εἶχε ἀῤῥωστήσει ἀπὸ κοιλιακὸ τύφο μὲ πολὺ ὑψηλὸ πυρετὸ καὶ ὁ γιατρὸς ποὺ τὴν παρακολουθοῦσε εἶπε ὅτι μόνο ἕνα θαῦμα μποροῦσε νὰ τὴν σώσει. Μιὰ μέρα, ὅταν ἄνοιξε τὰ μάτια της, εἶδε στὰ πόδια της τὴν κάρα καὶ δύο ὀστᾶ τοῦ Ἁγ. Μηνᾶ καὶ ἔβαλε τίς φωνὲς καὶ τοὺς εἶπε νὰ τὰ πᾶνε στο Ἱερό. Μετὰ εἶδε ὅτι ἀπὸ τὴν τρύπα ποὺ εἴχανε ἀφήσει στὸ σπίτι τους γιὰ κουδούνι, πέρασε ὁ Ἅγιος Μηνᾶς, ἕνα νέο καὶ ὄμορφο παλληκάρι ἐπάνω σὲ ἄσπρο ἀλογο, τὴν πάτησε, τῆς χαμογέλασε καὶ τῆς εἶπε: μὴ φοβᾶσαι, ἐγὼ θὰ σὲ κάνω καλά. Τὴν ἄλλη μέρα ὁ

πυρετὸς ἄρχισε νὰ πέφτει καὶ σὲ τρεῖς μέρες ἔγινε καλὰ καὶ ἀπὸ τότε ἔχει τὸν Ἅγιο Μηνᾶ προστάτη της.

Κάτοικος Ἀμφιάλης Πειραιῶς πλησίον Μονῆς Ἁγίου Μηνᾶ.

11) Ἡ Σπυριδούλα Σεϊτανίδου διηγήθηκε τὸ ἑξῆς θαῦμα ποὺ ἔκανε ὁ Ἅγιος Μηνᾶς: Πρὶν δύο χρόνια ὁ πατέρας της ἔπαθε διάτρηση στομάχου καὶ τὸν ἐπῆγαν στο νοσοκομεῖο. Τοῦ βρήκαν ὅτι εἶχε ὑπόταση 2 καὶ ἦτανε ἑτοιμοθάνατος καὶ εἶπανε ὅτι μόνο ἕνα θαῦμα θὰ τὸν σώσει. Ἔλεγε συνεχῶς τὸ τροπάριο τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καὶ τὸν παρακαλοῦσε νὰ σώσει τὸν πατέρα της. Πράγματι ἔγινε ἡ ἐγχείριση καὶ οἱ γιατροὶ ἐβγῆκαν εὐχαριστημένοι ἀπὸ τὸ χειρουργεῖο καὶ εἶπανε ὅτι ἦταν θαῦμα ποὺ ἔζησε αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος σὲ ἐγχείριση μὲ ὑπόταση 2. Αὐτὸ ἦταν θαῦμα τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ ποὺ ἄκουσε τίς παρακλήσεις της.

Ἡ Ἀρτεμία Παστρικοῦ διηγήθηκε τὸ ἑξῆς γιὰ τὸν πατέρα της:

12) Καθόμαστε πρὶν 10 χρόνια περίπου, στην ταράτσα μας, καὶ τρώγαμε. Ὁ πατέρας ἀφοῦ ἔφαγε καὶ ξάπλωσε ἄρχισε νὰ ἀερίζεται. Τοῦ εἶπε ἡ μητέρα μου, δὲν ντρέπεσαι, ποὺ ἀπέναντι εἶναι ὁ Ἅγιος Μηνᾶς; Λέει τότε ὁ πατέρας μου; Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς εἶναι φίλος μου. Τὸ προσωπικό του ὅμως δὲν μὲ ἀρέση. Δὲν περάσανε οὔτε 10 λεπτά, καὶ ξαφνικὰ τρώη δύο χαστούκια, καὶ αὐτομάτως πρίστηκε τὸ

πρόσωπό του. Ἀπὸ τότε δὲν ξαναεῖπε λέξη γιὰ τὸν Ἅγιο. Καὶ τὸν πιστεύῃ, καὶ τὸν ἀγαπάῃ.

Ἕως αὐτοῦ ἀρκεῖ καὶ ἡ διήγησις τῶν θαυμάτων τοῦ Ἁγίου, πρέπον δὲ εἶναι ἡμεῖς, ὁποῦ ἀκούομεν τῶν Ἁγίων τὰς διηγήσεις καὶ τὰ μαρτύρια, νὰ σπουδάζωμε πῶς νὰ τοὺς μιμηθῶμεν. διότι καὶ ὁ Χριστὸς τοὺς τοιούτους ἐπαινεῖ, εἰς τὸ κατὰ Λουκᾶν Εὐαγγέλιον, ἐν κεφαλαίῳ ια΄ καὶ λέγει: «Μακάριοι οἱ ἀκούοντες τὸν λόγον τοῦ Θεοῦ καὶ φυλάσσοντες αὐτόν. Λοιπὸν πρέπει ὡσὰν πῶς ἔχομεν τὴν ὀρθὴν πίστιν, ἔτσι νὰ ἔχομεν καὶ ἔργα θεάρεστα, ἵνα καὶ ἡ πίστις νὰ στερεώνεται μὲ τὰ ἔργα, καὶ τὰ ἔργα νὰ βεβαιώνωνται μὲ τὴν πίστιν, διότι οὐδὲ ἐὰν ἔχωμε πίστιν ὀρθήν, καὶ ἔργα θεάρεστα δὲν ἔχωμεν, δυνόμαστεν νὰ σωθοῦμεν, οὐδὲ πάλιν, ἐὰν ἔχωμεν ἔργα, καὶ δὲν πιστεύωμεν ὀρθά, δυνόμαστεν νὰ κερδήσωμεν σωτηρίαν, διὰ τοῦτο εἶναι τὸ δίκαιον, ἐὰν θέλωμεν καὶ τῆς κολάσεως νὰ ἐλευθερωθῶμεν, καὶ τῆς Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν νὰ ἐπιτύχωμεν, καὶ μὲ τὰ δύο νὰ στολιζόμεστεν, καὶ μὲ πίστιν ὀρθὴν καὶ μὲ ἔργα θεάρεστα, διότι τί τὸ ὄφελος, εἰπέ μοι, ἐὰν ἕνα δένδρον εἶναι ὑψηλόν, καὶ ἔχῃ φύλλα πολλά, καρπὸν δὲ νὰ μὴν ἔχῃ;» ἔτσι καὶ τὸν Χριστιανὸν δὲν τὸν ὠφελεῖ τίποτες ἡ πίστις, ἐὰν ἀμελῇ τῶν ἀρετῶν, ἐπειδὴ ἡ διὰ τῶν ἔργων πίστις εἶναι πλέον βεβαιότερη παρὰ τὴν διὰ λόγου. Μὴ γοῦν θαῤῥοῦμεν μόνον μὲ τὴν ὀρθόδοξον πίστιν νὰ σωθοῦμεν, εὐσεβέστατοι ἄρχοντες, ἀλλὰ πρὸς τὴν πίστιν τὴν ἁγίαν ἂς σπουδάσωμεν νὰ κατορθώσωμεν καὶ ἔργα

θεάρεστα. Μὴν ἀγωνιζώμεστεν μόνον πῶς νὰ θεραπεύωμεν τὸ κορμὶ μας, ἀλλὰ πολλῷ μᾶλλον ἂς σπουδάσωμεν νὰ ἰατρεύωμεν τὴν ψυχήν μας. Διότι, εἰπέ μοι, δὲν συγκείμεθα ἀπὸ δύο φύσεις, ἐκ ψυχῆς λέγω καὶ σώματος; Τὸ λοιπὸν διατὶ δὲν ἐπιμελούμεθα κἂν **Τσια** τῶν δύο; ἀλλὰ τὸ μὲν κορμὶ μὲ κάθε τρόπον τὸ θεραπεύομεν, καὶ μὲ φαγὶ πλέον τοῦ πρέποντος τὸ τρέφομεν, καὶ ἐὰν καὶ καμμίαν φορὰν παραμικρὴ ἀσθένεια μᾶς ἔλθῃ, πᾶσαν μηχανὴν κάμνομεν, πᾶσαν τέχνην γυρεύομεν, ὥστε νὰ διορθώσωμεν τὸ αἴτιον τῆς ἀῤῥωστίας, καὶ εἰς μὲν τὸ ἔλαττον καὶ τὸ ἀτιμότερον κορμὶ τοιαῦτα καὶ ἄλλα περισσότερα σπουδάζομεν, διὰ δὲ τὴν ταλαίπωρον ψυχὴν οὐδὲ κἂν ἔννοιαν ἔχομεν ὅτι ἀσθενεῖ;

Καὶ τοῦτο, ἐὰν θελήσῃς νὰ ἴδῃς, πόσον διαφέρει τὸ σῶμα ἀπὸ τὴν ψυχήν, θέλεις τὸ καταλάβῃ, ἐὰν συλλογισθῇς, ποταπὸν ἀναμένει τὸ κορμί, ὅταν χωρισθῇ τῆς ψυχῆς. Μὴ γοῦν ἀμελοῦμεν διὰ τὸ αἰώνιον, καὶ διὰ τὸ φθαρτὸν ἐννοιαξόμεστεν. Μὴ σπουδάζωμεν διὰ τὸ πρόσκαιρον κορμί, καὶ διὰ τὴν ἀθάνατον ψυχὴν ἀμελοῦμεν, ἀλλὰ ὡσὰν πῶς τρέφομεν τὸ κορμὶ μὲ αἰσθητὰ φαγητά, ἔτσι ἂς τρέφωμεν καὶ τὴν ψυχήν μας μὲ τὴν μελέτην τῶν θείων Γραφῶν, ὡσὰν πῶς ἐνδύνομεν τὸ κορμὶ μας, ἔτσι ἂς ἐνδύσωμεν καὶ τὴν ψυχήν μας μὲ ἀρετές, ὡσὰν πῶς πίνομεν σιρόπια καὶ καθάρσια διὰ τὴν ὑγείαν τοῦ σώματος, ἔτσι ἂς ἐξομολογούμεστεν, καὶ ἂς μετανοοῦμεν εἰς τὰς ἁμαρτίας μας, νὰ καθαριζώμαστε. Καὶ μάλιστα, ἐὰν

θέλῃς νὰ τὸ ἐξετάσῃς ἡ μὲν θεραπεία τοῦ σώματος ἔχει καὶ πολλὴν ἔξοδον, ἡ δὲ τῆς ψυχῆς εἶναι κατὰ πολλὰ εὔκολη, καὶ ἀνέξοδος καὶ ἐλαφρά, διότι ἐδῶ μὲν ἐπὶ τῆς ἐπιμελείας τοῦ σώματος, ὅταν ἀῤῥωστήσῃς ἀνάγκη εἶναι καὶ χρήματα νὰ ἐξοδιάσῃς, ἀλλὰ μὲν εἰς τοὺς ἰατρούς, ἀλλὰ δὲ εἰς φαγητὰ καὶ ἐνδύματα, ἐπὶ δὲ τῆς ψυχῆς οὐδεμία ἔξοδος γίνεται, ἀλλὰ ἐὰν θελήσῃς, ἀνέξοδα εὑρίσκεις τὴν θεραπείαν.

Διότι, εἰπέ μοι: ποία ἔξοδος εἶναι νὰ συχνάζῃς εἰς τὴν Ἐκκλησίαν νὰ ἀκούῃς τὰς θείας Γραφὰς καὶ νὰ τρέφῃς τὴν ψυχήν σου; Εἶδε καὶ θέλεις νὰ μάθῃς, ὅτι ἡ ἀκρόασις τῆς Γραφῆς εἶναι τροφὴ τῆς ψυχῆς, ἄκουε τοῦ Μωϋσέως ἐν τῷ Δευτερονομίῳ λέγοντος, «οὐκ ἐπ᾽ ἄρτῳ μόνῳ ζήσεται ἄνθρωπος, ἀλλ᾽ ἐν παντὶ ῥήματι ἐκπορευομένῳ διὰ στόματος Θεοῦ». Ποία ἔξοδος εἶναι νὰ μετανοήσῃς καὶ νὰ ἐξομολογηθῇς τὰς ἁμαρτίας σου εἰς πνευματικὸν Πατέρα; Ποῖος κόπος εἶναι νὰ εἴπῃς ἐνώπιον τοῦ Θεοῦ, ὅτι ἥμαρτες; Ποῖος μόχθος εἶναι νὰ ὁμολογήσῃς τοῦ λόγου σου πταίστην κατ᾽ ἔμπροσθεν τοῦ καρδιογνώστου Θεοῦ; διότι, μὴν ὁ Θεὸς δὲν ἠξεύρει τὰς ἁμαρτίας σου, καὶ τὰς κρύβεις; μὴν θέλῃς νὰ τὸν λάβῃς, καὶ φοβᾶσαι νὰ τὲς ἐξομολογηθῇς; καὶ προτοῦ νὰ ἁμαρτήσῃς; ὁ Θεὸς ἐπρογίνωσκέ τι. Τί γοῦν; θέλει νὰ μετανοήσῃς, μοναχός σου, θέλει νὰ εἴπῃς, ὅτι ἔσφαλες, καὶ αὐτὸς σὲ δικαιώνει, διότι ἔτσι ὥρισε διὰ τοῦ Προφήτου Ἡσαΐου: «λέγε σὺ πρῶτος τὰς ἁμαρτίας σου, ἵνα δικαιωθῇς». Καὶ πάλιν ὁ Προφήτης Δαβὶδ ἐν τῷ λα΄ Ψαλμῷ, «εἶπα ἐξαγορεύσω κατ᾽ ἐμοῦ τὴν

ἀνομίαν μου τῷ Κυρίῳ, καὶ σὺ ἀφῆκας τὴν ἀσέβειαν τῆς καρδίας μου». Μὴ γοῦν εὑρίσκωμεν ἀφορμὴν καὶ λέγωμεν, ὅτι βαριὲς εἶναι αἱ ἐντολὲς τοῦ Χριστοῦ, διότι κάμνομεν τὸν Χριστὸν ψεύστην, ὅστις ὁρίζει εἰς τὸ κατὰ Ματθαῖον Εὐαγγέλιον ἐν τῷ ια΄ κεφαλαίῳ: «Ὁ ζυγὸς χρηστὸς καὶ τὸ φορτίον μου ἐλαφρόν ἐστι». Ὁμοίως καὶ τὸν θεολόγον Ἰωάννην, ὅστις γράφει εἰς τὴν πρώτην του ἐπιστολὴν ἐν κεφαλαίῳ ε΄ καὶ λέγει, «καὶ αἱ ἐντολαὶ αὐτοῦ βαρεῖαι οὐκ εἰσί». Μάλιστα, δὲ τοῦ λόγου μας ἂς αἰτιαζώμεστεν, ὅτι διὰ νὰ εἴμεσθεν ἀμελεῖς καὶ ὀκνηροί, μᾶς φαίνουνται βαριές. Διὰ τοῦτο μὴν ἀμελοῦμεν τὰς σωτηρίας, μας τώρα, ἀδελφοὶ ἠγαπημένοι, ὁποῦ ἔχομεν καιρόν, διότι θέλει ἔλθῃ καιρός, ὁποῦ αὐτὲς ἡ ἀφορμὲς δὲν μᾶς θέλουν ὠφελήσῃ τίποτες μόνον ἕως ἔχομεν καιρὸν μετανοίας, ἂς λάβωμεν ἔννοιαν τῆς μελλούσης κρίσεως, ἂς ἐνθυμηθοῦμεν καὶ τὸν θάνατον μας καμμίαν φοράν, ἂς ἐνθυμηθοῦμεν τὰ ὑστερινά μας, ἂς ἐνθυμηθοῦμεν, πῶς γινόμεστεν χῶμα καὶ γῆ καὶ σποδός, ἂς ἐνθυμηθοῦμεν, ὅτι δὲν μᾶς ἔπλασε ὁ Θεὸς μόνον διὰ ἐτοῦτον τὸν κόσμον ἀλλά. διὰ τὴν ἀπόλαυσιν τῶν μελλόντων αἰωνίων ἀγαθῶν. Διότι, μὴν νὰ ἐγενηθήκαμεν εἰς τὸν κόσμον, διὰ νὰ εἴμεσθεν ἀθάνατοι; μὴ διὰ τοῦτον ἐπλάσθημεν ἐκ Θεοῦ, διὰ νὰ τρώγωμεν καὶ νὰ πίνωμεν; οὐχὶ ἔγινεν ὁ ἄνθρωπος διὰ τὸ φαγί, ἀλλὰ τὸ φαγὶ ἔγινε διὰ τὸν ἄνθρωπον. Μὴ γοῦν ἀντιστρέφωμεν τὴν τάξιν, μηδὲ ὡσὰν νὰ ἐγίναμεν διὰ τὸ φαγί, ἔτσι ἂς τὸ σπουδάζωμεν. ἀλλὰ ἂς ἔχῃ καὶ αὐτὸ

μέτρον καὶ ὥραν, τῆς δὲ ψυχῆς ἡ τροφὴ ἂς εἶναι περισπούδαστος εἰς ἡμᾶς. μόνον αὐτὴ ἂς μὴν ἔχῃ μέτρον καὶ ὥραν, μάλιστα δὲ πᾶσαν ὥραν ἂς τὴν σπουδάζωμεν. Καὶ ὡσὰν πῶς δὲν περνᾷ ὥρα, ἐὰν δὲν ἀναπνεύσωμεν, ἔτσι μηδὲ ὥρα νὰ μὴ περνᾷ, ἐὰν μὴ μελετήσωμεν περὶ τῆς ψυχικῆς τροφῆς, ἥτις ἐστίν, ὡς εἴπομεν, ἡ ἀνάγνωσις τῶν θείων Γραφῶν, ἡ μελέτη τῶν τοῦ Θεοῦ ἐντολῶν, ἡ μνήμη τοῦ θανάτου, καὶ ἐπὶ τούτοις ἡ ἐξομολόγησις. Ταῦτα ἀείποτες ἂς ἐννοιαζώμεστεν, αὐτὰ πάντοτε ἂς μελετοῦμεν, ἵνα τοιουτοτρόπως πολιτευόμενοι τῆς μὲν κολάσεως ἐλευθερωθῶμεν, τῆς δὲ Βασιλείας τῶν Οὐρανῶν ἀξιωθῶμεν ἐν Χριστῷ Ἰησοῦ τῷ Κυρίῳ ἡμῶν. Ὧ ἡ δόξα καὶ τὸ κράτος εἰς τοὺς αἰῶνας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΤΑ 100 ΧΡΟΝΑ ΤΟΥ ΝΑΟΥ ΤΟΥ ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ ΕΙΣ ΗΡΑΚΛΕΙΟΝ ΚΡΗΤΗΣ

ΜΗΝΙΑΙΟΝ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ
«ΑΝΑΓΕΝΝΗΣΙΣ»
ΕΤΟΣ ΛΔ΄, ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ 1995, ἀρ.455

Η ΕΚΑΤΟΝΤΑΕΤΗΡΙΔΑ Ι. Ν. ΑΓΙΟΥ ΜΗΝΑ ΗΡΑΚΛΕΙΟΥ

Ἕνα ἀπὸ τὰ σημαντικὰ ἱερὰ γεγονότα στὴν Ἐκκλησία τῆς Κρήτης ἀπετέλεσε ὁ πανηγυρικὸς ἑορτασμός, μὲ

τὶς λαμπρὲς ἐκδηλώσεις τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τὰ πρῶτα ἐγκαίνια τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

Ὅμως ἡ χάρις τοῦ Μεγαλομάρτυρος καὶ θαυματουργοῦ Προστάτη τοῦ Ἡρακλείου ἠθέλησε νὰ χαρίσει στὸ μεγάλο Κάστρο ἰδιαίτερα, καὶ γενικώτερα στὸ νησὶ τῶν ἡρώων καὶ τῶν μαρτύρων, ξεχωριστὴ θέση καὶ μεγαλοπρέπεια, μὲ πλῆθος θείων δωρημάτων καὶ θαυμάτων.

Ἀνάλογα εἶναι καὶ τὰ ἔργα μνήμης, τέχνης καὶ προσφορᾶς, ὥστε ὁ Ναὸς νὰ ἀποτελεῖ πλέον ἕνα πνευματικό, θρησκευτικό, ἐθνικὸ καὶ κοινωνικὸ κέντρο διαχρονικῆς καὶ φωτεινῆς παρουσίας καὶ προστασίας τοῦ Ἁγίου, ἐν μέσῳ λαοῦ μὲ ζωντανὴ τὴν εὐσέβεια καὶ ἀδιάκοπη τὴν προσκύνηση καὶ ἀφοσίωση πρὸς τὸν θαυματουργὸ Προστάτη καὶ εὐεργέτη, τὸν Ἅγιο Μηνᾶ.

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ κ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ ΠΡΟΣ ΤΟΝ ΕΞΟΧΩΤΑΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟΝ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ

Ἐξοχώτατε κ. Πρόεδρε,

Μετὰ πολλῆς χαρᾶς καὶ τιμῆς σᾶς δεχόμεθα σήμερον κατὰ τὴν εὔσημον ταύτην ἡμέραν τοῦ ἑορτασμοῦ τῆς

Ἑκατονταετείας ἀπὸ τῶν ἐγκαινίων τοῦ Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ τοῦ Μεγαλομάρτυρος Μηνᾶ.

Ὁ μεγαλοπρεπὴς οὗτος Ναὸς ἀποτελεῖ τὸ πνευματικόν, ἐθνικὸν καὶ κοινωνικὸν κέντρον τοῦ λαοῦ τῆς Κρήτης, καὶ μάλιστα τοῦ Μεγάλου Κάστρου.

Ἀπὸ τὴν στιγμὴν ὅπου ὁ Ἅγιος ἔσωσε τόσον θαυματουργὰ ἀπὸ τὴν σφαγήντων Τούρκων τὸν λαὸν τοῦ Ἡρακλείου, καὶ ἐκτίσθη ὁ μεγαλοπρεπὴς Ναὸς πρὸς τιμήν του, δὲν ἔπαυσε νὰ ἀποτελῇ τὸ κέντρον λατρείας καὶ ἁγνωμοσύνης μὲ τὰ πολλὰ θαύματα καὶ τὴν μεγάλην δόξαν.

Ὑπῆρξε μέγας καὶ θαυμαστὸς ὁ ρόλος καὶ ἡ σημασία τοῦ προσκυνήματος ὡς περιφανοῦς κέντρου Ὀρθοδοξίας, ἁγνοῦ πατριωτισμοῦ καὶ φιλανθρωπικῆς δραστηριότητος.

Σήμερον ἡ παρουσία Σας ἐλάμπρυνε ἔτι μᾶλλον τὸν πανηγυρισμόν.

Εὐχόμεθα ὁ Κύριος Ἰησοῦς, διὰ πρεσβειῶν τοῦ Μεγαλομάρτυρος, νὰ εὐλογῇ τὴν ζωήν Σας καὶ τὴν μεγάλην ἀποστολήν Σας.

«Καλῶς ἤλθατε»

ΠΡΟΣΦΩΝΗΣΙΣ ΤΟΥ ΣΕΒΑΣΜΙΩΤΑΤΟΥ ΑΡΧΙΕΠΙΣΚΟΠΟΥ ΚΡΗΤΗΣ κ.κ. ΤΙΜΟΘΕΟΥ

Παναγιώτατε,

Ὁ πάνδημος, μὲ τόσην λαμπρότητα καὶ ἐνθουσιασμόν, εὐλάβειαν καὶ συγκίνησιν ἑορτασμὸς τῶν ἑκατὸν χρόνων ἀπὸ τῶν ἐγκαινίων τοῦ μεγαλόπρεπους ναοῦ τοῦ Μεγαλομάρτυρας Ἁγίου Μηνᾶ, ἔδειξε καθαρὰ πόσον ὁ λαός μας σέβεται καὶ τιμᾶ τὸν Ἅγιον καὶ πόσον βαθειὰ εἰς τὴν ἠτυχὴν τῶν Κρητῶν εἶναι ριζωμένα ἡ ἀγάπη καὶ ὁ σεβασμός, ἡ τιμὴ καὶ ἡ ἀφοσίωσις εἰς τὰς ἱεράς μας παραδόσεις, μὲ συνδυασμὸν τῆς θρησκευτικῆς πίστεως καὶ τῆς ἀγάπης εἰς τὴν πατρίδα καὶ τὴν ἐλευθερίαν.

Τὸν πανηγυρισμὸν αὐτὸν λαμπρύνει ἡ παρουσία Σας, Παναγιώτατε.

Ἔπειτα ἀπὸ τὸν κόπον ἀρκετῶν ἐκδηλώσεων εἰς τὸ Ἐξωτερικὸν εὑρίσκεσθε καὶ πάλιν εἰς Κρήτην καὶ ὁ λαός μας μὲ χαρὰν Σᾶς βλέπει νὰ προϊστασθε τῶν ἑορταστικῶν, καὶ ἄλλων ἐκδηλώσεων πλησίον μας.

Σᾶς ὑποδετόμεθα μὲ αἰσθήματα υἱϊκῆς ἀφοσιώσεως καὶ σεβασμοῦ.

Ἡ Ἱερὰ Σύνοδος εὐχαριστεῖ θερμότατα διὰ τὴν τιμὴν καὶ τὴν πατρικὴν ἀγάπην.

Ἐρχεσθε νὰ τιμήσετε τὸν Μεγαλομάρχυρα καὶ ὡς ἡγέτης τοῦ Ὀρθοδόξου τῆς Μεγαλονήσου πληρώματος.

Ἡ παρουσία Σας φέρει τὸ μήνυμα τῆς Ὀρθοδοξίας, τῆς ὁποίας τὸ σκάφος εὑρίσκεται εἰς τὰς στιβαρὰς χεῖρας Σας καί, παρὰ τὰ ἀντίθετα ρεύματα, μὲ τόσην δεξιοτεχνίαν καχευθύνετε πρὸς τὸν σκοπὸν καὶ τὴν σωτηριώδη πορείαν της.

Καλῶς ἤλθατε Παναγιώτατε!

Δεχθῆτε θερμᾶς εὐχὰς τῶν πιστῶν καὶ πνευματικῶν τέκνων Σας.

Η ΟΜΙΛΙΑ ΤΗΣ Α.Θ. ΠΑΝΑΓΙΟΤΗΤΟΣ
ΤΟΥ ΟΙΚΟΥΜΕΝΙΚΟΥ ΠΑΤΡΙΑΡΧΟΥ κ.κ.
ΒΑΡΘΟΛΟΜΑΙΟΥ
ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΠΑΝΗΓΥΡΙΚΗΝ ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΑΝ
ΕΙΣ ΤΟΝ ΑΓΙΟΝ ΜΗΝΑΝ

Ἱερώτατε Ἀρχιεπισκοπε Κρήτης καὶ ἀγαπητὲ ἐν Χριστῷ ἀδελφὲ κύριε Τιμόθεε.

Λοιποὶ Προσφιλέστατοι καὶ Ἱερώτατοι ἐν Χριστῷ ἀδελφοί, Εὐλογημένε καὶ ἡρωικὲ καὶ ἠγαπημένε λαὲ τῆς μεγαλονήσου Κρήτης.

Ὄντως μεγάλη ἡ σημερινὴ ἑορτὴ τοῦ Ἁγίου Μεγαλομάρτυρας Μηνᾶ!

Χαίρει σήμερον ἡ Κρήτη, χαίρει ἡ πόλις τοῦ Ἡρακλείου, χαίρει ὁ περίλαμπρος οὗτος Ναός. Χαίρομεν οἱ λειτουργοὶ καὶ μέτοχοι τῆς πανηγυρικῆς ταύτης θείας Λειτουργίας, ἥτις ἀποτελεῖ τὸ κέντρον τῶν ἐφετεινῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων ἐπὶ τῇ συμπληρώσει ἑκατονταετίας ἀπὸ τῶν ἐγκαινίων τοῦ καυχήματος τούτου τῆς Μεγαλονήσου.

Πρὸ ἑκατὸν ἐτῶν, τὴν 16ην Ἀπριλίου 1895, ὑπερήφανος ὁ κρητικὸς λαὸς μὲ ἐπὶ κεφαλῆς τὸν ἀοίδιμον ἐκεῖνον Μητροπολίτην Κρήτης Τιμόθεον Καστρινογιαννάκην, ἑώρτασε τὰ ἐγκαίνια τοῦ Καθεδρικοῦ τούτου Ναοῦ τῆς πρωτευούσης τῆς Κρήτης. Εἶχε δὲ κάθε δικαίωμα νὰ αἰσθάνεται ὑπερήφανος, διότι εἶχεν ἀνεγείρει διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ εἰσφορῶν, ἄνευ τινὸς κρατικῆς ἐνισχύσεως, ἕνα Ναὸν μεγαλύτερον ἀπὸ τὸν Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς πρωτευούσης τῆς Ἑλλάδος.

Τὰ θεμέλια αὐτοῦ εἶχον τεθῆ κατὰ τὸ 1862, τουτέστιν ἀκριβῶς κατὰ τὸ ἔτος, καθ᾽ ὃ ἐπεραταθη καὶ ἐνεκαινιάσθη ὁ Καθεδρικὸς Ναὸς τῶν Ἀθηνῶν! Ἴσως μάλιστα ἡ ἀνέγερσις τοῦ Ναοῦ ἐκείνου τῆς πρωτευούσης τῆς μικρᾶς τότε Ἑλλάδος ἀπετέλεσε τὸ ἔναυσμα πρὸς ἀνάληψιν πρωτοβουλιῶν δι᾽ ἀνέγερσιν ἀναλόγου μεγέθους ναῶν εἰς διάφορα κέντρα τοῦ ἐκτὸς Ἑλλάδος Ἑλληνισμοῦ. Διότι παρατηροῦμεν, ὅτι τῷ 1877ῳ ὁλοκληροῦται ἡ Ἁγία Σοφία τοῦ Λονδίνου, τῷ 1880ῳ ἡ Ἁγία Τριὰς τοῦ Σταυροδρομίου

Κωνσταντινουπόλεως, τῷ 1895ῳ ὁ Ἅγιος Στέφανος τῶν Παρισίων καὶ ὁ Ἅγιος Μηνᾶς τοῦ Ἡρακλείου, τῷ 1900ῳ ὁ Ἅγιος Θεράπων Μυτιλήνης, τῷ 1905ῳ ἡ Ἁγία Τριὰς Χαλκηδόνος.

Πρόκειται περὶ Ναῶν μεγάλων καὶ περιλάμπρων, δημιουργημάτων τῆς εὐγενοῦς φιλοτιμίας τῶν ὀρθοδόξων Ἑλλήνων ἐκείνων, οἵτινες, ὡς ἀποδεικνύεται ἐκ τῆς ἱστορίας ἀλλὰ καὶ τῆς σημερινῆς πραγματικότητος, μεγαλουργοῦν ὅταν εὑρίσκωνται ἐντὸς ξένων κρατῶν καὶ προοδεύουν στηριζόμενοι ἐπὶ τῶν ἰδίων αὐτῶν ἱκανοτήτων, οὐχὶ δὲ ἐπὶ κρατικῶν παροχῶν καὶ ἐνισχύσεων.

Ὁ μέγας οὗτος Ναὸς τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καὶ οἱ λοιποὶ προμνημονευθέντες τῆς ἐποτης ἐκείνης, ἀποτελοῦν τὰ μεγαλειώδη μνημεῖα μίας περιόδου δόξης τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου καὶ τῶν Μητροπόλεων αὐτοῦ, μίας «χρυσῆς ἐποτης», ὅτε ἡ οἰκοδομικὴ δραστηριότης, ἐκδηλουμένη εἰς ἀνεγέρσεις ναῶν, σχολείων καὶ λοιπῶν κοινωφελῶν ἱδρυμάτων εἶχε φθάσει εἰς τὸ ἀποκορύφωμα αὐτῆς, εἰς βαθμὸν καταπλήσσοντα καὶ προκαλοῦντα ἀπέραντον θαυμασμὸν εἰς ἡμᾶς τοὺς μεταγενεστέρους.

Ἀληθῶς ὅμως δὲν δυνάμεθα νὰ ἐκτιμήσωμεν τὸ μέγεθος ἑνὸς κατορθώματος, ἐὰν δὲν μεταφερθῶμεν ἐντός του πλαισίου τῆς ἐποχῆς αὐτοῦ.

Σήμερον ὄντως ὁ Ναὸς οὗτος ἀποτελεῖ καύχημα τῆς πολυανθρώπου καὶ εὐημερούσης πόλεως τοῦ Ἡρακλείου. Ὅμως πρέπει νὰ φέρωμεν εἰς τὸν νοῦν ἡμῶν, ὅτι κατὰ τὴν περίοδον τῶν 33 ἐτῶν τῆς ἀνεγέρσεως αὐτοῦ τὸ Ἡράκλειον εἶχε πληθυσμὸν κατὰ πολὺ μικρότερον τοῦ σημερινοῦ, ἐκ τούτου δὲ μόλις τὸ ἓν τρίτον ἀπετέλουν οἱ χριστιανοί. Οὕτως ἐν ἐτει 1881, ἤτοι περὶ τὰ μέσα τῆς περιόδου ἐκείνης, οἱ Ὀρθόδοξοι Χριστιανοὶ τῆς πόλεως ἀνήρχοντο μόλις εἰς ἓξ χιλιάδας τριακόσιους ἑξήκοντα, ἐπὶ συνόλου εἴκοσι μίας χιλιάδων κατοίκων. Καὶ ὅμως, οἱ ὀλιγάριθμοι ἐκεῖνοι Ἡρακλειῶται Χριστιανοὶ εἶχον τὴν τόλμην νὰ ἀποφασίσουν ἐν ἔτει 1862 καὶ τὴν δύναμιν νὰ ὁλοκληρώσουν μέχρι τοῦ 1895 ἓν τοιοῦτον μεγαλούργημα.

Τὸ μέγεθος τοῦ τολμήματος συνειδητοποιοῦμεν μόνον ἐὰν συγκρίνωμεν τὸν μεγαλειώδη τοῦτον ναὸν πρὸς τὸν παλαιότερον Καθεδρικὸν Ναὸν τῆς πόλεως, τὸν παρακείμενον μικρὸν ναόν, τὸν «παλαιὸν Ἅγιον Μηνᾶν». Ἐν τούτῳ τῷ μικρῷ ναῷ εἶχε τὴν Μητροπολιτικὴν αὐτοῦ καθέδραν, ἐν τούτῳ συνεκάλει εἰς σύνοδον τοὺς Ἐπισκόπους της Κρήτης ὁ ἀοίδιμος ἐκεῖνος Μητροπολίτης Κρήτης Διονύσιος Χαριτωνίδης, ὁ εἶτα Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης Διονύσιος ὁ Ε΄, ὅτε ἔθεσε τὰ θεμέλια του νῦν Καθεδρικοῦ τούτου Ναοῦ. Ποία δύναμις πίστεως ἐνέπνεε τότε τὸν Διονύσιον καὶ τοὺς περὶ αὐτὸν γενναίους Κρήτας, ποία μυστικὴ φωνὴ ὤθει αὐτοὺς εἰς

τὴν μεγάλην ἀπόφασιν; Πῶς ἔβλεπον τὸ ὅραμα τοῦ μέλλοντος νὰ ἀνεγερθῇ ναοῦ, ἑνὸς τῶν μεγίστων ναῶν τῆς Βαλκανικῆς ἡ ἴσως τότε τοῦ μεγίστου, δοθέντος ὅτι δὲν ὑπῆρχον εἰσέτι οὔτε ὁ Ἅγιος Ἀλέξανδρος Νέφσκυ τῆς Σόφιας, οὔτε ὁ Ἅγιος Ἀνδρέας τῶν Πατρῶν, οὔτε ὁ Ρωσικὸς Ἅγιος Ἀνδρέας τοῦ Ἁγίου Ὄρους, ἐνῷ ἀφ᾽ ἑτέρου ὁ Ἅγιος Δημήτριος τῆς Θεσσαλονίκης δὲν ἀνῆκε τότε εἰς τὴν Χριστιανικὴν λατρείαν; Δὲν δυνάμεθα νὰ ἀπαντήσοιμεν εἰς τοιαῦτα ἐρωτήματα, δυνάμεθα μόνον νὰ θαυμάζωμεν τὸ ἀποτέλεσμα τῆς ἀποφάσεως ἐκείνης καὶ νὰ δοξάζωμεν τὸν Θεὸν δι᾽ αὐτό.

Αἰωνία ἡ μνήμη τῶν κτητόρων τοῦ Ἁγίου Ναοῦ τούτου!

Χάρις εἰς ἐκείνους ἡ σημερινὴ πρωτεύουσα τῆς Κρήτης δύναται νὰ καυχᾶται διὰ τὸν Ναὸν τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ὅπως ἡ ἀρχαία πρωτεύουσα Κνωσσὸς ἐκαυχᾶτο διὰ τὰ ἀνάκτορα τοῦ Μίνωος. Ὁ οἶκος τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ καὶ ὁ οἶκος τοῦ Μίνωος συμβολίζουν ὁ μὲν τὴν Χριστιανικήν, ὁ δὲ τὴν προχριστιανικὴν Κρήτην. Οἱ δὲ σύγχρονοι Κρῆτες δύνασθε νὰ ἀγαπᾶτε καὶ τὴν Χριστιανικὴν καὶ τὴν προχριστιανικήν, ὅμως ἀνήκετε ἀσφαλῶς εἰς τὴν Χριστιανικὴν Κρήτην.

Ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ θεωροῦμεν εὔκαιρον νὰ ἐξάρωμεν τὸ ὑπερεθνικὸν καὶ οἰκουμενικὸν πνεῦμα τῆς Ὀρθοδοξίας. Παρὰ τὸ γεγονὸς ὅτι ἡ Χριστιανικὴ Κρήτη

ἀνέδειξεν εἰς δόξαν Θεοῦ πληθῶν μεγάλων καὶ γνωστότατων Ἁγίων, ὅμως ὁ λαὸς τὸν Ἡρακλείου ἔχει ὡς πολιοῦχον ἕνα Ἅγιον οὐχὶ Κρητικῆς, ἀλλ᾽ Αἰγυπτιακῆς καταγωγῆς. Ὁ ἐν Φρυγίᾳ μαρτυρήσας Ἅγιος Μεγαλομάρτυς Μῆνας κατήγετο ἐξ Αἰγύπτου, αὐτὸ δὲ τοῦτο τὸ ὄνομα Μηνᾶς ἦτο γνησίως Αἰγυπτιακόν, γνωστὸν ἤδη ἀπὸ τοῦ ὁμωνύμου πρώτου Φαραὼ τῆς Αἰγύπτου, τοῦ ζήσαντος περὶ τὸ 3100 π.Χ. Ἀλλά, κατὰ τὸ γνήσιον Ὀρθόδοξον Χριστιανικῶν πνεῦμα πάντα τὰ ἔθνη συνενοῦνται εἰς μίαν καὶ τὴν αὐτὴν Ἐκκλησίαν καὶ οἱ Ἅγιοι τὸν Χριστοῦ τιμῶνται πανταχοῦ ἀνεξαρτήτως ἐθνικῆς καταγωγῆς. Ἵνα δὲ ἀκριβέστερον εἴπωμεν, ἐκτὸς Χριστοῦ ὑφίστανται ξένα πρὸς ἄλληλα «ἔθνη», ἐνῷ συνενοῦνται εἰς ἓν σῶμα, αὐτὸ τοῦτο τὸ θεανθρώπινον σῶμα τοῦ Χριστοῦ, ἔνθα ἐσμὲν ἀλλήλων μέλη. Διὰ τοῦτο ἐν τῇ Χριστιανικῇ σκέψει ἐπεκράτησε νὰ ὀνομάζωνται «ἔθνη» καὶ «ἐθνικοὶ» οἱ λαοὶ οἱ μὴ δεχθέντες τὸν Χριστόν, ἐνῷ ἀντιθέτως οἱ πιστοὶ τοῦ Χριστοῦ θεωροῦνται εἷς λαός, ὁ λαὸς τοῦ Θεοῦ, ὡς ἓν γένος, τὸ γένος τῶν Χριστιανῶν. Ἐν τούτῳ ἀκριβῶς, τῷ γνησίῳ Ὀρθοδόξῳ Χριστιανικῷ πνεύματι, τῷ ξένῳ πρὸς οἱανδήποτε ἔννοιαν ἐθνικισμοῦ ἢ τοπικισμοῦ, οἱ Χριστιανοὶ τοῦ Ἡρακλείου ἔχετε ἑνωθῆ καὶ ταυτισθῆ μετὰ τοῦ θαυματουργοῦ προστάτου καὶ ἠγαπημένου πολιούχου ὑμῶν ἐνδόξου Μεγαλομάρτυρος Ἁγίου Μηνᾶ τοῦ ἐκ τῆς Αἰγύπτου. Αὕτη εἶναι ἡ ἀπάντησις τῆς Ὀρθοδοξίας εἰς τοὺς ἐθνικιστικοὺς ἐξτρεμισμούς,

οἵτινες ὑπὸ διαφόρους μορφὰς ἀπειλοῦν νὰ μετατρέψουν ἅπαν τὸ πρόσωπον τῆς γ[γς εἰς θέατρον πολεμικῶν τραγῳδιῶν, ἤδη δὲ κατὰ τόπους ἔχουν κατορθώσει τοῦτο. Ὁ ἀληθὴς Χριστιανὸς ἐξ ὅλης καρδίας ἀγαπᾷ τὴν πατρίδα αὐτοῦ, τὸ ἔθνος αὐτοῦ, τὴν πολιτιστικὴν αὐτοῦ κληρονομίαν, συγχρόνως ὅμως ἡ ἀγάπη αὐτοῦ ἐπεκτείνεται εἰς «πάντα τὰ ἔθνη», εἶναι ἱκανὴ νὰ περιλάβῃ τὸν κόσμον ὅλον.

Ὑπ᾽ αὐτὴν ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν καὶ τὸ καθ᾽ ἡμᾶς Οἰκουμενικῶν Πατριαρχεῖον ἀποτελεῖ ἀφ᾽ ἑνὸς μὲν τὴν γνησίαν Μητέρα τοῦ Ἑλληνικοῦ Γένους, συνδεομένην μετ᾽ αὐτοῦ δι᾽ ἀῤῥήκτων δεσμῶν ἱστορικῶν καὶ πνευματικῶν, ἀφ᾽ ἑτέρου δὲ τὸ κέντρον τῆς ἑνότητος ὅλων τῶν ὀρθοδόξων λαῶν τῆς γῆς, οἱασδήποτε ἐθνικότητος. Ὡς κέντρον δὲ ταύτης τῆς πανορθοδόξου ἑνότητος καὶ οὐχὶ ὡς κέντρον πανορθοδόξου ἐξουσίας, ἀποκαλεῖται «Κέντρον τῆς Ὀρθοδοξίας», ἀγωνίζεται δὲ νὰ ἰσχυροποιῇ τοὺς δεσμοὺς τῆς ἀγάπης μεταξὺ τῶν Ὀρθοδόξων ἐθνῶν καὶ νὰ προωθῇ τὴν ἁρμονικὴν συνεργασίαν μεταξὺ τῶν τοπικῶν αὐτοκεφάλων Ὀρθοδόξων Ἐκκλησιῶν. Πέραν δὲ τούτου καὶ παρὰ τὰς ἀντικειμενικῶς ὑφισταμένας δυσχερείας προσπαθεῖ νὰ καλλιεργῇ σχέσεις εἰλικρινοῦς ἐν Χριστῷ ἀγάπης μετὰ τῶν λοιπῶν Χριστιανικῶν Ἐκκλησιῶν, ὅταν δὲ ὑπάρχῃ δυνατότης ἐπιδιώκει τὴν εἰρηνικὴν ἐπαφὴν καὶ μετ᾽ ἄλλων θρησκειῶν.

Ἀλλ᾽ ἵνα μὴ στρέφοντες τὸν νοῦν πρὸς τοὺς μακρὰν λησμονήσωμεν τοὺς ἐγγὺς ἐπαναφέρομεν τὸν λόγον εἰς τὴν παροῦσαν ἑορτὴν καὶ θείαν Λειτουργίαν. Δοξολογοῦμεν τὸν Θεὸν διότι ἠξίωσεν ἡμᾶς νὰ εὑρισκώμεθα ἐνταῦθα σήμερον μετέχοντες ταύτης τῆς χαρᾶς.

Εὐχαριστοῦμεν δ᾽ ὑμᾶς, τέκνα ἠγαπημένα τῆς Μητρὸς Ἁγίας τοῦ Χριστοῦ Μεγάλης Ἐκκλησίας, τῶν ὁποίων ἡ γνησία ἀφοσίωσις πρὸς αὐτὴν ἀποτελεῖ παράκλησιν καὶ παραμυθίαν ἐν ταῖς θλίψεσιν αὐτῆς, εὐχαριστοῦμεν ὑμᾶς, διότι προσεκαλέσατε ἡμᾶς, ἵνα ἐλθόντες ἐνταῦθα εὑρεθῶμεν καὶ πάλιν ἐν μέσῳ τῆς ἀγάπης ὑμῶν ἐν ταύτῃ τὴ εὐλογημένῃ γῇ τῆς Κρήτης. Διαβεβαιοῦμεν δ᾽ ὑμᾶς, ὅτι ἐὰν ὁ περίλαμπρος οὗτος Ναὸς ἀποτελῇ τὸ καύχημα ὑμῶν τῶν Κρητῶν, ὑμεῖς, ὁ γενναῖος καὶ φιλόξενος λαὸς τῆς μεγαλονήσου ταύτης, ἀποτελεῖτε καύχημα τοῦ καθ᾽ ἡμᾶς Οἰκουμενικοῦ Θρόνου.

Εὐχόμεθα ἐξ ὅλης καρδίας, ὅπως ὁ Κύριος ὁ Θεὸς ἡμῶν, πρεσβείαις τοῦ ἐνδόξου μεγάλου Μάρτυρος αὐτοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, πληροῖ εὐλογίας καὶ εἰρήνης πάντας ὑμᾶς, στερεώσῃ δὲ τὸν Ἅγιον Οἶκον τοῦτον μέχρι συντελείας τῶν αἰώνων. Ἀμήν.

ΣΤΟΝ ΑΓΙΟ ΜΗΝΑ

Ἅγιε Μηνᾶ, προστάτη μας Μεγάλε,

ἡ χάρη σου ἀμέτρητες φορὲς θαυματουργεῖ·
σὰν τότε ποὺ τ᾽ ἀλόγου σου τὰ πέταλα
στὰ καλντερίμια τοῦ Ἡρακλείου σπιθοβολοῦσαν
καὶ Τούρκους σπάθιζες ἀλύπητα
τῶν ἀδελφῶν μας νὰ προλάβεις τὴ σφαγή.

Τώρα ὁ ναός σου μεγαλόπρεπος
τ᾽ ἅγια σου λείψανα ἀγκαλιάζει
τρανὸ πανσέβαστο ἱερὸ προσκύνημα,
τάξιμο εὐλαβικὸ τιμῆς κι εὐγνωμοσύνης.

+Τ.

ΣΤΑΘΕΡΟΙ ΣΤΗΝ ΠΙΣΤΗ

Τὸν περασμένο Σεπτέμβριο, στὰ ἱερὸ νησὶ τῆς Πάτμου, γιορτάστηκαν, μὲ ἰδιαίτερη μεγαλοπρέπεια, τὰ 1900 χρόνια ἀπὸ τὴ συγγραφὴ τῆς Ἀποκαλύψεως. Ὁ ἀγαπημένος μαθητὴς τοῦ Κυρίου, ὁ εὐαγγελιστὴς Ἰωάννης, μᾶς ἀπευθύνει, ἀνάμεσα στὰ ἄλλο πύρινα καὶ θεῖα μηνύματα, ποὺ περιλαμβάνονται στὴν θεόπνευστη Ἀποκάλυψι, καὶ τοῦτο τὸ πολὺ σημαντικὸ καὶ πάντα ἐπίκαιρο: «Κράτει ὃ ἔχεις, ἵνα μηδεὶς λάβῃ τὸν στέφανόν σου». (Ἀποκ. γ΄ 11).

Αὐτὴν τὴν προσταγὴ ἀπευθύνει στὸν ἐπίσκοπο τῆς Φιλαδελφείας, ἀλλὰ καὶ σὲ κάθε πιστό, τονίζοντας: «Κράτησε καλὰ τὴν πίστι, ἀνόθευτη καὶ ἀκέραιη μέχρι

θανάτου, γιὰ νὰ μὴν πάρει κανεὶς τὸ στεφάνι σου καὶ τὴν ἀνταμοιβὴ τῶν ἀγώνων σου».

Εἶναι πολὺ παρηγορητικὸ ταῦτο τὸ σύνθημα, γιατὶ ἀπευθύνεται σὲ ὅλους τοὺς πιστούς. Ὅλοι κινδυνεύουμε ἀπὸ τὴν ἐπίδραση τοῦ κακοῦ καὶ ἁμαρτωλοῦ περιβάλλοντος καὶ πιὸ πολὺ οἱ νέοι. Οἱ πειρασμοὶ μᾶς περικυκλώνουν ἀπὸ παντοῦ. Ὁ διάβολος προσπαθεῖ νὰ μᾶς ἐμποδίσει ἀπὸ τὸ δρόμο τῆς ἀρετῆς. Ὁ παλαιός μας ἑαυτὸς ἀρνεῖται νὰ ὑποταχθεῖ στὸ θέλημα τοῦ Θεοῦ. Ἡ διαφθορὰ τοῦ περιβάλλοντος ἀπειλεῖ καὶ ἁπλώνει τὰ φοβερὰ πλοκάμια της, γιὰ νὰ μᾶς δηλητηριάσει καὶ σκοτώσει. Οἱ αἱρετικοὶ καὶ ψευδοδιδάσκαλοι νοθεύουν τὴν Ἀλήθεια τοῦ Εὐαγγελίου τοῦ Χριστοῦ καὶ προσπαθοῦν νὰ μᾶς παραπλανήσουν.

Ὅμως ὁ χριστιανός, ἐκεῖνος ποὺ μὲ ταπείνωση καὶ συναίσθηση τῆς ἀναξιότητάς του, ἀγωνίζεται νὰ ἐφαρμόσει τὸ θέλημα τοῦ Χριστοῦ στὴ ζωή του, δὲν φοβᾶται. Μένει σταθερὸς καὶ δὲν παρασύρεται. Δὲν εἶναι ναυαγός, ἀλλὰ ναυαγοσώστης. Δὲ χτίζει πάνω στὴν ἄμμο, ἀλλὰ στὴν πέτρα Ἀτενίζει στὸν οὐρανὸ καὶ μὲ τὰ μάτια τῆς πίστεως βλέπει τὰ ἑκατομμύρια τῶν μαρτύρων ποὺ κράτησαν τὴν πίστη τους καὶ παίρνει θάρρος.

Ἀγαπητοί, ὁ μαθητὴς τῆς ἀγάπης μας παρακαλεῖ καὶ μᾶς λέγει: Φυλάξτε καλὰ τὴν Ὀρθοδοξία. Εἶναι ὁ

μεγάλος σας θησαυρός. Αὐτὴν τὴν Ἱερὴ παρακαταθήκη διαφύλαξαν μὲ θυσίες καὶ αἵματα οἱ ἀπόστολοι, οἱ μάρτυρες, οἱ ὁμολογητές, οἱ θεοφόροι Πατέρες σας. Πράγματι. Ἂν χάσουμε τὴν Ὀρθοδοξία, θὰ χάσουμε τὴ σωτηρία μας. Θὰ χάσουμε τὸν οὐρανό. Τὸ θέμα αὐτὸ εἶναι τὸ σπουδαιότερο θέμα τῆς ζωῆς μας. Θέμα ζωῆς ἡ θανάτου. Γι᾽ αὐτὸ ὁ Ἅγιος Γρηγόριος ὁ Θεολόγος λέγει σχετικά: «Ἀφοῦ ἐκεῖνο ποὺ κινδυνεύει εἶναι ἡ σωτηρία τῆς ψυτης μας, ποὺ ἢ θὰ κολαστεῖ αἰώνια ἢ θὰ δοξασθεῖ αἰώνια, πόσο πρέπει νὰ προσέχουμε τὸν ἀγῶνα μας τὸν πνευματικό! Ἀλλοίμονο ἂν ὑποτάξουμε τὸ πνεῦμα στὴν Ὕλη, στὸ χῶμα!» (Ε.Π.Ε. 1, 108).

Χρέος λοιπὸν ὅλων μας νὰ μείνουμε σταθεροὶ στὴν πίστη τῶν πατέρων μας, μέχρι τέλους. Νὰ μείνουμε πιστοὶ «ἄχρι θανάτου». «Ἑδραῖοι καὶ ἀμετακίνητοι». Στὸ τέρμα τοῦ πνευματικοῦ αὐλοῦ στίβου μὲ χαρὰ μᾶς περιμένει ὁ οὐράνιος Ἀθλοθέτης, γιὰ νὰ μᾶς ἀνταμείψει μὲ τὸ αἰώνιο, ἄφθαρτο καὶ ἀμάραντο στεφάνι τῆς δόξας. Εἴθε νὰ ἀκούσουμε καὶ ἐμεῖς τῆς φωνῆς Του: «Εὖ δοῦλε, ἀγαθὲ καὶ πιστέ, τὸν καλὸν ἀγῶνα ἀγωνίστηκες ἔφθασες στὸ τέλος τοῦ δρόμου τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ καθήκοντος διαφύλαξες τὴν πίστη· λοιπὸν λάβε τὸν στέφανον τῆς δικαιοσύνης. Εἴσελθε εἰς τὴν χαρὰν τοῦ Κυρίου σου!»

Χριστόφορος Λιναρδάκης

ΑΠΟ ΤΗΝ ΑΤΟΜΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΣΑΤΑΝΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΤΗΤΑ ΤΟΥ ΧΡΙΣΤΟΥ

Θέλοντας νὰ περιγράψει τὴν τραγικὴ κατάσταση τοῦ δαμονιζομένου τῶν Γαδαρηνῶν ὁ Ἱερὸς Εὐαγγελιστὴς Λουκᾶς μας τὸν παρουσιάζει γυμνό, χωριστὰ ἀπὸ τοὺς συνανθρώπους καὶ συγγενεῖς του, στὴν μακάβρια μοναξιὰ τῶν τάφων.

Ἡ ἐρημιὰ καὶ ἡ ἀπομόνωση τοῦ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς ὑποταγῆς του στὴν ἐξουσία τοῦ Διαβόλου, ποὺ τὸν ὁδηγεῖ ἔτσι σὲ ἕνα ἀντίθετο τρόπο ζωῆς, τὴν ἀκοινωνησία. Γιατὶ ὁ θεοκεντρικὸς τρόπος ὑπάρξεως εἶναι ἡ κοινωνικότητα, ἡ κοινωνία.

Ὁ Τριαδικὸς Θεός, ποὺ εἶναι αἰώνια, προσωπικὴ κοινωνία, δημιουργεῖ καὶ σῴζει τὴν ἀνθρωπότητα καὶ τὸν κόσμο κοινωνικά. Τὸ πρῶτο δημιούργημά Του, ὁ κόσμος τῶν πνευμάτων, οἱ ἄγγελοι, εἶναι ἡ κοινωνία. Ἀλλὰ καὶ πάνω στὴ γῆ δὲν δημιουργεῖ ἀνθρώπινα ἄτομα, αὐτόνομες καὶ ἀνεξάρτητες τὴ μία, ἀπὸ τὴν ἄλλη ἀνθρώπινες μονάδες. Δημιουργεῖ ἀνθρωπότητα κοινωνία ἀνθρώπων. Οἱ ἄνθρωποι καλοῦνται σὰν ἕνα ὁμαδικὸ κοινωνικὸ σῶμα νὰ μείνουν στὴν κοινωνία καὶ ἀγάπη τοῦ Θεοῦ, ἀπὸ τὸν ὁποῖο ἐξαρτᾶται ἡ ζωὴ καὶ ὑπάρξη τους.

Μέσα σ᾽ αὐτὸ τὸ σῶμα διασῴζεται τὸ ἀνθρώπινο πρόσωπο, κάθε ἄνθρωπος, ποὺ διατηρεῖ τὴν προσωπικότητα τοῦ ἀκριβῶς ἐπειδὴ μένει ἐν ἀγάπῃ

ἑνωμένος μὲ τὸν Θεὸ καὶ τοὺς συνανθρώπους του. Αὐτὸς εἶναι ὁ γνήσιος καὶ αὐθεντικὸς τρόπος ὑπάρξεως ζωῆς τῶν ἀνθρώπων. Ἡ κοινωνία ἀγάπης καὶ ἀδελφοσύνης.

Ἡ πτώση δὲν εἶναι μόνο προσβολὴ τοῦ ἀνθρώπου ἀπὸ τὸ δηλητήριο τῆς ἁμαρτίας. Εἶναι συνάμα καὶ καταστροφὴ τῆς (γνήσιας) κοινωνίας τῶν ἀνθρώπων μὲ τὸν Θεὸ καὶ μεταξύ τους. Ἡ κοινωνικότητα, ἡ ἀγάπη καὶ ἀδελφοσύνη, δίνουν τὴ θέση τους στὴν ἰδιοτέλεια, τὸν ἐγωισμό, τὴν φιλαυτία. Θρυμματίζεται πρῶτα ἡ θεία εἰκόνα μέσα στὸν κάθε ἄνθρωπο καὶ διασπᾶται ἡ ἀνθρώπινη προσωπικότατα. Ἔπαθε δηλαδὴ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος κάτι παρόμοιο μὲ ἐκεῖνο, ποὺ συνέβαινε μέσα στὸ δαιμονισμένο τῶν Γαδαρηνῶν. «Λεγεώνα» ὁλόκληρη πονηρῶν δυνάμεων ἄλωσε τὸ ἐσωτερικό του καὶ τὸ μετέβαλε σὲ χάος. Αὐτὸ ἔπαθε καὶ ὁ πρῶτος ἄνθρωπος μὲ τὴν πτώση του καὶ τὴν παράδοσή του στὴν ἐξουσία τοῦ Διαβόλου, Ὁ Ἅγιος Μάξιμος ὁ Ὁμολογητὴς μιλεῖ «γιὰ στάση» ἐπανάσταση τῆς ἀνθρώπινης φύσεως «καθ᾽ ἑαυτῆς»: Γιὰ ἐσωτερικὸ κομμάτιασμα, διάσπαση τοῦ ἀνθρώπου. Ἡ ἐσωτερικὴ αὐτὴ ἀλλοτρίωση ὁδήγησε καὶ στὴν καταστροφὴ τῆς κοινωνίας. Ὁ ἄνθρωπος τῆς πτώσεως κλείνεται στὰ στεγανά της ἀτομικότητάς του. Βλέπει τὸν ἄλλο ὄχι ὅπως πρίν, «ὀστοῦν, ἐκ τῶν ὀστέων τὸν καὶ σάρκα ἐκ τῆς σάρκας του», ἀλλὰ σὰν ἐχθρὸ καὶ ἀντίπαλό του. Ἡ κατάσταση αὐτὴ δὲν εἶναι πιὰ βασιλεία τοῦ Θεοῦ, ἀλλὰ βασιλεία τοῦ διαβόλου. Εἶναι μετάσταση ἀπὸ τὴ ζωὴ

τοῦ Θεοῦ στὸ θάνατο τῆς μοναξιᾶς καὶ ἀτομικότητας, ἀπὸ τὴν ἀγαπητικὴ κοινωνία στὴ μακάβρια ἐρημιὰ τῶν μνημάτων.

Ὅμως, μὲ τὴν ἐνανθρώπηση τοῦ Λόγου τοῦ Θεοῦ ξαναβρίσκει ὁ ἄνθρωπος ὅτι ἔχασε στὸν Ἀδάμ. Πρῶτα, τὴν ἐσωτερικὴ ἀκεραιότητα καὶ ἑνότητά του καὶ ἔπειτα τὴν κοινωνικότητα καὶ κοινωνία του. Ἐπανέρχεται στὴν κοινωνία τοῦ θεοῦ, μπαίνοντας στὸ νέο παράδεισο, στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ μας. Στὸ Σῶμα τοῦ Χριστοῦ ξαναβρίσκει ἡ ἀνθρωπότητα τὴν κοινωνία τῆς Θεώσεως καὶ λυτρώσεως, τὴν κοινωνία τῆς ἀγάπης καὶ δικαιοσύνης. Καὶ τὸ σῶμα τοῦ Χριστοῦ εἶναι ἡ Ἐκκλησία.

Ἡ «Ἐκκλησιοποίηση» τοῦ ἀνθρώπου πραγματοποιεῖ τὴν ἀπελευθέρωσή του ἀπὸ τὴ φυλακὴ τῆς ἀτομικότητας καὶ τὴν ἔνταξή του στὴν κοινωνία Θεοῦ καὶ ἀνθρώπων. Αὐτὸ ἀκριβῶς ἐκφράζεται καὶ μὲ τὴν θεραπεία τοῦ δαιμονιζομένου. Μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσή του ἀπὸ τὴν σατανικὴ κυριαρχία τὸν στέλνει ὁ Χριστὸς καὶ πάλι στοὺς δικούς του, στὴν οἰκογένεια, στοὺς φίλους καὶ γνωστούς του, στὴν κοινωνία του. Δὲν ἐπιστρέφει γιὰ νὰ ζήσει ἁπλῶς ἀνάμεσά σε ἕνα σύνολο ἀνθρώπων, σὰν μιὰ μονάδα μέσα σὲ ἄλλες μονάδες, ἀλλὰ μὲ τὸν συγκεκριμένο σκοπὸ νὰ κοινωνικοποιήσει ἐν Χριστῷ τὸ περιβάλλον του. Νὰ ἑνώσει καὶ τοὺς ἄλλους μὲ τὸν ἱερὸ συνδεσμ.ὸ τῆς ἀγάπης τοῦ Θεοῦ, τῆς Ὁποίας τὴ δύναμη

δοκίμασε πρῶτος αὐτὸς μὲ τὴν σωτηρία του ἀπὸ τὰ νύχια τοῦ διαβόλου. Ἡ ζωή του θὰ εἶναι τώρα συνετῆς μαρτυρία τῶν μεγαλείων τοῦ Θεοῦ.

Πρόσκληση στὴν ἀγάπη τοῦ Θεοῦ κάθε ἀνθρώπου, γύρω του. Γιὰ νὰ γίνει ἡ ἀνθρώπινη ἐκείνη ὁμάδα κοινωνία ἐν Χριστῷ, ἕνωση πίστεως καὶ ἀγάπης.

Δρ. Χάρας Παναγιώτης
Ἐπιμελητὴς Παθολογίας-Ὀγκολογίας
ΠΕΠΑΓΝΗ

Η ΑΓΙΑ ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΑ

Ἡ μικρὴ πριγκίπισσα μὲ τόλμη ἀνέσυρε
τ᾽ οὐρανοῦ τὰ χρυσοΰφαντα βῆλα
στὸν θρίαμβο τοῦ μαρτυρίου.
Ἀγαλλομένη, τὴν χοϊκότητ᾽ ἀπέρριψε
στοὺς μυστικούς της ἀῤῥαβῶνες.
Ὁ λόγος ὁ θεϊκὸς κέντησε στὴν ψηχή της
τὴν ἀπαράμιλλη ὡραιότητα τῆς παρθενίας.
Μέσας της ἀνέτειλε λαμπρὸς ὁ Ἥλιος,
καθὼς κατατρόπωνε τὰ ἐφήμερα.

Καὶ ἰδού,
Ἄμεμπτ᾽ ὑψώθηκε ἡ πανευκλεὴς
στὴν κατάκτηση τοῦ αἰωνίου.

Αἰκατερίνη Μαρκουλάκη

Η ΚΑΤΑΣΤΡΟΦΗ ΤΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Σύμφωνα μὲ ὅσα λένε οἱ εἰδικοί, σύντομα θὰ ἔρθει μία ἐποχή, ποὺ ἡ Γῆ θὰ εἶναι ἕνας Πλανήτης καμένος καὶ ρημαγμένος, μὲ μόνο κάτοικο τὸν ἄνθρωπο τὸν ἐγωϊστή. Οἱ συνθῆκες ζωῆς θὰ εἶναι πολὺ κακές. Οἱ ἀκτῖνες τοῦ ἡλίου θὰ σκορποῦν τὸ θάνατο, ἀντὶ νὰ δίνουν ζωή. Ὁ ἀέρας θὰ δηλητηριάζει, ἀντὶ νὰ ἀναζωογονεῖ. Τὸ νερὸ θὰ σὲ ἀρρωσταίνει, ἀντὶ νὰ σὲ δροσίζει. Δάση δὲ θὰ ὑπάρχουν, πουλιὰ δὲ θὰ πετοῦν στὸν οὐρανό, ζῷα δὲ θὰ περιπλανῶνται στὴ γυμνὴ γῆ, ψάρια δὲ θὰ κολυμποῦν στὶς δηλητηριασμένες θάλασσες. Ἡ Γῆ ἕνα φάντασμα. Καταστρεμμένο τὸ ὄμορφο δημιούργημα τοῦ Θεοῦ. Οἱ κλιματολογικὲς συνθῆκες θὰ ἔχουν ἀλλάξει ἄρδην. Καύσωνες καὶ πλημμύρες καὶ θεομηνίες καὶ καταστροφὲς θὰ διαδεχθοῦν τὴ μόλυνση καὶ τὴ γύμνωση τοῦ Πλανήτη μας. Κόλαση ἡ Οἰκουμένη. Τὶς ἐφευρέσεις του καὶ τὶς μηχανές του καὶ τὰ πλούτη του ὁ ἄνθρωπος τότε τί θὰ τὰ κάνει; Θὰ εἶναι ὅλα ἄχρηστα σὲ ἕναν καταστρεμμένο κόσμο.

Ὁ πληθυσμὸς τῆς Γῆς σήμερα πλησιάζει τὰ ἕξι δισεκατομμύρια. Τόσος κόσμος ἔχει μεγάλη δύναμη στὸ καλό, ἀλλὰ καὶ στὸ κακό.

Ὁ Θεὸς μᾶς ἔδωσε μία Γῆ ὄμορφη, νὰ ζοῦμε καὶ νὰ τὴ χαιρόμαστε. Μᾶς παρήγγειλε νὰ μὴ μεριμνοῦμε γιὰ τὴν ἑπομένη. Κι ἐμεῖς ζώντας ἀτόρταγα καὶ ἄσωτα τὴν

ἐξαντλοῦμε καὶ τὴν καταστρέφαμε. Συσσωρεύομε ὡς ἄφρονες ἀγαθά. Τρῶμε λαίμαργα. Σήμερα δὲν ἀρρωσταίνομε πιὰ ἀπὸ τὴν πεῖνα, ἀλλὰ ἀπὸ τὸ πολὺ φαΐ. Καὶ ἡ ἀπερισκεψία μας αὐτὴ ὁδηγεῖ μὲ μαθηματικὴ ἀκρίβεια στὴν ἐξάντληση τοῦ Πλανήτη μας καὶ στὴν καταστροφή του.

Νομίζετε ὅτι εἶμαι ὑπερβολικός; Νομίζετε ὅτι αὐτὸ ἴσως εἶναι μία πολὺ μακρινὴ πραγματικότητα; Διαβάστε λοιπὸν προσεκτικά, ἔστω στὶς ἐφημερίδες, ὡς προγνώσεις καὶ τὶς προειδοποιήσεις τῶν εἰδικῶν. Μὲ τὸ ρυθμὸ ποὺ ἐκμεταλλευόμαστε καὶ καῖμε τὰ δάση, ποὺ μὲ τὰ λύματα καὶ τὰ ἀπόβλητα καὶ τὰ φάρμακα μολύνομε τὸ ἔδαφος καὶ τὰ νερά, ποὺ μὲ τὰ σπρέι καὶ τὶς μπαταρίες καὶ τὰ ὑγρά του μηχανισμοῦ τῶν ψυγείων καὶ μὲ τὶς ἐξατμίσεις τῶν μηχανῶν δηλητηριάζομε τὴν ἀτμόσφαιρα, ἔχει ἤδη ἀρχίσει ἡ καταστροφή. Ἔχει ἀνεβεῖ ἡ θερμοκρασία τῆς Γῆς. Λιώνουν οἱ πάγοι στὸ Βόρειο καὶ στὸ Νότιο Πόλο. Ἀνεβαίνει ἐπικίνδυνα ἡ στάθμη τοῦ νεροῦ τῆς θάλασσας. Γίνονται πλημμύρες καὶ διαβρώσεις τῶν γυμνῶν πιὰ ἐδαφῶν. Στὸν ἥλιο πιὰ δὲν μποροῦμε νὰ μείνομε ἐκτεθειμμένοι γιὰ πολλὴ ὥρα χωρὶς κίνδυνο.

Ἀρχὴ τοῦ κακοῦ; Πραγματοποίηση γεγονότων τῆς Ἀποκαλύψεως; Ποιὸ θὰ εἶναι τὸ μέλλον τῆς ἀνθρωπότητας ἐπάνω σε μία ρημαγμένη Γῆ; Ὁ ἄνθρωπος, ὁ ἄσκεφτος καὶ ἐγωιστής, ἀβοήθητος ἀπὸ

τὸ Θεό, ὁδηγημένος στὴν ἔσχατη ἐγκατάλειψη, πῶς θὰ ζήσει;

Γιὰ νὰ σωθοῦμε, πρέπει, ὅσο εἶναι ἀκόμη καιρός, νὰ ἐπιστρέψομε κοντὰ στὸ Θεό. Νὰ ἀποβάλομε τὶς ἰδιότητες τῆς ἀπληστίας, τῆς ἀπρονοησίας, τοῦ ἄσκοπου πλουτισμοῦ, τῆς ἀδιαφορίας γιὰ τὸ μέλλον τοῦ Πλανήτη μας, τῆς ἀσέβειας. Νὰ γίνομε εὐσεβεῖς καὶ συνετοί, ὀλιγαρκεῖς καὶ ταπεινοί, ἐργατικοὶ καὶ πειθαρχημένοι, ὅπως διδάσκει ἡ θρησκεία μας. Ὅσο αὐτὲς οἱ ἰδιότητές μας λιγοστεύουν, τόσο λιγοστεύουν καὶ οἱ πιθανότητες σωτηρίας τῆς ἀνθρωπότητας.

Κοντὰ στὸ Θεὸ βρίσκεται ἡ σωτηρία ὄχι μόνο τῆς ψυχῆς μας, ἀλλὰ καὶ τοῦ σώματός μας, ὅσο ζοῦμε, καὶ τοῦ Πλανήτη μας στὸ μέλλον, γιὰ τὶς ἑπόμενες γενεὲς τῶν ἀνθρώπων, ποὺ κάποτε θὰ τὸν κληρονομήσουν.

Αἰμίλιος Ψαθᾶς

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤΙΚΑ ΕΠΙΚΑΙΡΑ

Ἡ φωνὴ τῆς Ὀρθοδοξίας

Ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ. Βαρθολομαῖος, παρὰ τὰς ἀντίξοους καὶ δυσμενεῖς συνθήκας καὶ τὰ ποικίλα ἐμπόδια, κατὰ τὸν χελευχαῖον καιρόν, ἐπέδειξε θαυμαστὴν καὶ γόνιμον ποιμαντικὴν δραστηριότητα, ὄχι μόνον εἰς τὸν ἑλληνικὸν χῶρον, ἀλλὰ καὶ εἰς

μεγάλα κέντρα τῆς Ὀρθοδόξου διασπορᾶς, μὲ ἐπισκέψεις εἰς τοὺς ἡγέτας Ὀρθοδόξων καὶ ἄλλων ὁμολογιῶν, καὶ εἰς τὸ Παγκόσμιον Συμβούλιον τῶν Ἐκκλησιῶν, ἀπὸ τὸ ὁποῖον ἠκούσθη ἡ φωνὴ τῆς Ὀρθοδοξίας, τόσον χαρακτηριστικὰ καὶ ἐπίσημα.

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης

Ἡ Ἐκκλησία τῆς Κρήτης εἶχε τὴν μεγάλην εὐλογίαν νὰ ὑποδεχθῇ καὶ νὰ φιλοξενήσῃ, διὰ δευτέραν φοράν, τὸν Προκαθήμενον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Θρόνου, ὁ ὁποῖος προέστη καὶ ηὐλόγησε τὸν λαόν μας κατὰ τὸν ἑορτασμὸν τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῷ ἐγκαινίων τοῦ μεγαλειώδους Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ Ἡρακλείου.

Ἑκατονταετηρίδα Ἁγίου Μηνᾶ

Τὴν Κυριακὴν 5 Νοεμβρίου, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Τιμόθεος ἐλειτούργησεν εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίου Μηνᾶ καὶ ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τῶν ἑορταστικῶν ἐκδηλώσεων τῆς Ἑβδομάδος τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Σεβασμιώτατος παρέστη εἰς τὸ Ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως Εἰκόνων καὶ κειμηλίων Ἁγίου Μηνᾶ εἰς τὴν Βασιλικὴν τοῦ Ἁγίου Μάρκου.

Τὴν αὐτὴν ἐπίσης ἡμέραν καὶ ἀπὸ ὥραν 20.00 ἐγένετο ὁλονύκτιος ἀκολουθία εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγ. Μηνᾶ ἱερουργοῦντος τοῦ Σεβ. Μητροπολίτου Πέτρας κ. Νεκταρίου. Ἔψαλλον Ἁγιορεῖται Πατέρες καὶ ὡμίλησεν ὁ Καθηγητὴς Πανεπιστημίου Κρήτης κ.

Θεοχάρης Δετοράκης, μὲ θέμα «Ὁ Ἅγιος Μηνᾶς καὶ ἡ Κρήτη».

Τὴν Δευτέραν 6 Νοεμβρίου καὶ ὥραν 12.00΄ ἐγένετο ἡ παρουσίαοις τοῦ ἀφιερωματικοῦ τάμου τοῦ Καθηγητοῦ κ. Θεοχάρους Δετοράκη «Μηνᾶς ὁ Μεγαλομάρτυς, ὁ Ἅγιος τοῦ Μεγάλου Κάστρου» εἰς τοὺς ἐπισήμους καὶ τὰ μέσα μαζικῆς ἐνημερώσεως. Ἠκολούθησε γεῦμα πρὸς τιμὴν τῷ ἐπισήμων καὶ τῶν δημοσιογράφων.

Τὴν Τρίτην 7 Νοεμβρίου, εἰς τὸ Πνευματικὸν Κέντρον τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς ἐγένετο ἡ παρουσίασις τοῦ ἀφιερωματικοῦ τόμου τοῦ Καθηγητοῦ κ. Θεοχάρους Δεχοράκη, εἰς τὸ κοινόν, καὶ σχετικὴ ὁμιλία. Ὁμιληταί: ὁ κ. Θεοχάρης Δετοράκης καὶ Νίκος Ψιλάκης.

Τὴν Τετάρτην 8 Νοεμθρίου καὶ ὥραν 11.00 ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Τιμόθεος ἐκήρυξε τὴν ἔναρξιν τοῦ Ἐπιστημονικοῦ Συμποσίου, εἰς Ξενοδοχεῖον «Ἀτλαντίς», μὲ θέμα: «Σχέσεις τῆς Ἐκκλησίας Κρήτης μὲ τὸ Οἰκουμενικὸν Παχριαρχεῖον ἀπὸ τὸ 1898 μέχρι σήμερον».

Τὴν 13.00 τῆς αὐτῆς ἡμέρας ἐγένετο ἡ ἀποδοχὴ τοῦ Προέδρου τῆς Δημοκρατίας κ. Κων. Στεφανόπουλου καὶ ἐν συνέχειᾳ ἐψάλη Δοξολογία εἰς τὸν Μητροπολιχικὸν Ναὸν Ἁγίου Μηνᾶ, ὅτε καὶ ἐπεδόθη

εἰς τὸν κ. Πρόεδρον τὸ χρυσοῦν μετάλλιον τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ, ὡς καὶ ὁ τιμητικὸς τόμος.

Ἐπίσης τὴν αὐτὴν ἡμέραν ἐπραγματοποιήθησαν τὰ ἐγκαίνια τῆς Ἐκθέσεως Γραμματοσήμων εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίας Αἰκατερίνης.

Τὴν Παρασκευὴν 10 Νοεμβρίου ἀφίχθη ἡ Α.Θ.Π. ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος. Ἐγένεχο Δοξολογία εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἁγίου Μηνᾶ. Ἠκολούθησε δεξίωσις εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης καὶ ἐπραγματοποιήθη σύσκεψις τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου μὲ τὴν Ἱερὰν Ἐπαρχιακὴν Σύνοδον Κρήτης.

Τὴν 19.00 τῆς ἰδίας ἡμέρας ἐτελέσθη Μέγας Πανηγυρικὸς Ἑσπερινός, χοροστατοῦντος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου, μὲ τὴν συμμεχοχὴν τῷ Ἀρχῶν, τοῦ κλήρου καὶ τοῦ λαοῦ. Ἐν συνεχείᾳ, ἐδόθη ἐπίσημον δεῖπνον, ὑπὸ τῆς Ἱ. Ἀρχιεπισκοπῆς Κρήτης, εἰς τὸ Ξενοδοχεῖον «Ἀστόρια», κατὰ τὸ ὁποῖον ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος κ. Τιμόθεος προσεφώνησεν ἐπικαίρως τὸν Οἰκουμενικὸν Πατριάρχην.

Τὸ Σάββατον 11 Νοεμβρίου ἐτελέσθη Πατριαρχικὴ θεία Λειτουργία, εἰς τὸν Ἱ. Μητροπολιτικὸν Ναὸν Ἁγίου Μηνᾷ, μετεχόντων τῶν Μητροπολιτῶν τῆς Πατριαρχικῆς Συνοδείας καὶ τῆς ἱεραρχίας Κρήτης, μετὰ τὸ πέρας τῆς ὁποίας ἐγένοντο τὰ ἀποκαλυπτήρια

της ἀναμνηστικῆς ἐπιγραφῆς εἰς τὸν Ναόν. Τὴν 11.00, ἡ λιτανεία τοῦ Ἱεροῦ Λειψάνου καὶ τῆς Εἰκόνος τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ. Ἠκολούθησε δεξίωσις εἰς τὴν Ἱ. Ἀρχιεπισκοπὴν Κρήτης καὶ ἐν συνεχείᾳ ἐδόθη ἐπίσημον γεῦμα, εἰς Ξενοδοχεῖον «Ἀτλαντίς», ἀπὸ τὸ Ἐκκλησιαστικῶν Συμβούλιον τοῦ Ἱ. Μ. Ναοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

Τὸ ἀπόγευμα καὶ ὥραν 16.30, ἐγένετο Ἀρχιερατικὸς Ἑσπερινὸς καὶ Μνημόσυνον τῶν κτητόρων καὶ εὐεργετῶν τοῦ Ἱ. Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Μηνᾶ.

Τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος ἐπέδωσε τὰ πτυχία εἰς τοὺς πρώτους ἀποφοίτους τῆς Ἀνωτέρας Ἐκκλησιαστικῆς Σχολῆς Κρήτης. Ὡμίλησαν ὁ Σχολάρχης πρωτοπρ. Γεώργιος Μαρνέλλος, ὁ Σεβ. Ἀρχιεπίσκοπος Κρήτης κ, Τιμόθεος, ἕνας ἀπὸ τοὺς ἀποφοίτους καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης, ὁ ὁποῖος συνεχάρη τὴν Διεύθυνσιν, τοὺς καθηγητάς, τοὺς ἀποφοίτους καὶ γενικώτερον τὸν Ἀρχιεπίσκοπον Κρήτης καὶ τὰ Μέλη τῆς Ἱ. Συνόδου.

Τὸ ἑσπέρας ἐγένετο τιμητικὴ «Κρητικὴ Βραδιὰ» πρὸς τιμὴν τῆς Α.Θ. Παναγιότητος τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου κ.κ. Βαρθολομαίου εἰς τὸ κινηματοθέατρον «Ἀστόρια» καὶ ἀκολούθως προσεφέρθη ἐπίσημον Δεῖπνον, ἀπὸ τὸ Ἐκκλ. Συμβούλιον Ἁγίου Μηνᾶ, εἰς Κέντρον Ἀρόλιθος.

Τὴν Κυριακὴν 12 Νοεμβρίου, ἐτελέσθη θεία Λειτουργία εἰς τὸν Ἱ. Ναὸν Ἁγίου Μηνᾶ, ἱερουργοῦντος τοῦ Μακαριωτάτου Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας κ.κ. Παρθενίου.

Τὸ ἀπόγευμα ἐτελέσθη ἁγιασμὸς καὶ ἐγένετο ἡ κατάθεσις τοῦ θεμελίου λίθου τοῦ Συνεδριακοῦ Κέντρου ἐνορίας Ἁγίου Τίτου Ἡρακλείου, εἰς Ῥοδίαν, ὑπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριάρχου, ὁ ὁποῖος ἐν συνεχείᾳ ἐτέλεσε τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας πτέρυγος τῆς Ἱ. Μονῆς Σαββατιανῶν.

Μετὰ τὸ πέρας τῶν ἐκδηλώσεων αὐτῶν ὁ Παναγιώτατος Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης κ.κ. Βαρθολομαῖος καὶ ἡ Συνοδεία αὐτοῦ ἀνεχώρησαν ἐξ Ἡρακλείου διὰ τὴν Ὀρθόδοξον Ἀκαδημίαν Κρήτης εἰς Κολυμβάρι Χανίων, διὰ τὰ ἐγκαίνια τῆς νέας πτέρυγος τῆς Ἀκαδημίας. Ὡμίλησαν ὁ Σεβ. Μητροπολίτης Κισάμου καὶ Σελίνου κ. Εἰρηναῖος, ὁ Γεν. Διευθυντὴς τῆς Ἀκαδημίας κ. Ἀλέξανδρος Παπαδερὸς καὶ ὁ Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης.

ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ
ΙΕΡΟΥ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΥ ΝΑΟΥ ΧΙΟΥ
ΤΩΝ ΑΓΙΩΝ ΕΝΔΟΞΩΝ ΜΑΡΤΥΡΩΝ
ΜΗΝΑ, ΒΙΚΤΩΡΟΣ ΚΑΙ ΒΙΚΕΝΤΙΟΥ
ΠΟΛΙΟΥΧΩΝ ΧΙΟΥ

ἔκδοσις Ἱεροῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ Χίου
(οἱ Ἅγιοι Βίκτωρες), 1990

Ὁ Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῆς Χίου, τιμᾶται ἐπ᾽ ὀνόματι τῶν τριῶν Ἁγίων Μαρτύρων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου.

Εἶναι μεγαλοπρεπὴς Ναὸς καὶ δεσπόζει τοῦ κέντρου, σχεδόν, τῆς πόλεως. Κτίσθηκε πρὶν ἀπὸ 102 χρόνια καὶ γι᾽ αὐτὸ γιορτάσαμε, μεγαλοπρεπῶς, ἀπὸ τὴν 1η Ἰανουαρίου 1988 ἕως 29 Ἰανουαρίου 1989, τὴν 1η του ἑκατονταετηρίδα. Ὅμως τὸ 1988, γιορτάσαμε καὶ μίαν ἄλλην ἐπέτειο. Γιορτάσαμε τὰ 150 χρόνια, ἀπὸ τὴν ἀνακήρυξή του σὰν Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ἀπὸ τὸν τότε, Μητροπολίτη Χίου Κοσμᾶ (1837-1839).

Ἔτσι γιὰ τὰ δύο αὐτὰ γεγονότα ὑπῆρξαν πολλὲς καὶ ἐπιτυχημένες ἐκδηλώσεις, ποὺ ὀργανώθηκαν ἀπὸ εἰδικὴ ἐπιτροπὴ ἑορτασμοῦ. Θεωροῦμε λοιπὸν χρέος μας νὰ ἀναφερθοῦμε καὶ νὰ ὑπογραμμίσουμε μερικὰ στοιχεῖα, καθ᾽ ὅτι ὁ Ναὸς αὐτὸς συνέβαλε, μὲ τὴν ἱστορία του, στὴν ἐξυπηρέτηση τῆς Χίου καὶ τοῦ λαοῦ της.

Ὅπως μαρτυρεῖ ἡ Ἱστορία, κτίσθηκε ἐπὶ Γενοατοκρατίας (1346-1566). Πότε ἀκριβῶς ἄγνωστον καὶ μέχρι τὴν καταστροφή του (1822) ἀπὸ τοὺς Τούρκους, ἦταν μικρὸ μοναστήρι.

Στὸ Λατινικὸ κώδικα ἀναφέρεται: TEMPLUM S. VICTORES IN APLOTARIA. Λεγόταν Ἅγιος Βίκτωρ, ἐνῷ εἶναι ἀφιερωμένος στοὺς τρεῖς Ἁγίους, ποὺ γιορτάζουν στὶς 11 Νοεμβρίου, Μηνᾶ, Βίκτωρα καὶ

Βικέντιο καὶ γιὰ τὸ λόγο, ἴσως αὐτόν, ἀπὸ τὸ λατινικὸ S. VICTORES, ὁ λαὸς τοὺς ὀνομάζει καὶ τοὺς τρεῖς Ἁγιους Βίκτορες.

Ὁ πρῶτος αὐτὸς ναὸς ἦταν τρίκλιτος, χωριζόταν μὲ κίονες ἀπὸ πορφύτη καὶ ὀφίτη, μετὰ ἐσωνάρθηκος καὶ οἱ τοῖχοι ἦταν ἁγιογραφημένοι μὲ περίεργες εἰκόνες Ἁγίων.

Ὁ περιηγητὴς Dallaway λέγει (σὲ ἀπόδοση) «πὼς ὁ ναὸς εἶναι ἄξιος μνείας, σχήματος ἑλληνικοῦ σταυροῦ μὲ νάρθηκα καὶ δύο πτέρυγες, ποὺ διαχωρίζονται ἀπὸ κίονες πορφυροὺς καὶ πράσινους.

Κτίστηκε ἀπὸ τοὺς Γενουάτες, μόλις ποὺ κατέλαβαν τὸ νησί. Στὸ ναὸ ὑπάρχουν μερικὲς παλιὲς ἁγιογραφίες».

Ὁ περιηγητὴς Murchard μνημονεύει τὴν ἐκκλησία μὲ θαυμασμό, ἀναφέροντας τὴν ἵδρυση στοὺς Γενουάτες.

Τὸ 1822 πυρπολήθηκε ἀπὸ τοὺς Τούρκους. Ἔτσι τὸ 1838, μὲ ἀπόφασή του τότε Μητροπολίτη Κοσμᾶ ἀνοικοδομήθηκε ὁ νέος ναὸς (1838-1839), μὲ σκοπὸ νὰ ἀποκατασταθεῖ «ἡ Ἐκκλησία τῶν ἱερῶν της Κοινότητος Σχολείων, διοικούμενη ἀπὸ τοὺς κατὰ καιρὸν τιμιωτάτους ἐπιτρόπους τῆς Σχολῆς». Σὰν πρῶτοι πόροι γιὰ τὴν ἀνέγερσή του καταβλήθηκαν ἀπὸ τοὺς κατοίκους τῆς ἐνορίας Ἐρυθιανῆς Βροντάδου 15.000 γρόσια, ὑπὸ τὸν ὅρο νὰ

παραχωρηθῇ σ᾽ αὐτούς, ὁ ναὸς τῆς Παναγίας, μὲ τὰ κτήματά του.

Κτίσθηκε σὲ ρυθμὸ Βασιλικῆς, καὶ τὸ 1832 ἀνακηρύχθηκε σὰν Μητροπολιτικός, ἀντὶ ν᾽ ἀποκατασταθῇ γιὰ τὸ σκοπὸ ποὺ κτίσθηκε. Ἡ ἐπιμονὴ τοῦ Μητροπολίτη Κοσμᾶ δικαιολογεῖται ἀπὸ τὸ γεγονὸς ὅτι μετὰ τὴν καταστροφὴ τοῦ 1822 «ὑπῆρχεν ὁλοτελὴς ἔλλειψις ἀπὸ ἐκκλησίαν διὰ Μητρόπολιν», ὅπως ἀναφέρει πρακτικὸ τῆς 28ης Ἰανουαρίου 1838. Μάλιστα οἱ τότε Δημογέροντες καὶ οἱ Πρόκριτοι Λουρετζῆς Ῥίζος, δύο ἀδελφοὶ Πετροκόκκινοι, Ν. Σκαναβῆς, Γ. Καρυδιᾶς, Κ. Χωρέμης κ.ἄ. παραπονέθηκαν γιὰ ἔλλειψη χρημάτων, ἂν καὶ εἶχαν ὑποσχεθῇ γιὰ τὸ ναὸ καὶ γιὰ τὸ Μητροπολιτικὸ οἶκο ποὺ κτίστηκε τότε 15.000 γρόσια. Ἐπίσης ἄλλες 7.000 κατέβαλαν καὶ οἱ Μαστιχοχωρίτες, ὅπως ὑποσχέθηκαν.

Ἄξιο μνείας, εἶναι τὸ γεγονός, ὅτι τὸ 1840, σ᾽ αὐτὸ τὸ Ναὸ τὴ νύκτα τοῦ Πάσχα, ἀκούστηκε, γιὰ πρώτη φορά, ὁ γλυκὸς ἦχος τῆς καμπάνας ἐπὶ Μητροπολίτου Σωφρονίου. Εἶναι γνωστό, πὼς οἱ Τοῦρκοι εἶχαν ἀπαγορεύσει αὐστηρὰ τὶς καμπάνες - στὴ Χῖο ἐξαίρεση ἀποτελοῦσαν, γιὰ ἕνα διάστημα μόνο ἡ Νέα Μονὴ καὶ τὰ Μαστιχόχωρα - καὶ ἡ κωδωνοκρουσία τὴ νύκτα ἐκείνη κατατρόμαξε τὸν Μητροπολίτη, ποὺ ἔτρεξε νὰ καθησυχάσῃ τοὺς Τούρκους. Τὴν καμπάνα τὴν εἶχε φέρει ἀπὸ τὴν

Εὐρώπη ἕνας εὐσεβὴς Χιώτης πλοίαρχος καὶ οἱ Χριστιανοὶ τὴν εἶχαν κρύψει μέχρι τὸ Πάσχα.

Ὁ Ναὸς αὐτὸς καταστράφηκε, δυστυχῶς, τὸ 1881, μὲ τοὺς φοβεροὺς σεισμούς, ποὺ συντάραξαν τὸ νησί, σχεδὸν ὁλότελα. Γιὰ τὸ λόγο αὐτό, κατεδαφίστηκε καὶ ἀνοικοδομήθηκε ἐκ βάθρων. Ὁ νέος Ναός, κτισμένος σὲ βυζαντινὸ ρυθμό, μεγαλοπρεπέστερος καὶ εὐρυχωρότερος τοῦ παλαιοῦ, μὲ 2 κωδωνοστάσια, τελείωσε τὸ 1888 καὶ τὴν 29ην Ἰανουαρίου τοῦ 1889, ἡμέραν Κυριακή, ἔγιναν μεγαλόπρεπα τὰ θυρανοίξια (ἐγκαίνια) ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Χίου Κωνσταντῖνον Δεληγιάννη, συμπάραστεκούμενον ἀπὸ πλείστους Ἱερεῖς καὶ Διακόνους.

Ὁ Ναὸς αὐτὸς εἶναι ἀκόμη καὶ ἡ πνευματικὴ κολυμβήθρα τοῦ ἐθνικοῦ ἀναβαπτισμοῦ τῶν Χιωτῶν, ἀφοῦ μέσα σ᾽ αὐτόν, τὴν 11ην Νοεμβρίου 1912, τελέστηκε ἡ ἐπίσημη ἐπινίκια Δοξολογία, γιὰ τὰ «ἐλευθέρια» τῆς πόλεως καὶ τοῦ νησιοῦ ἀπὸ τὸν τότε Μητροπολίτη Χίου Ἱερώνυμο Γοργία.

Μέσα στὸ Ναό, αὐτὰ ποὺ μπορεῖ νὰ προσέξῃ κανεὶς ἰδιαίτερα, εἶναι τὸ κιβώριο τῆς Ἁγίας Τράπεζας, ῥωσικῆς τεχνοτροπίας, καθὼς καὶ ἄλλα πολύτιμα σκεύη καὶ ἀντικείμενα. Ἀξιολογώτερα ἀπ᾽ αὐτὰ εἶναι μιὰ μεγάλη Λειψανοθήκη, μὲ ἱερὰ Λείψανα πολλῶν Ἁγίων, ποὺ χρησιμοποιοῦνται στὰ ἐγκαίνια τῶν Ι. Ναῶν τῆς ἐπαρχίας. Ἀκόμη ἡ μεγάλη Λειψανοθήκη

μὲ μέρος τοῦ Ἱ. Λειψάνου τοῦ Πρωτομάρτυρος τῆς Χίου Ἁγ. Ἰσιδώρου (†251) ποὺ ἐπεστράφη στὴ Χῖο ἀπὸ τὴ Βενετία τὸ 1967, μὲ ἐνέργειες τοῦ τότε τοποτηρητοῦ τῆς Ἱ. Μητροπόλεως, Μητροπολίτου Μυτιλήνης κυροῦ Ἰακώβου. Ἐπίσης, σὲ ἰδιαίτερη προσθήκη, φυλάσσεται ἀρχιερατικὴ στολὴ τοῦ Ἁγίου Νεκταρίου, Μητροπολίτου Πενταπόλεως, ὁ ὁποῖος δίδαξε σὰν δάσκαλος στὸ Λιθὶ τῆς Χίου καὶ ἐκάρη Μοναχὸς στὴ Νέα Μονή.

Ἀπὸ τὰ ὑπόλοιπα, ξεχωρίζουν ἡ Μίτρα τοῦ Χιώτη ἐθνομάρτυρος Μητροπολίτου Ἀδριανουπόλεως Δωροθέου Πρωΐου, ποὺ ἀπαγχονίστηκε στὴν Κωνσταντινούπολη μὲ τὸν Ἱερομάρτυρα πατριάρχη Γρηγόριο τὸν Ε΄, τὸ 1821, πολύτιμα ἱερὰ σκεύη, χρυσοκέντητα καλύμματα, Ἱερὰ Εὐαγγέλια, ἀσημένιοι δίσκοι περιφορᾶς, μὲ κτυπητὲς στὸ κέντρο τὶς μορφὲς τῶν Ἁγίων Βικτώρων κ.ἄ.

Ἂν σ᾽ ὁλόκληρη τὴ Χῖο ἡ βυζαντινὴ ἐκκλησιαστικὴ μας μουσικὴ παράδοση, βαθιὰ ριζωμένη, βρῆκε πρόσφορο ἔδαφος νὰ ἀναπτυχθῇ καὶ νὰ καλλιεργηθῇ, στοὺς θόλους τοῦ Μητροπολιτικοῦ Ναοῦ, ἰδιαίτερα, ἀντήχησε πάρα πολλὲς φορὲς ἡ πιὸ γνήσια ἀπόδοση τῆς ἀγγελικῆς αὐτῆς μελῳδίας. Στὴ σειρὰ τῶν Ἐφημερίων καὶ τῶν Ἱεροψαλτῶν συγκαταλέγονται μεγάλες καὶ εὐλαβεῖς μουσικὲς προσωπικότητες, ποὺ ἄφησαν ἀνεξίτηλα τὰ ἴχνη τους καὶ δημιούργησαν παράδοση γιὰ τὸν τρόπο ἐκτελέσεως τῶν Ἱ.

Ἀκολουθιῶν καὶ ἀποδόσεως τῆς βυζαντινῆς ψαλμῳδίας. Πρωτοψάλτες σπουδαῖοι, ποὺ κόσμησαν πραγματικὰ «τὸ πρῶτο στασίδι» τῆς Χίου, πέρασαν ἀπὸ ἐδῶ, μεταφέροντες ἀπὸ τὸ κέντρο τῆς ὀρθοδοξίας, τὴν Κων/πολη, τὴ βυζαντινὴ μουσική, εἴτε διδάχθηκαν ἀπὸ ἐκείνους τοὺς μεγάλους μουσικοδιδάσκαλους, εἴτε δίδαξαν στὸ χῶρο ποὺ ἔδρασαν.

Πολλοὶ ἄλλοι, σπουδαῖοι καὶ ἀσήμαντοι, ἐργάσθηκαν μὲ σθένος καὶ ὄρεξη γιὰ τὸ Ναό. Ἐπίτροποι, Νεωκόροι, Καθαριστές, γιὰ νὰ ψθάσωμε στὰ σημερινὰ χρόνια ποὺ τὸ μεγαλεῖο του Ναοῦ καὶ ἡ καθαριότητά του εἶναι κάτι τὸ ξεχωριστό, τὸ θαυμαστὸ ἀπὸ ξένους καὶ ντόπιους. Ἐντύπωση μεγάλη, τέλος, προξενεῖ στὸν ἐπισκέπτη καὶ ὁ αὐλόγυρος τοῦ Ἱεροῦ Ναοῦ. Ἡ βοτσαλωτὴ αὐλὴ (λιλαδωτὸ) μὲ τὰ θαυμάσια σχέδια (πρωτοχριστιανικὲς παραστάσεις, παραδείσια τοπία, γεωμετρικὰ σχήματα κ.λ.π.), δίνει τὴν εὐκαιρία νὰ θαυμάσῃ κανείς, ὄχι μόνο τὴν τέχνη καὶ τὸ μεράκι, μὰ καὶ τὴν εὐλάβεια τῶν ἀνθρώπων, ποὺ τὰ δημιούργησαν.

Ὅλα ἐδῶ στὸ Ναὸ παίρνουν ἕνα συμβολικὸ νόημα. Ἀκόμη καὶ τὸ μεγάλο ρολόι τοῦ κωδωνοστασίου, ποὺ κτυπᾷ περίπου 100 χρόνια, ὑποβάλλει, λὲς καὶ μετρᾷ τὴν αἰωνιότητα!

Αὐτὸ μὲ λίγα λόγια εἶναι τὸ στολίδι τῆς πόλεως καὶ τοῦ μυροβόλου νησιοῦ μας, ποὺ λέγεται Ἱερὸς Μητροπολιτικὸς Ναὸς τῶν Ἁγίων Μαρτύρων Μηνᾶ, Βίκτωρος καὶ Βικεντίου.